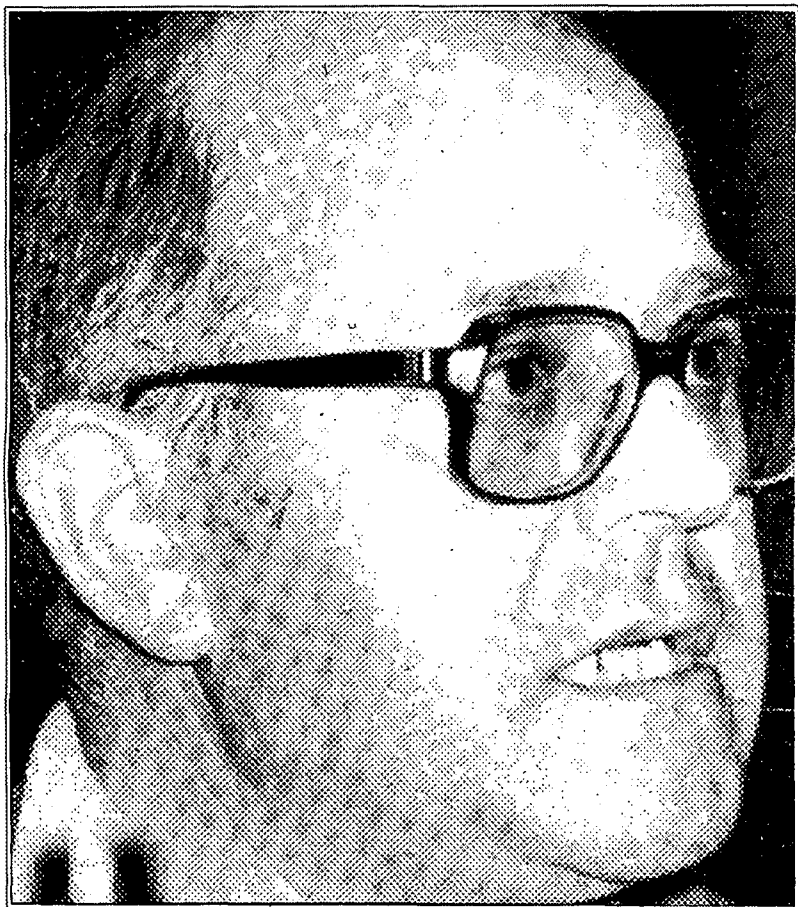

Els fets diferencials de llengua i cultura no aconseguixen encara un reconeixement prou assumit i normalitzat

La provisió de les diòcesis basques: cara i creu d'una polèmica

El Sant Pare nomena bisbe de Bilbao Mons. Ricardo Blázquez, i bisbe de Vitòria Mons. Miguel José Asurmendi

Mons. Ricardo Blázquez, nou bisbe de Bilbao

Mons. Miguel José Asurmendi, nou bisbe de Vitòria

Polemitzar... o comprendre?, aquest és el títol del nostre editorial sobre els rumors i les reaccions a aquests rumors pel que fa al tema de la provisió episcopal de les diòcesis basques de Bilbao i de Vitòria. Oferim al lector els diversos posicionaments que s'han produït; ens sembla suggestiva, des del seu punt de vista, les declaracions de Mons. Fernando Sebastián, arquebisbe de Pamplona, que oferim íntegres a pàgines centrals i la carta als seus diocesans del fins ara bisbe de Bilbao, Mons. Larrea. Caldria afegir-hi també d'altres posteriors, com la del President de la Conferència Episcopal Espanyola, Mons. Elías Yanes, la de l'arquebisbe de Madrid, Mons. Antonio María Rouco i la del cardenal-arquebisbe de Barcelona, Mons. Ricard Maria Carles.

En opinió del Dr. Carles «és evident que el bisbe de Bilbao ha de tenir unes determinades característiques, però aquestes característiques no són els polítics els qui les han de decidir, sinó l'Església, que té experiència de molts segles, que cerca el bé del poble». Segons el cardenal Carles «els bisbes han de ser persones que entenguin el poble

que van a regir en nom de Déu. Evidentment, és bo conèixer la llengua i en aquest cas una llengua diferent a la pròpia, però això és tot. Hi ha hagut i han donat molt bon resultat, al llarg de la història de l'Església, bisbes italians a Anglaterra i bisbes del nord a la zona sud. Molts dels sants han estat bisbes de zones llunyanes a les d'origen i la història ha demostrat que ho van fer molt bé».

A punt de tancar aquest número de C.C. ens arriba la notícia del nomenament de Mons. Ricardo Blázquez Pérez, fins ara bisbe de Palència, com a bisbe de Bilbao i de Mons. Miguel José Asurmendi, salesià, fins ara bisbe de Tarazona, com a bisbe de Vitòria. Tanmateix, el Sant Pare ha nomenat el sacerdot Carmelo Echenagusía Uribe, bisbe auxiliar de Bilbao, que en l'actualitat era rector del santuari de Begoña.

Editorial, «Polemitzar... o comprendre?» a pàg 2 i més informacions a pàg. 6 i a pàgines centrals

SUMARI

3 El Papa reclama més protagonisme de la dona a l'Església

7 Mons. Raï: El Sínode especial sobre el Líban

14 Fe i veritat: un diàleg entre Jean Guittou i Luigi Giussani

VII «Vers l'any 2000: Confirmar els germans», per Mons. Pere Tena

17 Oscar Wilde volgué fer-se catòlic

Editorial

Polemitzar... o comprendre?

Alguns rumors sobre la provisió de la diòcesi de Bilbao han desencadenat la polèmica. En les últimes setmanes hem sentit i hem llegit sobre aquest tema, al costat d'arguments raonables, un seguit d'expressions maximalistes. Hem vist com molts reduïen a l'absurd o a l'heterodòxia més crassa les raons dels seus contraoponents. Aquests són recursos útils, potser, per desmuntar dialècticament el contrari. Però, són honestos? Serveixen per aclarir les coses i, finalment, per entendre's? Creiem que no. Nosaltres, en tot cas, preferim al simplisme de la diatriba visceral i confusa, i l'esforç per la clarificació de les idees i la comprensió.

Aparentment, aquesta polèmica palesa una diversitat eclesial de criteri sobre la connaturalitat desitjable del bisbe respecte dels seus diocesans. Però només aparentment. En realitat, tothom està d'acord, en termes generals, que un bisbe ha d'estar inserit en la tradició cultural dels seus diocesans i parlar la seva llengua. Això escau a la missió que té confiada: «En l'exercici del seu ministeri paternal i pastoral, els Bisbes seran enmig dels seus com a servidors, bons pastors que coneixen les seves ovelles i també són coneguts per elles» (*Christus Dominus*, 16). És tan unànime aquest criteri que, en

la immensa majoria dels casos, ni se'n fa esment. També estem tots d'acord en el dret exclusiu de l'Església a nomenar els bisbes i, per tant, en la decisió del Vaticà II que «no es concedeixi a les autoritats civils cap més dret ni privilegi d'elecció, nomenament, presentació o designació per al càrrec episcopal» (*Ibidem*, 20).

Ara bé, el que sí es dona és una diversitat civil de criteri respecte d'algunes comunitats o nacionalitats. I aquesta diversitat incideix en la vida eclesial: la regla general no és aplicada a aquests casos. En efecte, hi ha alguns fets diferencials de llengua i de cultura als quals no és donada prou importància per part d'alguns. Aquesta subestimació ve determinada per diversos factors: per exemple, que els fets diferencials tinguin lloc a l'interior d'un mateix Estat... que la llengua pròpia del país coexisteixi amb una altra llengua d'àrea més àmplia que faci pensar als forans que és suficient... que la història i tota la personalitat nacional de la comunitat sigui mal percebuda o potser ignorada... Tampoc no hem d'eludir que, a més d'una diversitat de percepció, hi ha una diversitat de criteri, també entre els catòlics de l'Estat, sobre el model de país a afavorir. No tots han fet seva la doctrina social de l'Església sobre els

drets dels pobles.

En alguns estats, per exemple a les diòcesis suïsses, a Flandes i a Valònia, a l'Ulster i a Escòcia, a Bolzano-Bressanone... els fets diferencials ja tenen un reconeixement antic que els situa fora de tota polèmica per raó de llengua i cultura, a l'hora dels nomenaments episcopals. Les esglésies diocesanes hi gaudeixen d'una envejable naturalitat que fa impensable qualsevol reacció extremista. En canvi, els fets diferencials de llengua i cultura que tenim a l'Estat espanyol, no aconsegueixen encara un reconeixement prou assumit i normalitzat. Això, sumat a la memòria històrica d'algunes comunitats en les quals, en altre temps, les designacions episcopals havien estat instrumentalitzades contra la llengua del país, suscita recels i retarda un tractament més flexible i sense suspicàcies del tema. Posa, a més, una barrera entre l'Església i els sectors de la societat més representatius de la tradició autòctona.

Pertoca als catòlics com a tals —no als partits polítics— treballar a favor de la normalització. Ens cal més comprensió mútua —sobretot, en aquest cas, de la majoria envers les minories, però també, en general, d'aquestes envers aquella—, voluntat d'entendre les raons de l'altre i no deixar-nos anar pel pendís de la desqualificació mútua.

Potser no seria desencaminat que a l'Església, jerarquia i poble ens apliquéssim, també en aquest punt, el consell de Sant Pau: «Fills, obeïu en tot els vostres pares, perquè això agrada al Senyor. I vosaltres, pares, no exaspereu els vostres fills, que no es desanimin» (Col 3,20-21).

Tribuna

L'eficàcia

Antonieta Mateus i Gorgues

Directora de l'Escola de l'Esplai de la diòcesi de Lleida

El deler de ser eficaços ens ha entrat amb força aquests darrers anys. Els criteris emprats en les empreses per tal de valorar la seva marxa i productivitat també s'han aplicat al camp educatiu. L'avaluació ha entrat a formar part de la nostra terminologia: avaluació inicial de l'estat de la situació... avaluació dels resultats finals i dels processos.

Les nostres entitats plantegen i revisen les seves accions des del punt de vista dels resultats obtinguts. Això ens fa conscients d'on estem a partir del que ens havíem, en principi, proposat.

Em sembla important reflexionar sobre la influència entre *eficàcia-lloc de la persona*. Qui ha de tenir el protagonisme? Qui ocupa el lloc central? Ho podem fer tot en nom de ser eficaços? Es pot acceptar qualsevol conducta d'una persona, independentment dels resultats que comporti?

La velocitat amb què es plantegen els fets en la nostra societat és un ingredient que va a

favor de la competitivitat entre els productes i la seva implantació. El canvi és permanent. El posar-se al dia, donar resposta a les necessitats de cada moment, ser capaços d'entendre el que passa i de reaccionar... per tal de no quedar-ne al marge... Ens empeny a plantejar-nos els *resultats* del que fem.

Hi influeix també la manera de ser de cadascú, però per a alguns avui, ja sigui per la pròpia psicologia, sigui per la pressió social, l'eficàcia esdevé la clau de volta de tot el que emprenen o fan. Les empreses han de funcionar el millor possible, les associacions juvenils o d'adults han de ser el màxim d'eficaços, les reunions han de ser fructuoses, les relacions humanes, satisfactòries... però hi hem d'afegir a més, «han d'estar al servei de la persona».

Hem de vetllar per no separar dos pols; anar a fons i obtenir els millors resultats possibles i tenir a la persona (individualment

i col·lectivament) com a *finalitat*. Algunes vegades caldrà emprendre rectificacions en un o altre sentit.

Cal anar a fons. La mediocritat no és un punt de referència. Tampoc el situar-se en la tebiesa, en l'anar fent, en l'apatia.

Com estan de preparades les nostres reunions? Com portem a la pràctica els acords presos? Fem el que està a les nostres mans perquè la família, la feina, el moviment al qual pertanyem funcionin al màxim de bé? Agafem els mitjans necessaris perquè sigui possible? Fins a quin punt analitzem els resultats per tal de saber com continuar endavant?

Em ve a la ment la paràbola dels talents «negocieu-hi mentre sóc fora... va fer cridar els servents a qui havia confiat els diners per saber què havien guanyat». Es tracta de treure fruit de les capacitats que són confiades a cadascú. Posar en joc totes les possibilitats

que un té en benefici de tots representa utilitzar-les intel·ligentment. No surt de la passivitat. Davant una societat complexa com la nostra els cristians tenim la missió d'impregnar d'Evangelí les realitats on vivim. Aquesta és «l'eficàcia» que se'ns demana.

De tota manera l'avaluació serà personalitzada: segons les capacitats. I a més, sols de *l'amor*. Hi ha una radicalitat, una exigència de fidelitat al que hom ha rebut. I la possibilitat permanent de recomençar. No se'ns demana res més que fer des del que se'ns ha donat.

És aquesta «l'eficàcia» que busquem? Volem que al nostre entorn augmenti el coneixement de Déu? Desitgem que a les nostres associacions s'obrin pas els valors del Regne? Treballem per tal que l'economia, l'organització, les estructures estiguin *al servei de totes les persones*?... Cal vetllar per no anar només a la recerca de l'augment de socis, de la prosperitat econòmica, de la publicitat que se'ns faci, del reconeixement que se'ns tingui...

Partint de la consciència de les limitacions cal incorporar la comprensió, l'acceptació de les deficiències mútues. Tenim una tasca d'humanització en qualsevol activitat, *situant la persona en el seu veritable lloc: el centre*.

Posar en joc totes les possibilitats que un té en benefici de tots representa utilitzar-les intel·ligentment. No surt de la passivitat. Davant una societat complexa com la nostra els cristians tenim la missió d'impregnar d'Evangelí les realitats on vivim

CATALUNYA
CRISTIANA

Director: Manuel Valls i Serra

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Guillem Farré, Francesc Gamissans, Núria Oriol, Tomàs Puntí, David Vidal

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Collell, Miquel Estradé, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Joan Salvador, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Venturà, P-J Ynaraja

Corresponsals: Jaume Reixach, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA; Xavier Bardulet, VIC

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

C/ Puiggari 5-7, - 08014 BARCELONA - Telèfon 490 59 88, Fax 490 20 35

Impressora: Publiagraf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30, 08011 BARCELONA. D.L. B. 14.387/79 Tels. 454 16 30 / 17 77

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.880 Ptes.
Resta d'Europa: 20.384 Ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 Ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 Ptes.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona
Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

PATRONAT

President: Mons. Ricard-Maria Card. Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

President per delegació: Mons. Joan Carrera i Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Altres membres: Josep-Rafael Carreras de Nadal, Ramon Casals i Lamarca, Marcel Coromines i Balletbò, Pere Fàbregues i Morlà, Marcel·lí Joan i Alzinella, Josep Miró i Ardevol, Pere Planellas i Reig, Josep Oriol Pujol i Humet, Mn. Manuel Valls i Serra, Gaspar Vilarrúbias i Codina

Secretari: Jaume Planas i Pahissa

Delegat executiu: Jaume Viñals i Rovira

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP
MEMBRE DE L'APPEC

El Papa reclama més protagonisme de la dona a l'Església

P.C.

Davant els pelegrins aplegats al palau pontifici de Castel Gandolfo, Joan Pau II va convidar l'Església a promocionar el paper de la dona, dins i fora d'ella. Va demanar que la comunitat eclesial afavoreixi per tots els mitjans, en la seva vida interna, la participació femenina i va recordar l'ampli espai que les lleis de l'Església reconeixen a la presència laica femenina.

Les al·lusions al paper de la dona en les darreres intervencions

del Papa, coincidint amb la Conferència de Pequín, han estat constants. Abans que s'iniciessin els treballs de la cita a Pequín, va posar un especial èmfasi en la importància de la participació femenina a l'Església.

«Faig una crida a tota la comunitat eclesial perquè afavoreixi, en la seva vida interna, la participació femenina», va dir. «No és certament una nova fal·lera, va afirmar, ja que sorgeix de l'exemple de Crist mateix que, si bé va elegir entre els homes els seus apòstols —selecció que apa-

reix com a norma també per als seus successors—, no va deixar, però, de valorar les dones per a la causa del seu Regne, i d'aquesta manera, les va voler com a primer testimoniatge i anunciadores de la seva Resurrecció».

«Moltes són les dones que han estat reconegudes a la història de l'Església per la seva santedat i per la seva activa genialitat. I l'Església no ha deixat d'advertir la urgència d'una més gran valoració», va dir el Papa, qui subratlla que en la vida eclesial «són moltes, i no de poca importància, les possibilitats que s'obren a les dones». En aquest sentit, recorda les conclusi-

ons del sínode dels laics del 1987, que reconeixen la participació de la dona a l'Església, fins i tot en la «consulta i elaboració de decisions».

El Pontífex ha demanat que es valori «l'ampli espai que les lleis de l'Església reconeixen a la presència laica i femenina», i ha recordat algunes de les competències a les quals la dona pot optar en la vida eclesial, com la docència teològica, les formes consentides de ministeri litúrgic (inclòs el servei a l'altar), els consells pastorals i administratius, els sínodes diocesans i els concilis particulars, així com els seus serveis en les diverses institucions eclesials, en la cúria i en els tribunals eclesials. També s'ha referit a «les noves formes

de participació a les parròquies, en cas d'escassetat del clergat, llevat de les competències pròpiament sacerdotals».

Manifest contra la marginació de la dona

Per altra banda, en una iniciativa sense precedents, tres-centes mil religioses catòliques, en representació de gairebé set-centes mil germanes pertanyents a unes cinc-centes congregacions d'arreu del món, han signat un manifest contra tota mena de discriminació social, explotació, violència i marginació de la dona, que serà lliurat a la Conferència de Pequín a través de la delegació italiana. (P.C.)

El líder palestí agraeix el suport de la Santa Seu al procés de pau

Audiència del Pontífex a Iàsser Arafat

Joan Pau II va rebre, en audiència privada, el líder palestí Iàsser Arafat, qui va expressar al Pontífex el seu agraïment pel suport de la Santa Seu a la causa de la pau. Així mateix, Arafat va informar al Papa de la marxa del procés de pau al Pròxim Orient i li comunicà la seva «ferma voluntat» de prosseguir les negociacions.

El Papa, per la seva banda, va expressar el seu desig que palestins i israelians puguin gaudir ben aviat dels fruits concrets de la pau.

«Queridísimos jóvenes», nou llibre de Joan Pau II

Un missatge lliure i desinteressat per als joves

Des del passat 6 de setembre, es pot adquirir a les llibreries d'Espanya el darrer llibre del papa Joan Pau II, titulat *Queridísimos jóvenes*. El llibre, prologat pel cardenal-arquebisbe de Barcelona, monsenyor Ricard Maria Carles, recull part dels discursos pronunciats pel Sant Pare davant joves de tot el món.

L'obra, amb un tiratge inicial de 150.000 exemplars, està adreçada «no tan sols als catòlics», sinó a tots aquells que desitgin conèixer quin és el missatge que Joan Pau II vol transmetre a les generacions més joves i a les persones que estan més en contacte amb ells.

Joan Pau II dedica atenció en el seu llibre als valors contemporanis i manifesta, de manera clara, la postura de l'Església en temes polèmics com l'avortament, l'eutanàsia, el divorci, l'ecologia, el genocidi o el terrorisme.

El llibre consta de nou capítols que reproduïen textos, homilies i discursos del Papa pronunciats en les trobades que Joan Pau II ha tingut amb els joves, celebrats al Santiago Bernabeu (Madrid, Espanya) el 1982, Manila (Filipines) el 1995, Denver (Estats Units) el 1993, Czeszowa (Polònia) el 1991, Monte del Gozo

(Santiago de Compostel·la, Espanya) el 1989, i Roma. A més, inclou textos d'algunes Cartes Apostòliques i vigílies del Papa.

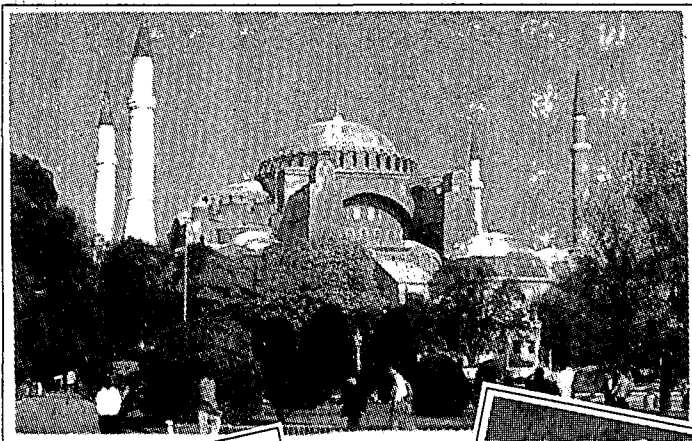
Missatge desinteressat

En el seu pròleg, monsenyor Ricard Maria Carles considera que el missatge de Joan Pau II és «lliure» i «desinteressat», en el sentit que «apel·la a la llibertat dels destinataris» i, a més, «no aspira a l'afalac» i a la fàcil adhesió, ja que l'Evangeli «està cridat a ser signe de contradicció».

El cardenal arquebisbe es mostra esperançat que aquest llibre «ajudi a fer realitat l'encontre de molts joves amb Jesucrist, amb el seu Evangeli, amb la seva Església», i celebra que es publiqui en coincidència amb la trobada del Papa amb els joves al santuari de Loreto (Itàlia), que va tenir lloc el passat cap de setmana.

Queridísimos jóvenes, editat en castellà per Plaza & Janés, es presenta a Itàlia sota el segell de Mondadori, i està prevista la seva publicació a Alemanya, França, Gran Bretanya, Holanda, Bèlgica, Suïssa i Irlanda. A més, el llibre es distribuirà també a tot Hispanoamèrica. (E.P.)

Tardor - Hivern 1995

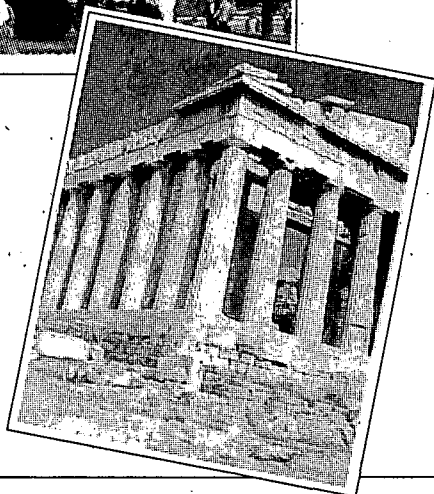

RUTA DE SANT PAU

TURQUIA (amb Capadòcia)
I GRÈCIA)

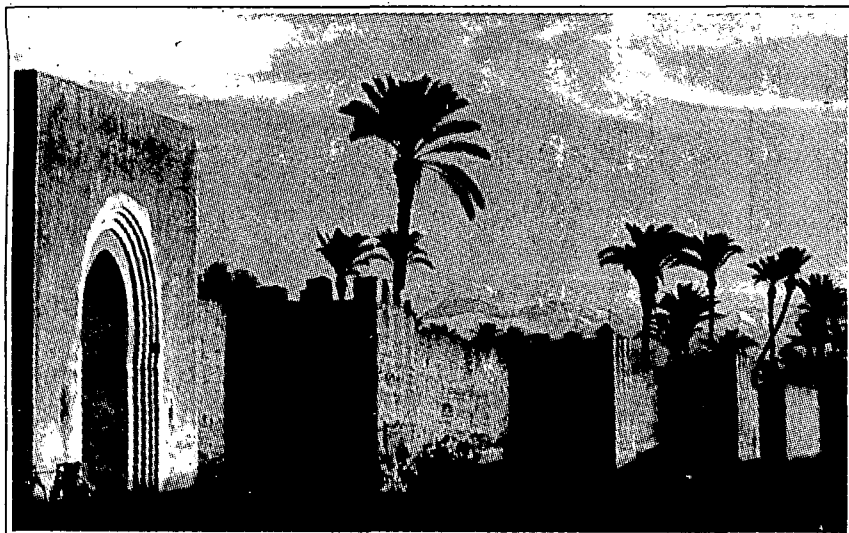
Del 21 de setembre al 8 d'octubre

*Seguint els indrets de l'expansió
apostòlica i les esglésies de
l'Apocalipsi*

MARROC

*Un país per conèixer al natural
del 7 al 18 de novembre*

Pelegrinatges a

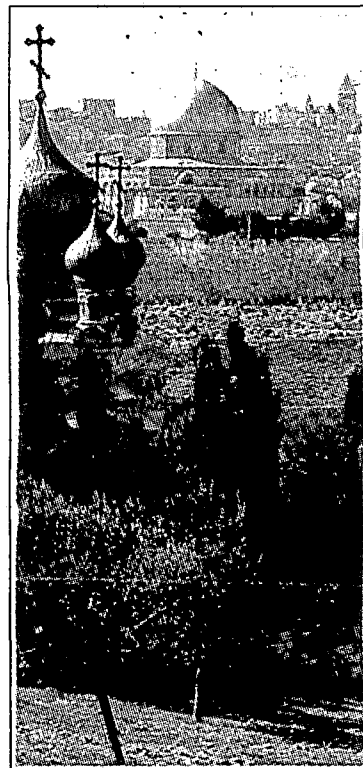
TERRA SANTA

Del 18 al 27 d'octubre

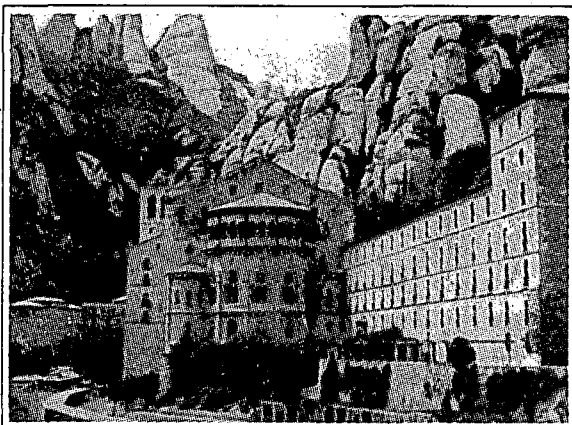
Del 3 al 10 de desembre

*Del 27 de desembre
al 6 de gener de 1996*

Assistència tècnica
ULTRAMAR EXPRESS

Durant el mes d'agost, l'horari és al matí, de 10 a 13h.

TROBADA A MONTSERRAT

16 de setembre

Diada anual de germanor dels Amics i els subscriptors, dels
lectors i els pelegrins.

Feu la reserva per al dinar i, si cal, per a l'autocar abans del
8 de setembre

Podeu demanar-ne informació per telèfon, per correu o bé personalment a l'associació

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA:

Pelegrinatges i viatges: Plaça Urquinaona, 11 3er. A. 08010 Barcelona - Telèfon: **(93) 301 37 18**

Una iniciativa de la Comunitat de Sant Egidí

Junts a Jerusalem. Una nova etapa en el diàleg interreligiós

Jaume Castro

Comunitat Sant Egidí

Mentre un policia israelià armat amb el fusell fa la guàrdia dins la Basílica del Sant Sepulcre i els seus companys rondan a cavall els límits de la Ciutat Vella, la Comunitat de Sant Egidí dona els darrers retocs a la trobada que veurà per primer cop a Jerusalem cardenals, patriarques, muftís i rabins que s'asseuran a la mateixa taula per parlar del que poden fer les religions contra l'odi i la violència. Entre milers de dificultats es comença d'aquesta manera a concretar el gran somni de Joan Pau II que vol que a l'any 2000 s'apleguin sobre el mont Sinaí els caps de les tres religions monoteïstes, així com un «Concili Pancristià» a Jerusalem. Aquest és un camí iniciat fa nou anys, quan el Papa va convocar a Assís els líders de les religions més importants del món en una pregària comuna el 27 d'octubre de 1986 i que va aconseguir silenciar les armes en gairebé tots els fronts i que, sobretot, va representar una solemne, definitiva i universal desqualificació de qualsevol motivació religiosa que justificués la guerra.

Preparant el camí a un proper pelegrinatge pontifici

La Comunitat de Sant Egidí, candidada al Nobel de la Pau enguany després de l'èxit obtingut per la seva mediació per a la pau a Moçambic, ha recollit l'herència d'Assís i tots els anys ha aconseguit tornar a reunir els representants de les religions a Roma, Brussel·les, Varsòvia, Malta... Un itinerari la meta declarada del qual és Jerusalem. Haguessin volgut celebrar-lo junt amb el papa Wojtyła, i el procés de pau en curs al Pròxim Orient, que va portar fa any i mig al reconeixement recíproc entre Israel i la Santa Seu, ha alimentat aquesta esperança fins al final. El precedeix, això no obstant, aquesta trobada que comença demà que contribuirà sens dubte a fer possible el pelegrinatge més desitjat del Pontífex.

«Amb autonomia i llibertat preparem el camí al papa Wojtyła», confirma el portaveu de la Comunitat, Mario Marazziti. «Han calgut dos anys per preparar aquesta trobada. Tots els dies trobàvem una nova dificultat i s'havia de refer tot, perquè aquí a Jerusalem, les tres religions monoteïstes tenen les seves arrels i la convivèn-

Joan Pau II, amb la gran trobada interreligiosa d'Assís, va donar un gran impuls a iniciatives com la de Sant Egidí

cia no resulta fàcil. Sobretot han estat els cops contra el procés de pau, arribant fins a l'atemptat del dilluns passat. Però ho hem aconseguit», diu Marazziti recordant als periodistes el camí preparatori de la trobada. Per explicar les dificultats que han estat superades n'hi ha prou veure el policia israelià que fa guàrdia amb el seu fusell dins la Basílica del Sant Sepulcre, com si no n'hi hagués prou per ofendre el lloc de la resurrecció la rígida separació entre catòlics, ortodoxos i coptes que existeix a l'indret. És la capital dividida entre els israelians i els palestins i per a la qual el Vaticà voldria un «estatut garantit internacionalment» perquè sempre sigui la «cruïlla» del Cristianisme, el Judaisme i l'Islam.

Just a l'interior de la Ciutat Vella, s'inaugura demà al matí la trobada *Junts a Jerusalem: Jueus, Cristians, Musulmans*. El programa de la trobada anuncia les intervencions del cardenal Roger Etchegaray, president del Pontifici Consell Justícia i Pau, i enviat del Papa a Bòsnia; del Gran Muftí de Jerusalem, Said Sabri; del rabí cap de l'exèrcit israelià, Mordechai Piron; del Patriarca copte, Stephanos II i de l'armeni, Torckom II. Hi participaran així mateix líders religiosos d'altres països, com el rabí cap de França, René Samuel Sirat; el president del Centre Islàmic de Nova Delhi i l'arquebisbe d'Uppsala i Primat Luterà de Suècia, Guenner L. Weman. La lliga antidifamació, l'organisme hebreu que ha treballat amb més fermesa en aquests anys contra l'antisemitis-

me, està representat pel rabí David Rosen; la universitat islàmica de Rabat és representada per Muhammed Samili, i la Comunitat de Sant Egidí pel seu president Andrea Riccardi.

El dimecres els treballs es traslladen al centre Notre Dame i tindran un caire més polític perquè parlaran dos negociadors dels Acords de Washington, el ministre israelià Yossi Beilin, i el cap de la delegació palestina a la conferèn-

Dolorosa». Alguns problemes de seguretat i de tipus diplomàtic ho ha impedit. Aquest acte tindrà lloc a Florència durant el mes d'octubre amb els mateixos representants i amb la presència també de budistes i d'altres confessions absents a Jerusalem.

Rabins i imans condemnen la violència

Asseguts per primer cop a la mateixa taula, un exponent oficial del Col·legi Rabínic d'Israel, Mordechai Piron, ex-rabí cap de l'exèrcit israelià i un Iman dels Palestins, Abdel Salan, conseller d'Arafat per als afers religiosos i vice-ministre de l'Autoritat Palestina, han condemnat junts tota forma de violència perpetrada a Jerusalem: «Les bombes estan contra la fe, contra la religió i contra Mahoma», ha proclamat l'Iman recordant que per a l'Alcorà «aquells que trenquen els ossos dels creients no seran perdonats».

«La violència és obra de Satanàs, no de Déu. La santedat de Jerusalem no es construeix sobre la destrucció», ha dit el rabí. La Comunitat de Sant Egidí ha aconseguit posar-los junts, en una sala del Patriarcat Armeni de Jerusalem. La Comunitat de Sant Egidí ha portat a la disputada ciutat, símbol de les tres religions monoteïstes, la fórmula que es revela significativa de les trobades entre els caps religiosos iniciats a Assís per Joan Pau II l'octubre del 1986.

«Els fills d'Abraham creuen en el mateix Déu i hi ha molts camins

Andrea Riccardi, fundador de Sant Egidí

cia de pau, Feisal Hussein. El periodista italià Arrigo Levi serà el moderador. La cerimònia conclusiva serà «para litúrgica» i preveu dignitat en paritat per als líders religiosos presents: el rabí Piron; el Gran Muftí Said Sabri; el patriarca ortodox de Jerusalem, Diodoros I; el patriarca catòlic Michel Sabbah i l'armeni Torckom II. Malauradament, no podrà repetir-se el ritu d'Assís de les pregàries simultànies de les diferents religions amb una processó final que hauria estat històrica al llarg de la «via

Internacional

per arribar-hi, però l'única via per arribar a la pau és el diàleg: els éssers humans només poden sentir-se units quan parlen. Les guerres mai no han resolt res», ha dit el rabí Piron exhortant als homes de totes les creences a no deixar el camp als que «no tenen Déu i pensen que amb la sang es pot construir el futur».

«Per a Jerusalem, ha afegit l'ex-rabí cap de l'exèrcit israelià, avui el repte és que sigui veritablement ciutat de pau, de comprensió, terra de pau no sols per a aquells que viuen aquí sinó per a tota la humanitat».

«A l'Alcorà —s'ha fet ressò l'Imam— Jihad significa esforç suprem vers el diví i l'eliminació de tots els obstacles materials i per aconseguir-ho només serveix el diàleg». «Des de l'Islam arriba una crida, ha continuat Abdel Salam, a la igualtat entre tots els homes, musulmans i no musulmans. Hi va haver un temps per a la lluita, però al final del segle vint és un imperatiu treballar per a la construcció de la pau».

Jerusalem, ciutat de pau

«Jerusalem, ha recordat el rabí Piron, és el cor del poble hebreu. Des de temps immemorables ha estat el centre, el punt culminant del pensament, dels esforços, dels sentiments dels jueus d'arreu del món».

El patriarca armeni de Jerusalem, Torckom II, ha exhortat a prosseguir sens dubtes el camí de pau entre els jueus i els palestins. «Les llengües del món, ha dit, són nombroses, però una sola és la pau, la fraternitat, l'amor, la comprensió. Milions de persones que pateixen en el món per la fam i la guerra ens demanen que despertem la consciència del món i que proclamem la necessitat d'una coexistència pacífica. No tenim un altre camí que la pau —ha afirmat— preguntem-nos quin món volem deixar als nostres fills».

«La presència de les tres religions monoteïstes a Jerusalem no s'atura en els llocs sants, sinó que els travessa per arribar a tota la ciutat, restituint la seva dimensió profètica. Jerusalem no es pot quedar en un lloc de fractures i divisions que aquí són més insuportables que en cap altre indret», ha observat el cardenal Etchegaray, arribat des del Vaticà per inaugurar la trobada promoguda per la Comunitat de Sant Egidí. En el nom de la Comunitat ha parlat l'historiador Andrea Riccardi que ha revelat com «Jerusalem representa el símbol de totes les tensions i de tots els contrastos que turmenten el món: el dolor de Jerusalem, ha conclòs, és el dolor del món».

Espanya

Els bisbes bascs, davant la polèmica pel nomenament del titular de la diòcesi de Bilbao

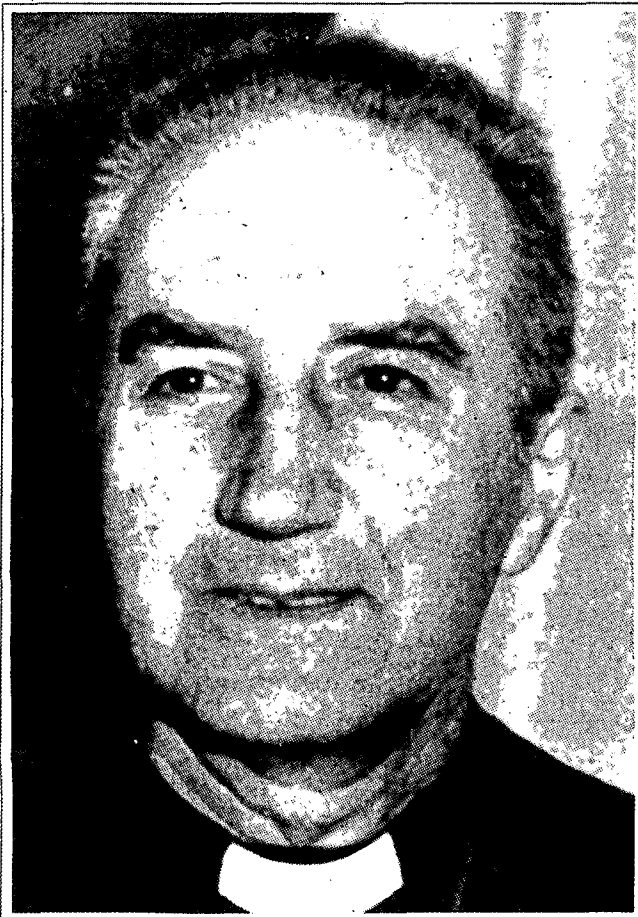
«El bisbe, del lloc on sigui, ha de conèixer la realitat de la diòcesi»

C.C.

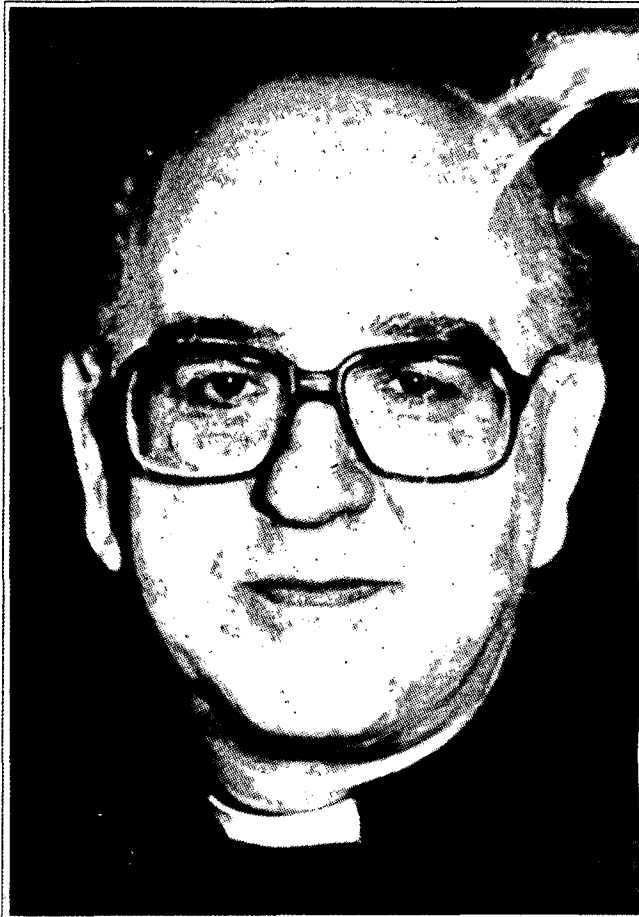
El bisbe de Bilbao, monsenyor Luis M. Larrea, i el de Vitòria, monsenyor José M. Larrauri, han intervingut en la polèmica sobre les pressions del PNB perquè el proper bisbe de Bilbao sigui basc.

L'actual bisbe de Bilbao, monsenyor Luis María Larrea, en un comunicat públic, ha afirmat que el fet que la figura del bisbe sigui estrictament eclesial no impedeix, però, perquè tingui una dimensió social derivada de la seva funció, ja que en una societat com la nostra, el bisbe continua sent una figura pública que no passa fàcilment inadvertida. «La seva mateixa paraula —afegeix— incideix més d'un cop en temes, situacions i conflictes socials que pertanyen a la convivència de tots».

Afegeix el bisbe que cal reconèixer el dret que tot ciutadà públic o privat té per expressar-se amb llibertat i que ell no va negar legitimitat ni va censurar a qui, des del seu rol de persones públiques, han expressat en les darreres setmanes la seva opinió sobre aquest tema ja que, sent veritat que és un tema purament eclesial, no ho és, però, tant com perquè ningú no pugui expressar-se fora de les vies pròpies de la comunitat eclesial.

Monsenyor Larrea, a l'esquerra, i monsenyor Larrauri creuen que el nomenament del nou bisbe de Bilbao és competència exclusiva de l'Església

«Haurà de ser la mateixa Església —afegeix— qui, escoltant les veus que venen de l'àmbit secular, sàpiga diferenciar entre el que és raonable, i per tant aprofitable, i allò que pogués ser pretensió inadmissible d'interferència en decisions específicament eclesials».

«El que certament lamento de debò —diu— és que en el foc creuat de declaracions i manifestacions s'hagin manipulat opinions desvirtuant-les en la seva substància. S'hagin realitzat desqualifica-

cions injurioses de persones eclesiàstiques i civils i ha hagut advertències a l'Església que sonaven a pressió. Penso que s'ha perdut una magnífica oportunitat de diàleg constructiu i serè».

En el comunicat, monsenyor Larrea expressa el seu desig que els fidels rebin en la fe a aquell que el Sant Pare designi com a Pastor. «La nostra Església diocesana —afirma— ha pres part en el procés de la seva designació de la millor manera que avui és pos-

sible fer-ho, en una Església que, arrelada a la història viva, és susceptible de millorar les seves maneres de participació eclesial. Hem actuat tractant de ser fidels a l'Esperit i a les peculiaritats pròpies d'aquesta comunitat cristiana de Biscaia».

Comprendre la realitat de la diòcesi

«És imprescindible que el bisbe, del lloc on sigui, conegui la realitat de la seva diòcesi, en aquest cas Biscaia. Ha d'estar assabentat de les necessitats espirituals i materials del seu poble, ha de ser sensible als seus problemes, a la seva cultura, a la seva història. Ara bé, aquestes qualitats pot posseir-les tant un bisbe autòcton com un altre que no ho sigui», afirma en declaracions al setmanari *Vida Nueva*, el bisbe de Vitòria, Mons. José María Larrea, davant la polèmica suscitada sobre els rumors del futur nomenament del bisbe de Bilbao.

Mons. Larrauri assenyala que en aquest debat s'ha fet gala, en alguns casos, d'un radicalisme que ha arribat, fins i tot, a insults per-

sonals. «Insisteixen que el nou bisbe sigui *euskaldún* i que sigui coneixedor a fons de la cultura i problemàtica del poble basc. Dominar l'euskera exigeix ser *euskaldún* o almenys *euskadumbarri*, cosa sempre desitjable, però aquesta sola condició no garanteix que el futur bisbe sigui sensible a la cultura i problemàtica basca».

El bisbe de Vitòria afegeix que «És suficient que s'immergeixi de ple en la

realitat de la seva diòcesi i extremi le seves atencions pastorals a la situació eclesial, econòmica, cultural i social». A més, matisa que «l'Església, des de sempre ha respectat la idiosincràsia i cultura dels pobles i ha enviat a ells, a ser possible, pastors coneixedors de la llengua i dels seus costums. Però això no ha estat sempre possible i ha proveït posant junt al bisbe titular, un bisbe auxiliar que no és, com s'ha dit, un simple traductor, sinó un íntim col·laborador, al que ajuda i apropa pastoralment els membres d'aquests grups humans que practiquen una llengua que ell no coneix».

Nomenaments

Sobre la tardança del Vaticà en dotar de nous bisbes a aquestes diòcesis el prelat afirma que «tant a la Congregació com a Nunciatura tenen en compte les informacions eclesials que els han arribat, les valoren i intenten atendre-les, convençuts d'encertar, sense oblidar que és el Papa qui en darrer terme els nomena. Però si algú declina la invitació, el procés de selecció torna a començar».

CURSOS DE CREIXEMENT PERSONAL

Viure, estimar, ser feliç. Portar-se bé amb els altres, sentir-se realitzat i en pau amb un mateix. Entendre per què reaccionem i reaccionen els altres d'una determinada manera. Descobrir formes de conducta més adequades i equilibrades. Afrontar i respondre a les circumstàncies i problemes de la vida amb menys tensió i desgast...

El CCP t'ofereix la possibilitat de treballar en això i aconseguir-ho.

Dirigits per Anna M. Pujol, A.T.S., formada en l'àrea del Comportament Humà i Relacions Interpersonals. Estudis de teologia a la Facultat de Teologia de Catalunya.

CCP. Gran Via 617, Entsol. 5è (prop de P. de Gràcia). 08007.Barcelona. Tel. 412.50.36

Mons. Raï parla del Sínode especial sobre el Líban que se celebrarà el novembre

«El Líban camina vers la seva recuperació»

L'Assemblea especial per al Líban del Sínode dels Bisbes es desenvoluparà al Vaticà a partir del proper 26 de novembre. Mons. Béchara Raï, de 55 anys, bisbe de Biblo, és el coordinador local del Sínode.

—Estem potser propers a la meta?

—El Sínode especial requereix una doble preparació. Si la preparació tècnica, representada per la publicació dels *lineamenta* i la pròxima difusió del text de l'*Instrumentum laboris*, està ja enllestida, no podem oblidar que la preparació espiritual requereix un temps molt més llarg.

—És la segona vegada que l'Església universal dedica un Sínode a unes determinades Esglésies locals. Què espera el poble libanès d'aquest singular esdeveniment?

—Certament els libanesos s'es-

peraven vertaders miracles de l'Església i del Sínode: Decebut dels diversos dirigents polítics, han posat tota la seva esperança en l'Església. Els cristians esperaven alliberar-se de Síria, els musulmans esperaven posar fi a l'ocupació israeliana del sud. L'Església no pot prendre decisions polítiques, però és la consciència del poble, tal com ho glossa la *Lumen gentium*. I els nostres hospitals, dispensaris, escoles i orfenats acullen tot-hom sense distinció, però cal que sigui l'Estat el que assumeixi la responsabilitat de resoldre aquells greus problemes nacionals que afecten la independència i la sobirania de la nostra nació. Ara, en conseqüència, tots saben que el Sínode no és en si mateix la solució, sinó el senyal de la direcció justa vers la qual tots nosaltres hem

Monsenyor Béchara Raï és el coordinador libanès del Sínode

d'encaminar-nos per aixecar novament aquest país.

—Existeix llavors una adhesió per part dels musulmans?

—Certament. El Sínode contempla tres dimensions: una catòlica entre les sis Esglésies catòliques

del Líban, una altra ecumènica entre catòlics i els altres cristians ortodoxos i protestants, i finalment una dimensió nacional que afecta també els musulmans. Fa poc vaig participar, junt amb el diputat musulmà-sunnita Zaher al-Khatib en una trobada sobre la situació social en el país. Entre els documents que havia portat amb ell, entre tots els documents que el Consell local distribueix regularment als diputats i ministres, hi havia un dossier dedicat al Sínode. L'havia llegit atentament i subratllat, i contínuament al·ludia a retalls de premsa sobre el tema declarant que aquella és la veritable solució dels problemes del Líban. El dia després, al Parlament, va adoptar oficialment el text dels *lineamenta* com a programa social i polític complet.

—Com viuen els joves libanesos aquest clima sinodal, especialment els que han nascut i crescut sota la guerra?

—Els nostres joves són el llevat de la societat. Molts estan compromesos en les múltiples associacions i moviments catòlics. Però de vegades el seu entusiasme decau

perquè se senten completament abandonats a si mateixos, especialment en el món del treball, ignorats pels governants. Això els posa enfront de la perillosa elecció de l'emigració.

—Ens hem trobat amb un seguici integrista que incloïa nens xiïtes. No creu vostè que la veritable amenaça a la fórmula de convivència multiconfessional al Líban és el fonamentalisme?

—Tots sabem d'on prové el finançament d'aquestes organitzacions. Penso que un cop se li tallin els fons, l'integriste no tindrà futur aquí. El Líban és i romandrà el País-missatge, com sovint l'anomena el Sant Pare.

—Vindrà el Papa al Líban?

—El libanesos l'esperen des de fa molt temps i la decisió, l'any passat, d'ajornar la seva visita no era molt compartida. No obstant això va ser motivada per l'estat de seguretat, per perdurar les ocupacions, a més del retard en els preparatius del Sínode. Tot i que si bé ara la situació ha canviat, crec que els libanesos tindran aviat l'alegria d'acollir-lo a la seva terra.

(Avvenire)

Recomanacions dels bisbes polonesos davant les eleccions presidencials de novembre

No a l'elecció de representants de l'antic règim

VARSOVIA.— Els bisbes polonesos han aconsellat els fidels catòlics de no elegir representants de l'antic règim comunista, en les properes eleccions presidencials del mes de novembre.

En una carta pastoral, els bisbes polonesos recorden que el règim precedent va imposar al poble polonès una ideologia forània, i l'acusa de la responsabilitat d'una mala gestió econòmica que ha provocat pobresa i racionament.

No hi ha cap garantia que els candidats que han ocupat càrrecs importants en la política o en el camp social actuïn diferentment d'avui, opinen els bisbes polonesos. És de temer que aquestes persones precipitin de nou el poble en la misèria, i l'Estat en un endeutament dramàtic, han afegit els bisbes.

L'episcopat polonès també demana als fidels de verificar la posició dels candidats respecte a la protecció de la vida en néixer, a la ratificació del Concordat entre l'Estat polonès i el Vaticà, i a la defensa dels interessos dels catòlics, que continuen sent la majoria de la població polonesa.

No és segur, expliquen els observadors, que l'elector polonès tingui en compte aquestes recomanacions electorals. Molts polonesos escolliran el programa que més els convingui, perquè no s'accontentaran pas d'examinar la propera elecció des de l'únic punt de vista dels interessos de l'Església catòlica. Certament, els polonesos són en la seva gran majoria catòlics, però en les darreres legislatives no votaren massivament els partits que es proclamaven creients o catòlics. (APIC)

FUNDACIÓ PRIVADA «SANT FRANCESC D'ASSÍS»

Carretera El Masnou-Alella, Km. 1 - 08328 Alella
Tel. 555 19 94 - Fax: 555 55 59

OFEREIX A LES PERSONES GRANS:

A) L'HABITATGE TUTELAT «LA VINYA»

—Què no és un habitatge tutelat:

- Un centre sòcio-sanitari.
- Una residència per a la 3a. edat.
- Un hospital o centre de dia.

—Què és un habitatge tutelat:

- Un lloc d'acolliment amb una funció equivalent a la llar i d'empar social per a persones capaces d'autogovernar-se compartint tasques i despeses.

B) SERVEIS QUE ES DONEN EN L'HABITATGE TUTELAT

- Assistència mèdica i d'infermeria especialitzada i continuada.
- Suport psicològic.
- Servei de rehabilitació i teràpia ocupacional.
- Activitats de dinamització física, psíquica i social.
- Servei religiosos.

El cost mensual s'ha ajustat a 114.975 pessetes, tot inclòs

Capacitat de 12 habitacions dobles per a un total de 24 persones en un ambient de convivència familiar

Girona

Calendari de tardor: ordenacions de diaques i preveres

Jaume Reixach

GIRONA.— De ben segur que una de les notícies més agradables que es poden donar en una comunitat de creients és l'anunci de noves ordenacions. Vivim temps de sequera vocacional i cada vocació que es duu a terme és un motiu de joia compartida per tota la diòcesi. Girona és una de les més afectades per la crisi vocacional. La raó, si hem de fer cas als entesos, cal cercar-la en el nivell de vida: Girona té una de les rendes per càpita més altes de tot l'estat. I resulta força evident que la vocació, per meravellosos que sigui l'ideal de ser servidor de la comunitat, no es pot considerar en abstracte sinó que va lligada al context social. Hi va haver un temps que l'única manera d'accedir a uns coneixements superiors era ingressant al Seminari, on l'ensenyament era garantit i —en una gran part— gratuït. Avui —tots ho sabem— no és així. I *ser capellà* ha deixat de ser sinònim de persona «socialment important» o superior als altres des d'una perspectiva cultural. Però la vocació, precisament per totes aquestes dificultats que apuntem, quan germina, ho fa amb una puresa més evangèlica que mai.

Qui ho vulgui constatar només cal que llegeixi les declaracions dels qui seran ordenats aquesta tardor, joves que accedeixen al diaconat i al presbiterat des d'una maduresa personal i amb una llibertat d'esperit del tot encomiables.

Ser diaca: el lliurament i l'atenció als germans

Jordi Reixach i Masachs, un dels tres joves que aquesta tardor rebran el diaconat, ha expressat amb aquests termes, al *Full parroquial*, què vol dir ser diaca:

«El diaconat és el servei, el lliurament i l'atenció als germans de la comunitat, i en especial als més pobres i necessitats. Així ho van entendre els apòstols quan ja a la primitiva Església de Jerusalem van triar uns homes per tal que els ajudessin en la distribució dels béns als pobres. El diaconat és, doncs, una acció pròpiament de servei; servei als homes i a les dones de bona vo-

luntat. El diaca acompanya i ajuda a viure la fe de la comunitat; a ser testimoni de l'amor que Déu té envers els homes; a descobrir i estimar la paraula de Déu que ell proclama en l'Església; a fer créixer la llavor de l'esperança que Déu ens dona pels sagraments, tot i que el diaca només en pot confegir alguns. Amb fidelitat i compromís el diaca fa seu el clam dels més pobres, deixats, maltractats i oblidats de la nostra societat, i no deixa mai de treballar a favor d'un món més just, solidari i responsable».

Aquests són alguns dels bellíssims conceptes que motiven els qui avui aspiren a servir l'Església. Però el diaca també sap que «el diaconat és un pas previ per a l'ordenació de prevere. I el prevere fa tot això i més».

Estar sempre a punt per escoltar

Salvador Gras és el primer dels dos joves que el bisbe Jaume ordena de prevere aquesta tardor. Entrevistat per la Míriam Díez al *Punt Diari* ha dit coses tan sucoses com les que cito a continuació. Coses que palesen ben a les clares que la fusta dels qui avui són cridats és una altra. I que per tant, el mobiliari humà de l'església va canviant.

D'entrada, l'excepcionalitat que comporta *ser capellà* és vista amb simplicitat evangèlica. Salvador Gras reconeix que no és gaire habitual, avui, fer-se capellà. I afegeix: «Ara hi ha menys capellans, però potser també és per purificar una mica l'Església. Crec que perquè l'arbre doni fruit s'ha d'esporgar».

Sobre el tema de com evangelitzar en un món com el nostre, respon: «Jo veig que potser el que cal és evangelitzar els ja batejats, mirar que es facin seu l'Evangeli. No es pot fer catequesi a una persona que no ha agafat el Crist de l'Evangeli com a seu». Salvador Gras és conscient que algunes coses han fallat en aquest tema de l'evangelització. Hi han intervingut molts factors. Però potser el més important és que «hem passat d'una època en què la religió ho era tot, a una altra —la nostra— que es caracteritza pel tot s'hi val. L'evangelitza-

ció ha de començar a casa, de petits».

L'entrevistadora també li pregunta coses concretes com ara si li agradaria vestir sotana, si les dones poden o no ser capellanes o què creu que ha de fer l'Església davant de les persones que menen una vida conflictiva com ara els separats, els divorciats o els homosexuals... I és aquí, en aquests punts, on t'adones que, a pesar del tossut involucionisme, que se sent tan a gust a l'Església, alguna cosa es va aconseguir amb el tan discutit *aggiornamento* del Vaticà II. Heus aquí les respostes de Salvador Gras:

Sobre si li agradaria vestir sotana, diu: «No. Va ser una vestimenta fruit d'una època. El capellà és diferent dels altres no pel vestit sinó pel seu ministeri».

Sobre l'ordenació de les dones al presbiteri, diu: «Jo penso que sí (que es poden ordenar) perquè no hi ha cap raó teològica que ho desmenteixi. Ara bé, també crec que la comunitat de fidels encara no està preparada per assumir-ho. És una qüestió de tradició. Si ara s'ordenessin dones els primers a escandalitzar-se serien els fidels. El mateix presbiteri ho ha d'assumir. S'ha de seguir un procés».

I respecte al paper de l'Església vers els anomenats grups conflictius, Salvador Gras respon sense pal·liatius: «L'Església ha d'acollir tothom, no es pot tancar i voler els purs i deixar fora altra gent».

A la pregunta «Què defineix el capellà?», Salvador Gras tampoc no té dubtes: «El capellà, al meu entendre, ha d'estar sempre a punt per escoltar, per acompanyar i per servir».

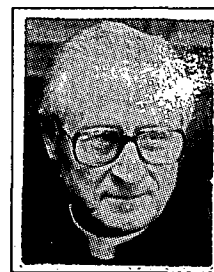
El calendari d'ordenacions és el següent:

Diaques: Ferran Jarabo i Carbonell, ha estat ordenat el 10 de setembre, a la parròquia de Sant Pau de Girona; Jordi Reixach i Masachs, ho serà el 23 de setembre, a la parròquia de Santa Maria de Rosès; Jordi Pascual i Bancells, el 15 d'octubre, a l'església de Sant Martí del Seminari de Girona.

Preveres: Salvador Gras i Cabutí, el 24 de setembre, a la parròquia de Sant Josep de Girona; Rafael Felipe i Freije, el 8 d'octubre, a la parròquia de Sant Esteve d'Olot.

Carta Dominical

RICARD M. CARLES

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Una derrota de la humanitat

En l'al·locució de l'àngel del diumenge 16 de juliol, el Papa va tenir expressions summament greus sobre el que està passant aquests dies a Bòsnia-Hercegovina: va dir que és «la derrota de la humanitat», «l'abisme d'enveliment» i un dels capítols «més tristos de la història europea».

Aquella tarda mateixa em vaig fer ressò de les paraules del Sant Pare a la missa que celebrego el diumenge a la tarda a la catedral. Vaig demanar a tota la comunitat present que, unint-nos a la crida de Joan Pau II, preguéssim pel retorn de la pau als Balcans. Les imatges que ens n'arribem han commogut la consciència del món, de manera que «L'Osservatore Romano» del propassat dia 29 d'agost deia que «la sang de Sarajevo clama justícia».

«La sang de Sarajevo, aquesta sang que entela la història tràgica de l'Europa d'aquest segle, embruta les mans i la consciència dels responsables i imprimeix en els seus rostres la marca del fraticidi.»

El Papa, des de l'inici de la guerra, ha recordat que en aquest conflicte hi ha un agressor i uns agredits, i que hi ha unes raons i unes exigències ètiques que justifiquen defensar-se de l'agressor injust i desarmar-lo per tal d'impedir que faci més mal.

I què pensen els qui, al bàndol triomfador, tenen sentit humanitari? Fa quatre anys que vaig escriure un primer article sobre aquesta guerra. I en fa dos exactament que transcrivía aquesta frase tràgica de Mirko Dordevic, intel·lectual cristià serbi de Belgrad: «Dies difícils per a Sèrbia. L'odi regna pertot arreu. És una guerra en què nosaltres, els serbis, combatem contra els altres, però ens ha deixat amb les mans buides. Unes grans calamitats vénen sobre nosaltres. La guerra és present a pertot, al nostre costat, damunt nostre, als nostres caps. Necessitem penedir-nos-en. He vist amb els meus propis ulls els pobles incendiats, la gent assassinada, els infants morts.» El bisbe Afanasiy Evtic va dir denunciant la situació: «Després de Vukovar i de Dubrovnik (ciutats arrasades), nosaltres, serbis, no tenim cap dret a parlar dels nostres sofriments històrics.»

El dia 6 de desembre, els cardenals de Zagreb i de Sarajevo feien una crida a la comunitat internacional i als seus líders. «Aquí, davant els ulls de tot el món, està morint la humanitat», deien. «La "neteja ètnica" ha estat total. És d'esperar que no ens oblidareu ni ens abandonareu a la força bruta.»

El mateix Dordevic diu de la seva pàtria, Sèrbia: «És un viatge al país de l'odi. Lluita tothom. Posseïts pel dimoni, lluitem contra els nostres veïns. Sèrbia és la meua tristesa. Som al migdia. El sol llueix. Però tenim a l'ànima la mort. Estem engabiats en una caverna. Senyor Jesucrist, ajudeu-nos!»

El propassat diumenge 27 d'agost, un cop més, Joan Pau II demanava: «Que obrin els ulls els responsables de tant de dolor, perquè els governants, els combatents i els pobles puguin recuperar la confiança en la validesa de la negociació i en les perspectives d'una convivència pacífica entre pobles de nacionalitats i religions diverses.»

Mons. Chabbert presidirà una diada mariana a St. Martí del Canigó

Perpinyà

Guillem Farré

CASTEIL (FRANÇA).— El bisbe de Perpinyà, Jean Chabbert, presidirà els actes de la diada mariana que se celebraran el diumenge 24 de setembre, festa de la Mare de Déu de la Mercè, en el marc arquitectònic i natural de St. Martí del Canigó. Animaran la Comunió Maria Reina de la Pau i les Benaurances, una nova comunitat d'origen francès amb més de vint anys que conserva la vida de l'abadia.

Aquesta serà una de les darreres ocasions en què Jean Chabbert presidirà com a bisbe de Perpinyà un acte públic, ja que al mes de gener cedirà el govern de la diòcesi a Mons. André Faure, actual bisbe auxiliar, quan Roma hagi acceptat la seva jubilació.

El relleu arribarà poc temps després que l'Abadia de Sant Martí —que aquest estiu ha acollit més de 30.000 visitants, amb un nom-

bre considerable de catalans— s'hagi convertit en el centre coordinador de les activitats de la Comunió Maria Reina de la Pau al Sud de França.

Aquesta entitat, que compta amb el aptocini de Mons. Chabbert, va sorgir fa un any i mig en l'esperit de les Benaurances, i arran dels esdeveniments de Medjugorje —centre d'aparicions de la Verge a Bòsnia des del 1981, que tot i ser en fase d'estudi, ha estat reconegut com un lloc de culte i pelegrinatge.

La Comunió es defineix com un «alè que ha d'encoratjar i revifar tot el que podem viure en l'Església», de caire essencialment laic, i que es proposa «la conversió i reconciliació de tot el món» a través d'una consagració a la Santa Trinitat per la Verge Maria. A més, també organitza trobades com la del dia 24 de setembre al Canigó i recessos-pelegrinatges a Medjugorje.

El pare Maximilien-Marie, pastor des de l'agost de les Benaurances a St. Martí i responsable de la difusió de la comunitat al sud de França, explica la consagració com a mitjà de «millorar amb Maria la nostra vida de fe i d'esperança en el Crist», i destaca que «avui més que mai Ella vol reunir els seus fills sota el seu mantell». També, Maximilien-Marie ha manifestat el seu desig de difondre la Comunió a Catalunya a partir d'aquest curs.

La jornada del dia de la Mercè començarà a les nou del matí a St. Martí Vell amb una processó amb meditació dels misteris joiosos. El

En la solemnitat de la Mercè es du a terme una diada mariana al monestir de St. Martí del Canigó, presidida pel bisbe de Perpinyà, Mons. Jean Chabbert

dia es completarà amb el res dels misteris dolorosos, pregària de guariment durant els misteris gloriosos, ensenyament, missa i presentació de la Comunió Maria Rei-

na de la Pau. Per a més informació es pot escriure a Rue de l'Eglise 66820 Casteil (França), o truqueu fins el 30 de setembre al (07-33) 680.550.03

Urgell

El Museu Diocesà ha estat ampliat

Antoni Mirabet

LA SEU D'URGELL.— L'ampliació del Museu Diocesà d'Urgell fa possible ordenar i mostrar totes les peces del seu fons. Es va inaugurar el magatzem del Museu Diocesà i el quartet Veus del Pirineu va oferir un concert i es va obrir una exposició de pintura de Marta Xicart.

L'ampliació del Museu Diocesà consisteix en un magatzem de dipòsit i restauració de peces d'art. Als armaris instal·lats als 130 m² de les noves dependències s'hi guarden ordenadament peces d'orfebreria, imatges i ornaments litúrgics, un conjunt artístic que s'havia recollit a les parròquies del Bisbat i que provisionalment es guardava al palau episcopal. La majoria de les peces provenen de les esglésies dels pobles, que afectats per l'emigració del món rural, han perdut tot o bona part de la seva població. Els rectors i la Comissió Diocesana d'Art han vetllat perquè tan valuós patrimoni no restés abandonat i desaparegués. Les noves dependències del Museu Diocesà destinades a magatzem no estan obertes als visitants, però s'hi facilitarà l'entrada a les persones que sol·licitin veure alguna de les peces que s'hi custòdia. L'obra, que tenia un pressupost de 25 milions de ptes, completa el Museu Diocesà. Ha estat dirigida per la junta del Museu i pagada pel Bisbat.

Amb motiu de la inauguració de l'ampliació del Museu Diocesà el quartet Veus del Pirineu va oferir un concert de cant gregorià i polifonia religiosa popular. Està format per Ramon Escalles, d'Enviny, Sever Isus, de Llesui, Antoni Juanmartí, de Jou, i Alfons Vilà, de Puigcerdà. Són quatre veus formades al Seminari Diocesà i reagrupades fa deu anys a Barcelona. La qualitat de les veus i la fidel interpretació del cants van delectar el públic que omplia l'església de Sant Miquel. Antoni Cagigós, director del Museu Diocesà, inicià els cantaires i els ha orientat en la seva tasca musical.

mantingueu-vos
ferms en el fonament de la fe!

Sant Pau als de

Colosses. 1. 23

PER APROFUNDIR EN LA FE, ENSENYAR-LA I TRANSMETRE-LA

L'INSTITUT DE TEOLOGIA

OFEREIX a joves, homes i dones, religiosos i religioses
el seu programa formatiu en
CLASSES VESPERTINES DE DILLUNS A DIJOUS
a la fi del qual s'obté el
DIPLOMAT EN TEOLOGIA

ENSENYAMENT APTE PER A

- Tots els fidels interessats a saber què és la fe i a saber-la expressar millor
- Els catequistes, animadors de comunitats, col·laboradors parroquials, responsables de grups juvenils, agents de pastoral litúrgica, universitaris, mestres i professors
- Els qui es preparen per a ensenyar Religió

ARA, EN COMENÇAR EL CURS 1995-96

no deixeu de demanar informació dels cursos i orientacions pràctiques a SECRETARIA, del 4 al 28 de setembre, de dilluns a dijous

Diputació, 231 (edifici Seminari). Tel. 454 19 63. Fax 323 73 73

Tortosa

S'han dedicat dues places a promotors socio-culturals

La missa «baturra» a les parròquies en festes

J. Blanc i Bahima

JESÚS CAMP-REDÓ.—La terra del Baix Ebre, té el privilegi de ser comarca *cruïlla*, una terra històricament de *marca*, situada entre el Principat de Catalunya i els Regnes d'Aragó i València.

La influència baturra es manifesta en la jota tortosina que té aires evidentment importats del Baix Aragó.

Doncs, bé, la gent gran de l'Associació de Jubilats i Pensionistes està embadalida quan participa en una d'aquestes misses *baturres*. Les melodies habituals en la litúrgia eucarística són cantades amb música i lletra de jota aragonesa. Els nostres avis s'emocionen i aplaudeixen. La *guinda*, al final de la missa és la ballada al presbiteri d'una llarga jota. Ressonen els aplaudiments ja iniciats pels propis capellans.

L'Associació folklòrico-cultural Aires del Matarranya

Aquest grup de Vall-de-Roures (Terol) —des de 1952— reuneix una trentena de balladors i cantors, rondalla inclosa. Parlen en català —*xapurreao*, en diuen—; canten en *castellano* i ballen i brinquen com els àngels més àgils i lúdics.

Que els ho preguntin a la bona gent de Jesús —entitat menor descentralitzada— de Tortosa i a la Pedania de Camp-redó.

Celebrada la missa major continua una llarga actuació amb una exhibició del seu mostrari: jotes de Calanda, Alcanyís, Saragossa, Vall-de-Roures...

No són *amateurs*, són professio-

La rondalla de Vall-de-Roures (Terol) ha actuat en moltes parròquies de les terres de l'Ebre

nals amb dues o tres actuacions setmanals a l'estiu.

Preguntats els joves, que componen la majoria de parelles balladores, diuen: «Anem a la discoteca a moure l'esquelet, però, ens sentim més realitzats quan ballem com ho exigeixen les melodies dels nostres pares i avis».

Dedicació de places

Tant al poble de Jesús com al de Camp-redó, figurava en el programa de festes, la descoberta de rètols en dues places noves.

En el cas de la població de Jesús, un farmacèutic, Francesc Queralt i Rossell —tot i vivint només 57 anys— va deixar la seva empremta: va fundar el cor parroquial, l'Orfeó en el Sindicat Catòlic i en la mateixa entitat va crear un grup escènic. Per fi, el club de futbol: Catalònia. Tot això en cristià i català, fent Església

i fent País, continuant les consignes de dos mossens Manyà i Despuig. Mals temps aquells en què el binomi: fe-cultura catalana, era mal vist per les dictadures imperants.

Quant a Camp-redó, la dedicació de la plaça de l'església nova, té altres connotacions. Segons el Consell de Barri, es tracta de reconèixer els valors espirituals d'un capellà, mossèn Tomàs Cardona i Pitarch, que va programar un temple nou i un complex d'habitatges en règim cooperativista. De tot, en va ser infatigable sembrador i per cert, no sempre ben comprès.

Home més de fets que de paraules, se'n va anar a les missions a Santo Domingo (Caribe) on va morir servint i estimant els pobres.

Els camp-redonencs, ara han reconegut la vàlua d'un senzill rector de poble que va sembrar molt i va collir poc.

Tota una lliçó evangèlica.

Fets i criteris

RAMON
TORRELLA
CASCANTE

Arquebisbe de
Tarragona i Primat

Una vida digna per als emigrants

L'emigració és principalment un fet humà d'àmplies proporcions del qual són protagonistes homes i dones, persones concretes amb els seus problemes, persones capaces de grans sacrificis per proveir les seves necessitats i les de la seva família.

Una quantitat de dolors, units a esperances i a expectatives, troba suport i comprensió. L'emigrant, especialment en la seva primera experiència, es pot dir que és un *expropiat*: dels afectes familiars, del propi país, de les amistats, de la seva llengua.

L'emigració també aporta energies vives que són una ajuda preciosa per a l'economia d'altres països o per a d'altres zones d'un mateix país.

S'està arribant, gairebé a tot arreu, a la positiva aplicació de principis cristians de recíproca col·laboració i de fraternitat.

Pràcticament ha desaparegut l'expressió d'estranger i de tolerat. De fet, els emigrants troben com una segona pàtria en el país que els acull i n'esdevenen una part integrant en pla d'igualtat i de respecte, com tots els ciutadans del lloc.

L'acció pastoral de l'Església ha de contribuir a preparar una vida més digna per als immigrants. Tot això es duu a la pràctica a través de les delegacions diocesanes de migració —amb l'ajuda de col·laboradors— oferint serveis i possibilitats de treball. Tota aquesta atenció especial als immigrants no hi ha dubte que troba respostes més adients als arxiprestats.

Es fa necessari modificar la Llei d'Estrangeria, que no sembla pas que reguli els drets de l'immigrant, sinó que estableixi controls, permisos i sancions.

La societat ha de fer un gran esforç en l'acollida i en el reconeixement dels immigrants, amb la seva pròpia cultura. Aquesta acollida ha de permetre una autèntica integració i no una assimilació.

La *Pacem in terris* parla de l'emigració amb aquestes paraules: «Tot home té dret a la llibertat de moviment i de residència dins de la comunitat política de la qual és ciutadà; i també té el dret d'emigrar a d'altres comunitats polítiques i d'establir-se en elles quan ho aconsellen legítims interessos».

La *Populorum progressio* explicita que el deure d'acollida és un deure de solidaritat humana i de caritat cristiana que pertoca tant a les famílies com a les organitzacions culturals dels països que acullen els immigrants.

S'ha de tractar l'emigrant amb justícia i amb fraternitat, com ho exigeix el reconeixement dels seus drets humans, civils, econòmics i socials. Com a contrapartida se li exigeix la seva aportació productiva i la seva adaptació.

L'Església ha defensat sempre l'emigrant i els seus drets, conforme a la prioritat que té la persona dins l'ordre social.

Lleida

Mans Unides i la Campanya Contra la Fam

C.C.

LLEIDA.— Mans Unides-Lleida ha recaptat 31.791.272 ptes. en la Campanya XXXVI. Recaptació que permet el finançament de tots els projectes proposats i amb la resta dels diners s'han cobert els que eren en llista d'espera.

Els 5 projectes aprovats a càrrec de Mans Unides-Lleida que es poden realitzar són: un taller de modisteria: 3.915.000 ptes. a Medellín-Colòmbia, finançat amb la recaptació de l'Exposició; un centre de desenvolupament tribal: 5.558.430 ptes. a Sindega-l'Índia, finançat per les parròquies rurals de la zona catalana del bisbat; 6 tallers tècnics: 4.189.920 ptes. a Canas-Perú, finançat per les parròquies rurals de la zona d'Aragó del bisbat; fàbrica d'escombres i hamaques: 3.994.170 ptes. a Frejo Santo-Brasil, finançat per col·legis i instituts; un internat per a nens: 6.960.000 ptes. a Simba-Uganda, finançat amb la col·lecta.

Mans Unides està ja treballant la Campanya XXXVII.

Tarragona

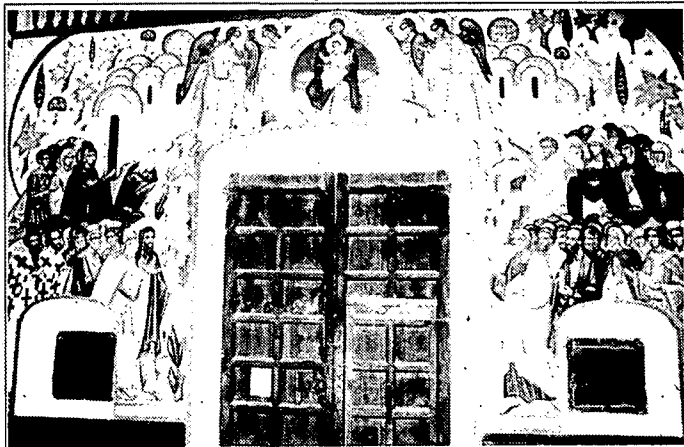
Després de cinc anys de treballs

S'inauguren les pintures bizantines del Santuari del Loreto

Joan Boronat

ULLDEMOLINS.— Emmarcat dins del programa de les festes, es van inaugurar a Ulldemolins les pintures d'estil bizantí que formen part de la decoració de les capelles laterals, el sostre i l'altar del santuari de Santa Maria del Loreto.

Els treballs de restauració i pintura han durat cinc anys, amb un cost de 5 milions de pessetes. Els ha executat l'iconògraf xilè Joan Etxenique, que s'ha desplaçat sovint fins a Ulldemolins per tal d'anar completant les pintures, a base de frescs i productes com la coseïna.

Les pintures també fan referència a símbols locals d'Ulldemolins

Imatges transfigurades de l'art ortodox

Segons el rector d'Ulldemolins, mossèn Joan Roig, que va fer la presentació de les pintures, un cop celebrada l'Eucaristia, va afirmar que «la tria d'aquest art bizantí per a la decoració del temple del Loreto obeeix a què les imatges transfigurades de l'art ortodox representen persones que viuen amb Déu i no estan subjectes ni a l'espai ni al temps».

Cal destacar que a totes les imatges apareix la

figura de la Mare de Déu, atès que el temple està dedicat a la seva advocació. Mossèn Joan Roig assenyalava que «les representacions s'encarnen dins del sentiment religiós d'Ulldemolins. Així es poden contemplar referències a símbols locals com el campanar de la parròquia o l'escut de la vila».

El dia de la inauguració l'ermita es va omplir de vessar per veure la totalitat dels quadres i retauls d'estil bizantí inspirats en els passatges dels evangelis canònics i apòcrifs, que fan del santuari del Loreto un temple singular al Priorat i a Catalunya.

Urgell

El bon record d'una amabilitat sacerdotal

Lluís Badia i Torras

URGELL.— Estic segur que es comprendrà la meua *intromissió* a les cròniques del bisbat d'Urgell, del qual tant ben informats ens té sempre mossèn Antoni Mirabet, quan hagi explicat el motiu que la provoca. En el número de C.C. corresponent al passat dia 31 d'agost, era mossèn Antoni mateix qui ens notificava la mort de mossèn Joaquim Hernández, aquell «capellà senzill i extremadament delicat» que durant tretze anys ha exercit de rector de la parròquia de Camarasa, a la Noguera.

Aquestes i d'altres virtuts les han constatades els seus companys sacerdots de la diòcesi d'Urgell i els feligresos de les parròquies on ha exercit el seu ministeri sacerdotal des que el van ordenar de prévere, l'any 1963, als seus 27 anys d'edat. Però, pel que us diré podreu veure que hi ha molta més gent i de tot Catalunya, que podem donar testimoni del lliurament sacerdotal de mossèn Joaquim, rector de Camarasa. Quan l'any 1986, l'Agrupació de Supervivents de la lleva del biberó-41 es va proposar de construir, al cementiri de Camarasa, una tomba-mausoleu per a enterrar-hi dignament les despulles dels combatents de la guerra civil encara escampades per terres de la Noguera (especialment a la Sentiu de Ció i al puig del «Merengue»), ultra les gestions municipals sempre ben ateses, es va visitar a mossèn Joaquim per tal de demanar-li que volgués oficiar cada any, amb motiu de les concentracions que es proposava celebrar-hi, una missa en sufragi i record dels morts enterrats allà, fossin del bàndol que fossin.

Sempre va atendre amb exquisita delicadesa

El pacífic mossèn Joaquim va mostrar, al principi, una certa reticència, perquè creia que es tractava d'una organització «d'ex-combatents» d'un sol bàndol. Però, quan es va adonar de la finalitat de pau i de reconciliació de l'Agrupació, va lliurar-se totalment a la idea i, un any darrera l'altre, ens va atendre amb la seva exquisita delicadesa i ens va presidir la missa en companyia dels sacerdots d'avui, «biberons» d'aquella epoca malastruga.

Personalment, puc refermar aquest acolliment de bondat i de senzillesa de mossèn Joaquim, ja que va acceptar-me la lletra d'uns goigs per a festejar la imatge de Santa Maria del Pla que, trobada casualment fa uns anys sense que se'n sàpiga l'origen (encara hi ha marededéus trobades després de la persecució de 1936-1939), ell mateix es va encarregar de restaurar-la i d'incentivar el culte i la devoció populars. Encara que solia dir que no era «home d'escriure cartes», a cada nova trobada hem pogut constatar tots, el seu esperit sacerdotal, la seva delicadesa generosa (malalt com estava, des de fa anys) i la seva contagiosa alegria fraternal.

En nom de l'Agrupació de Supervivents de la lleva del biberó-41 i de tots els seus components, objecte com hem estat de les atencions de mossèn Joaquim, fem constar que el recordarem sempre, li dediquem una pregària fervent i enviem a la germana que n'ha tingut cura durant aquest darrer any al Poal i als altres familiars, així com a tot el presbiteri urgellenc, el nostre sincer condol.

Restauració de Sant Joan del Galí

C.C.

VIC.— Recentment ha tingut lloc l'acte inaugural de la restauració de l'església de Sant Joan del Galí, amb una Eucaristia presidida pel bisbe Dr. Josep M. Guix. L'acompanyà, entre altres, Mn. Jaume Bardalet, rector de Sant Domènec, de Vic, parròquia que es féu càrrec d'aquesta església sufragània i veïnat des del 1972. L'església és documentada des del 1003 i fou edificada prop del camí ral de Vic a Prats de Lluçanès. Antigament era un edifici romànic d'una sola nau, però fou enderrocada al segle XVII i refeta una nova església amb les mateixes pedres. S'acabà cap al 1697. El seu interior es va decorar amb magnífics esgrafiats a les voltes i amb pintures murals. De l'antic cementiri procedeix el sarcòfag del segle XIV que avui es conserva dins el temple. Amb el pas del temps, l'església restà força deteriorada i es resolgué de fer-hi una reforma gairebé total: teulada nova, paviment nou, rases per a treure'n la humitat, restauració d'esgrafiats i imatges, revestiment de la porta, sis bancs nous... Tot plegat ha fet pujar molt les despeses, que han contribuït a sufragar, tant els actuals veïns com els que ho havien estat, ja que és un bell indret molt estimat. La parròquia de Sant Domènec espera de rebre altres ajuts.

Vic

VINS DE LES D.O. "TARRAGONA"
I "TERRA ALTA"

Informació i comandes: Jacint Verdager, 41 - 43770
MÓRA LA NOVA - tel.: (977) 40 03 50 GANDESA: (977)
42 00 14 - L'HOSPITALET: (93) 332 57 00

ROVIRA

BLANC DE BELART - ALTA MAR - RAQUEL ROSÉ - VIÑA MATER - MISTELA - RANCI - VINUM MISAE

Cansats, esgotats, uns refugiats serbis reposen després del llarg camí per abastar una mica de seguretat...

Oriol Camps

La guerra de Bòsnia

Una vegada més s'ha posat de manifest el joc brut dels serbis (¿cal dir en aquests moments serbo-bosnians?) amb la retenció a Pale (la seva «capital») dels cinc observadors de la Unió Europea, tres d'ells espanyols, que, fins i tot, es donaren per morts. Finalment foren alliberats via Belgrad. Hom pensa que haurien de rebre ordres concretes de la seva «eminència gris», el president Slobodan Milóšević que és qui finalment s'asseurà a la taula negociadora de Ginebra, per discutir amb Tudjman, president croat, i Izetbegović el president de la torturada Bòsnia.

Segons un dels observadors espanyols, el general José Luís García Esponera, la notícia del primer bombardeig aliat la reberen a l'hotel de Pale, on s'allotjaven, i, com tot-hom, baixaren al refugi. Des d'aquell moment foren mirats com a sospitosos de «dirigir l'atac» contra els serbo-bosnians. Finalment, després que demostraren el seu desconeixement foren posats en llibertat. Però les seves famílies patiren el gran ensurt de creure'ls morts. En resum, una anècdota més per afegir al reguitzell que s'han produït al llarg dels gairebé quatre anys que fa que dura el conflicte dels Balcans.

Després dels bombardejos de l'OTAN, Karadzic i Mladic no s'han mostrat gaire disposats a col·laborar per la pau. Estaven acostumats a parlar des d'un nivell de superioritat, des d'una posició de vencedors, i després de l'alliberament de Krajina pels

croats i els bombardeigs de càstig de l'OTAN, la situació ha canviat. I hauria canviat abans si no haguessin prevalgut les dilacions i els dubtes de les Nacions Unides i de la Unió Europea. Ara els serbo-bosnians són reticents per retirar l'artilleria pesada al voltant de Sarajevo... I l'OTAN ha hagut de complir la seva amenaça de bombardejar altra vegada si era retirada, i ha bombardejat.

Sembla que es beslluma la possibilitat d'una pau de consens entre les parts interessades. I és de preveure que si s'aconsegueix, serà una pau molt difícil de mantenir, una pau armada amb una vigilància contínua que es podria trencar amb el més petit incident. Ja veurem el que passa. Perquè la llarga experiència balcànica, l'anomenat en

altre temps «vesper d'Europa», fa témer aquestes periòdiques explosions d'odi i malvestat.

L'extremisme islàmic a Algèria

El terrorisme desplegat pel fonamentalisme islàmic continua implacable produint víctimes. El mes de setembre ha començat amb un nou atemptat que han causat cinc morts i set ferits en 24 hores. També l'assassinat directe es produeix constantment. El dia 4 fou assassinada la periodista Yasmina Brij.

Mirador

Una vista del Pavelló d'Esports de Srem Metrovica, convertit en camp de concentració de refugiats serbis procedents de Krajina

Des de 1993 han estat assassinats 41 periodistes, una professió odiada segons es veu. També foren assassinades dues religioses, la germana Denise Leclerc, francesa, la germana Jeanne Littlejohn, maltesa. Enmig de tot aquest embull, la policia ha fet un impressionant desplegament al Palau de Justícia d'Alger, on s'ha iniciat el procés contra 13 presumptes activistes radicals islàmics, entre els quals figura Ahmed Zauï que passa per ser el cap a Europa dels Grups Islàmics Armats (GIA).

Mèxic

L'Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional (EZAN) continua essent el gran problema del govern mexicà, més, fins i tot, que la greu crisi econòmica que pateix el país. I és que tot és el resultat de l'unipartidisme imperant, una dictadura a fi de comptes, que, naturalment, ha produït grans fruits de corrupció que ha arribat a les més altes instàncies nacionals, més preocupades pel propi benestar que pel benestar del poble. I naturalment, el descontent ha envaït el poble perquè ha vist incomplides les promeses que se li han fet.

El moviment de l'Exèrcit Zapatista és, per tant, una natural reacció contra aquest estat de coses que si és ben aprofitada podria portar al canvi esperat. Segons el cap dels zapatistes el «sots-comandant» Marcos, ells no plantegen la presa del poder, sinó una renovació total presidida per gent preparada políticament. La gent sent que el PRI està molt gastat, «i vol quelcom nou, sense vicis».

El general García Esponera, un dels observadors espanyols que foren retinguts pels serbis i que es donaven per morts, abraça la seva esposa i a una familiar, a l'arribada a l'aeroport de Barajas, de Madrid

El govern francès, blanc de crítiques

Miquel Àngel Codina

Malgrat el gairebé unànime rebuig de la comunitat internacional, França manté la decisió de dur a terme vuit assaigs nuclears subterranis als atolls de Mururoa i Fangataufa, al Pacífic sud, entre el setembre d'enguany i el maig del 1996. Els països pròxims a aquesta zona, especialment Austràlia i Nova Zelanda, van qualificar els propòsits francesos d'exemple d'«arrogància napoleònica». Recentment, el ministre francès d'Afers Estrangers, Hervé de Charette, va afirmar que aquestes proves atòmiques contribuiran a lluitar contra la proliferació nuclear alhora que les va presentar com a necessàries per a la seguretat de

França i d'Europa. El seu cinisme és realment increïble. El 60% de la població del país veï, segons algunes enquestes, es manifesta en contra de la realització dels polèmics assaigs. L'animadversió vers Jacques Chirac, el president de la República, augmenta dia rera dia.

No cal dir que nombroses organitzacions ecologistes —Greenpeace al capdavant, amb els seus dos vaixells insígnia: el Rainbow Warrior II i el MV Greenpeace— han efectuat darrerament diverses accions contra la represa de les proves atòmiques. Els dos esmentats vaixells, després de la contundent acció de les forces de seguretat franceses, van ser allunyats 600 quilòmetres dels atolls per l'armada gala. Les autoritats franceses poden processar els tripu-

lants detinguts del Rainbow Warrior II per navegar en zona prohibida, per incursió en àrea militar i per no obeir ordres de l'exèrcit. Per la seva banda, el grup ecologista va denunciar la policia francesa per maltractar alguns dels seus activistes:

Aquest any es commemora el 50è aniversari de la fi de la Segona Guerra Mundial i del llançament de les bombes atòmiques sobre les ciutats japoneses d'Hiroshima i Nagasaki. No resulta una gran paradoxa i, fins i tot, un acte d'hipocrisia celebrar aquests fets quan avui dia encara hi ha guerres brutals i violència sagnant? I ara... la posada en marxa dels assaigs nuclears. El primer ja s'ha executat. Hom es pregunta si es tornarà a repetir la història de mig segle enrera. Cal treballar, tots plegats, perquè això no torni mai més a succeir.

Fe i veritat: un diàleg entre Jean Guitton i don Luigi Giussani

Aquest diàleg es va celebrar a Madrid. Jean Guitton, el filòsof francès i don Luigi Giussani, sacerdot milanès fundador del moviment Comunió i Alliberament, no es coneixien personalment. Era el primer cop que es trobaven cara a cara. L'ocasió va ser una conferència del filòsof francès, de 94 anys. El lloc de la trobada, el despatx de Gustavo Villapalos Salas, rector de la Universitat Complutense de Madrid. El text, recollit per Alberto Savorana, ha estat publicat per la revista mensual *Tracce*.

Giussani: Fa quaranta anys als meus primers estudiants del Liceu Berchet de Milà els vaig suggerir llegir el seu llibre *Art nou de pensar*. Amb ell vam començar. Vostè va ser el nostre primer mestre.

Guitton: Sóc feliç de veure'l. Li agraeixo molt que hagi recordat el meu llibre, un llibre en el qual hi vaig posar tota l'ànima. Al final de la meua vida això demostra que he treballat de manera útil. La trobada amb vostè és un dels més grans esdeveniments de la meua vida, un esdeveniment preparat per Déu des de l'eternitat.

Giussani: Nosaltres a Itàlia tenim un moviment de joves molt nombrós que estan en sintonia amb alguns dels seus pensaments.

Guitton: Ho sé. Tenim un amic comú, vostè i jo: el Meeting de Rimini. Comunió i Alliberament. Vaig anar a Rimini amb Eugene Ionesco. I Ionesco, a Rimini, va ser tocat per la Gràcia, ell que probablement és el dramaturg més gran de la nostra època. Del Meeting en tinc un extraordinari record.

Giussani: Un encontre vertader no passa mai, sinó que roman sempre.

Guitton: L'eternitat és ja present en el temps.

Giussani: Això està en el centre de tots els nostres pensaments.

Guitton: L'eternitat és ja present en el temps. L'etern no és separable del temps i aquest, en el que té de més però, estarà present en l'eternitat. Vaig néixer el 1901 i he arribat el 1995: he viscut en el segle més extraordinari de la humanitat.

Giussani: L'home està avui més proper a la veritat que abans.

Guitton: Crec que el temps és un do meravellós de Déu en tot allò que ens permet créixer envers l'eternitat. Però el mestre és també un segle de gran crisi de la religió i de la fe.

Giussani: Vostè parla d'això en el seu llibre: *El Crist dilacerat*.

Guitton: En aquest llibre cerco palesar el paper de l'Esperit Sant a la vida de l'Església.

Giussani: Allí hi ha continguda una idea impressionant: el progrés en el temps. Per la qual cosa, en el món, allò que hi ha de vertader s'uneix. I allò que no hi ha de vertader adquireix el valor vertader que roman, assoleix el positiu.

Guitton: Hi ha un desenvolupament de la veritat, que a l'inici és com una llavor, però la llavor és obligada a arribar a ser espiga, i l'espiga, collita. D'aquesta mane-

ra la realitat no resta semblant a si mateixa, sinó que progressa contínuament en una operació que jo anomeno «desenvolupament», que és un creixement en el qual la veritat en el fons no canvia; la veritat és una identitat.

Giussani: Aquesta idea de desenvolupament és una idea de Newman.

Guitton: Sí, és una idea que vaig prendre precisament de Newman, i és una idea que ha inspirat tot el Concili Vaticà II.

Giussani: Comprèn en quines fonts Joan Pau II s'ha inspirat per a les seves encíclics.

Guitton: Aquest Papa contribueix al desenvolupament de l'Església. Reprèn la veritat, la doctrina i afegeix quelcom de nou. En particular, la idea de tornar a començar des d'una «nova evangelització» és un fet totalment nou. És una idea genial.

Giussani: Es comprèn tota l'energia que li ha portat fins aquí i que l'acompanyarà fins el dos mil. Vostè és una font d'energia.

Guitton: Em fa la impressió de trobar-me davant el meu confessor que em dona l'absolució. Calen sacerdots com vostè, especialment per als joves.

Giussani: Els joves no volen sacerdots que només els donin l'absolució, sinó que els acompanyin.

Guitton: Tenen perfectament raó.

(Giussani parla de la convergència entre catòlics i protestants afavorida per Guitton a *El Crist dilacerat*).

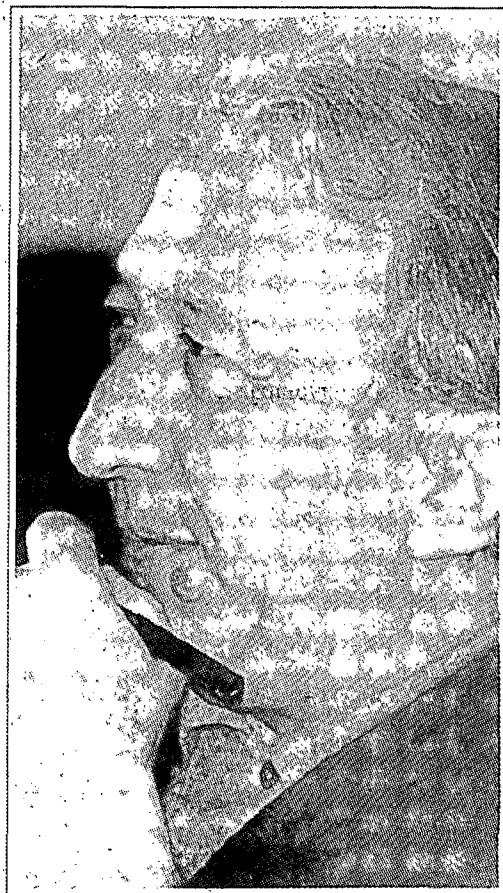
Guitton: És la gran idea de l'ecumenisme: que hi hagi un sol ramat i un sol pastor. Com diu Jesús a l'Evangeli de Joan. He passat tota la vida intentant convèncer els protestants. I molt sovint he sentit tristesa per aquest fet: ha succeït que han estat els catòlics els que més s'han apropiat als protestants que no pas al revés. Certa «nova teologia» no ajuda aquest camí i així el poble no pot comprendre més l'Església. Vaig parlar d'això tants cops amb Pau VI, que estava molt amoïnada per la situació de l'Església. Els exegetes van començar per enfosquir-lo tot i per encendre, ells, algun llum. Malauradament són més aquells que enfosqueixen que els que s'arrisquen.

Giussani: I així una certa hermenèutica ha acabat per enfosquir la Bíblia!

(Don Giussani conta a Guitton que un grup de sacerdots de Madrid, joves profes-

El filòsof francès Jean Guitton i monsenyor Luigi Giussani, fundador del moviment Comunió i Alliberament

sors guiats pel pare Mariano Herranz, han realitzat un centre d'estudis bíblics que s'oposa a l'escola protestant de l'alemany Bultmann, promotor de la naturalesa mitològica dels Evangelis).

Guitton: Tenen raó en combatre Bultmann!

Giussani: La paraula de Bultmann sembla tenir més valor que la de l'Evangeli.

Guitton: Per a Bultmann, l'Evangeli és mite. De tota manera, és un miracle que a Madrid s'estudiï l'arameu i la Terra Santa. Un dia Madrid arribarà a ser per a Occident una mica el que Jerusalem ha estat per a l'Orient; crec que a Espanya la flama de la fe es conservarà millor que no pas en altres indrets.

Giussani: És la meua mateixa idea. (Després de mitja hora, el diàleg deriva vers la qüestió del «mètode educatiu»).

Guitton: L'educació és el problema més tràgic a França.

Giussani: A França? Arreu! De tota manera, el nostre primer mestre per a l'educació ha estat vostè, professor.

Guitton: El nostre destí es juga entre el temps i l'eternitat. La meua llarga vida val un instant, però un instant que dona testimoni de l'etern del temps. La vida no és una successió d'instantis, sinó una participació misteriosa en l'eternitat divina. I l'Església? Des de fa 2000 anys fou creada per Crist, fundada sobre allò essencial i amb una tradició vivent que travessa el temps. Malraux deia que «el segle XXI serà religiós o no ho serà». Sí, perquè el sublim s'ha encarnat en la banalitat; de tota manera el món és ateu i els cristians estan dividits. Què ha fet Joan Pau II? Ha proposat una nova evangelització, que serà més

difícil que la primera. Llavors, en efecte, el món era pagà; avui, en canvi, tot el món sembla contradir o negar, l'anunci cristià. Encara que n'hi ha prou amb un sol sant.

Giussani: A vostè li devem el nostre primer discipulat, fructuós, si cal atendre els resultats. Dos aspectes del seu pensament han alimentat el nostre esforç de coneixement, de claredat i de moralitat. El primer és aquest: «L'home raonable és el que sotmet la raó a l'experiència. Aquesta exaltació de l'experiència és a l'origen del concepte mateix de raó. L'experiència, en el fons, què és? La realitat trobada per l'home conscient que té exigència de sinceritat, lleialtat, paciència i totalitat. No es coneix una realitat sense la recerca de tots els factors que la constitueixen. En aquesta recerca hi ha sempre un darrer punt que és inassolible: l'anomenem «punt de fugida», pel qual la realitat roman cada vegada més lluny fins que l'home se sent conduït per la mateixa realitat cap a un punt en el qual diu: «Hauria d'anar més enllà, però no ho aconseguixo, no puc». Però això que està més enllà d'aquesta vora, aquest factor que manca, exalta tots els altres: cal anomenar-lo «Misteri». I l'home es dirigirà a aquest «altre» dient-li «Tu» amb temença i tremolor. Altrament dirà: «No s'entén», i lliscarà fàcilment vers la negació de l'existència d'aquest altre. Arribats a aquest punt hem escoltat l'objecció de Kafka, que avui dia expressa el millor del cor de l'home que pensa: hi ha un objectiu, però no existeix un camí. Aquest és el punt en què la misericòrdia infinita de Déu dona la batalla a la fatiga humana perquè aquest mètode per arribar al coneixement de la realitat ha estat donat a l'home com ajuda.

Objectiu de la Fundació Joan Maragall per al curs acadèmic 95-96

Aprofundir el diàleg entre fe i cultura

S.P.

A les portes del setè any acadèmic, la Fundació Joan Maragall ha fet pública la seva programació del curs que s'inaugurarà de manera oficial el 28 de setembre a 2/4 de 8 del vespre al Seminari Conciliar de Barcelona, amb una conferència del Dr. Josep M. Rovira Bellosó que portarà per títol *Entre la fe i la cultura. Cap on anem?*

El programa d'activitats d'enguany segueix l'esquema dels anteriors i intenta desenvolupar temes que estableixin un diàleg entre el cristianisme i la cultura i que ajudin a la creació d'un focus de pensament, de diàleg i opinió, per poder arribar a la consolidació d'un espai on poder-lo portar a terme.

Després de la conferència inaugural, els dies 2, 9, 16, 30 d'octubre i 6 de novembre està previst de fer un cicle de conferències coordinat per Joan Requesens sobre *Romanticisme, cultura i religió a Catalunya*. Amb aquesta activitat, la Fundació es vol unir a les iniciatives que han sorgit durant l'any 1995 per commemorar el segle XIX, com a segle romàntic. Comptarà amb la partici-

pació del mateix Joan Requesens, Salvador Carrasco, Casimir Martí, Hilari Ragner, Mireia Freixa, Josep Paré i Montserrat Albet.

Seguiran unes Jornades d'Estudi —coorganitzades amb la Fundació «la Caixa» i coordinades per J. Corredor-Matheos— que volen ser una continuació de les

que es van fer fa un parell de cursos sobre *El sagrat en l'art*. Enguany el títol previst és *Espai i símbol en l'art oriental* i es faran els dies 17, 18, 19, 24, 25 i 26 d'octubre.

Tancarà el 1r trimestre del curs el ja tradicional Simposi Internacional de la Fundació Joan Maragall que, després de l'èxit del de l'any passat sobre *La vida després de la mort*, debatrà en la seva setena convocatòria el tema d'*Els orígens. Perspectiva científica i perspectiva teològica* —l'origen de l'univers, l'origen de la vida, l'origen de l'ho-

me—. Compta, com és habitual, amb la presència d'especialistes en la matèria com són: David Jou, Claude Geffré, Antoni Prevosti, Luis M. Armendáriz, Jaume Bertranpetit i Fiorenzo Facchini. El Simposi comptarà amb una conferència introductòria a càrrec del genetista Luigi Luca Cavalli-Sforza el dia 9 de novembre i desenvoluparà la resta de les conferències els dies 20, 21, 22 i 23 del mateix mes.

Tindrà continuïtat el Premi Joan Maragall sobre *Ètica i cristianisme* i els cursets sobre un tema mono-

gràfic. Aquest curs està pensat de fer-ne un entre el 2n i el 3r trimestre, el tema del qual està preparant el Sr. Josep M. Ainaud, historiador membre del primer patronat constituent de la Fundació.

Simposi sobre el mal

Ja està previst també l'avanç de la programació del 2n i 3r trimestre, encara que s'han de confirmar els noms dels possibles ponents. Durant el mes de gener es farà un simposi en col·laboració amb l'Ins-

titut d'Humanitats de Barcelona sobre el tema d'*El mal*. El mes de març, juntament amb la Institució Cultural del CIC, es continuarà estudiant el tema de la literatura iniciat ja fa dos cursos amb la poesia. Durant aquest curs la reflexió girarà entorn de *Narrativa i transcendència*. Finalment —i tancant l'apartat de col·laboracions amb altres entitats— la Fundació seguirà la coordinació amb el Centre Cristià dels Universitaris de les audicions musicals comentades, donada la bona acollida que l'activitat va tenir el curs passat. Aquest cop

es comentaran quatre obres preferides per Joan Maragall: *Tristany i Isolda*, de Wagner; *Don Giovanni*, de Mozart; *Missa solemnis* i *obra per a piano*, de Beethoven.

Seguiran les tres col·leccions de publicacions. La col·lecció de llibres *Cristianisme i cultura* —coeditada amb l'Editorial Cruïlla— ja ha arribat al seu volum número 17 i la de *Quaderns de la Fundació Joan Maragall* —coeditada amb l'Editorial Claret— al número 27. La col·lecció de *Dossiers de Premsa* compta amb 9 exemplars.

El programa d'activitats d'enguany segueix l'esquema dels anteriors amb la finalitat de crear un espai de pensament i de diàleg

CASA D'ESPIRITUALITAT

EL MIRACLE

INFORMACIÓ D'EL MIRACLE

ACTIVITATS PER ALS MESOS DE SETEMBRE, OCTUBRE, NOVENBRE I DESEMBRE

■ **Setembre, del 25 a l'1 d'octubre**
EXERCICIS ESPIRITUALS
Director: P. Oriol Diví, monjo
Tema: El pelegrinatge pasqual

■ **Setembre, del 29 a l'1 d'octubre**
RECÉS CAP DE SETMANA
Director: P. Oriol Diví, monjo

■ **Octubre, 7 i 8**
RECÉS PER A MATRIMONIS
Director: P. Lluís Planas, monjo

■ **Octubre, del 9 al 15**
EXERCICIS ESPIRITUALS
Director: P. Hilari Ragner, monjo
Tema: Misteri del Crist, misteris del Crist

■ **Octubre, del 13 al 15**
RECÉS BÍBLIC
Director: P. Damià Roure
Tema: El camí cristià en St. Pau

■ **Octubre, del 20 al 22**
ANIMADORS LITÚRGICS
Advent-Nadal-Epifania
Aclamacions i respostes

■ **Novembre, del 6 al 12**
EXERCICIS ESPIRITUALS
Director: P. Evangelista Vilanova, monjo
Tema: La recerca de Déu en un context d'indiferència

■ **Novembre, del 10 al 12**
RECÉS CAP DE SETMANA
Director: P. Evangelista Vilanova, monjo

■ **Novembre, del 17 al 19**
ANIMADORS LITÚRGICS
Quaresma-Pasqua-Pentecosta
Cants d'entrada i comunió

■ **Novembre, 18 i 19**
RECÉS PER A VÍDUES I VIDUS
Director: P. Daniel Codina, monjo

■ **Novembre, del 24 al 26**
RECÉS PER A JOVES
Director: P. Josep-Enric Parellada
Tema: A la recerca d'un projecte de vida

■ **Desembre, del 4 al 10**
EXERCICIS ESPIRITUALS
Director: P. Xavier Poch, monjo
Tema: Pel camí de les benaurances

■ **Desembre, del 8 al 10**
RECÉS CAP DE SETMANA
Director: P. Xavier Poch, monjo

■ **Desembre, del 15 al 17**
ANIMADORS LITÚRGICS
Les festes dels sants
El salm responsorial

■ **Desembre, del 23 al 25**
RECÉS DE NADAL
Director: P. Daniel Codina, monjo

■ **Desembre, del 26 al 31**
EXERCICIS ESPIRITUALS PER A JOVES
Director: P. Josep Vilarrubias, claretà
Tema: L'Evangeli al cor

Santuari i monestir benedictí

■ INSTAL·LACIONS ADIENTS

Salles de conferències i reunions, menjadors, oratori, calefacció, ascensor, telèfon i fax. En definitiva, tot el que permeti uns dies de vida senzilla i reposada, però sense preocupacions materials, per dedicar-los a la reflexió i la pregària.

■ EN UN AMBIENT ACOLLIDOR

Compta amb 37 habitacions, de les quals 15 acaben de ser renovades i disposen de bany i una està habilitada especialment per a minusvàlids.

■ MONJOS BENEDICTINS D'EL MIRACLE I DE MONTSERRAT

Les necessitats pastorals de la Casa són ateses per monjos benedictins i l'acolliment per les Germanes de la Fraternitat de Maria Verge.

PER A INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS
TEL. (973) 48 00 45 - FAX (973) 48 02 43

CASA D'ESPIRITUALITAT
25287 EL MIRACLE (EL SOLSONÈS)

Data.....

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Entitat Oficina DC Compte

Signatura del titular del compte/llibreta

El gran escriptor anglès i el seu apropament al catolicisme

Oscar Wilde, la temptació de creure

Silvia Guzzetti

(Avvenire)

«El catolicisme és l'única religió en la qual morir». «Gran part de la meua ambigüitat moral és deguda al fet que el meu pare no em va permetre fer-me catòlic». Així parlava Oscar Wilde als amics, relatant una llarga relació d'admiració per l'Església catòlica que s'hauria conclòs amb la seva conversió al catolicisme pocs moments abans de morir.

Quan Wilde va ser rebut a l'Església de Roma, de mans d'un pare passionista cridat per l'amic Robert Ross, es trobava ja inconscient a l'exili a París, destruït en el cos i en la ment. «Ho vaig fer per la meua consciència», explicaria més tard l'amic Ross, «per complir una promesa que havia fet des de feia temps».

Fou precisament Ross el primer a dubtar de la validesa d'una conversió en què el moribund va assentir amb un senyal de la mà. Wilde pensava des de molt jove fer-se catòlic, quan com sent un estudiant irlandès de Dublín havia emigrat a Oxford i havia quedat impressionat per la personalitat de Henry Newman, el teòleg anglicà convertit al catolicisme que el Papa va fer cardenal.

És un aspecte poc conegut i estudiat aquest Wilde escriptor religiós. Contrasta amb la imatge de l'esteta d'època victoriana, del dandy dedicat als plaers de la vida.

Oscar Wilde creient provoca en molts un somriure als llavis. És una espiritualitat la seva que és liquidada pels biògrafs com una infatuació pel que fa a litúrgia i ritus, més elaborats en aquella època en l'Església catòlica que en l'anglicana. Wilde cercava Déu, subratllen els crítics, però no va canviar el seu estil de vida.

Malgrat que la religiositat de Wilde no ha estat encara objecte d'un estudi, els experts es dediquen d'un temps ençà a la revalorització de les seves obres i de la seva figura humana.

En els treballs teatrals es veu una dimensió més profunda que la capacitat d'entretenir. Mentre que les seves comèdies assoleixen una nova audiència, la figura de Wilde pregonada durant cent anys per làpides i monuments públics és readmesa en la vida anglesa. Amb motiu dels cent anys de la primera representació de *La importància d'anomenar-se Ernest*, la seva obra més famosa, Wilde ha obtingut un finestral commemoratiu a l'Abadia de Westminster.

Amb motiu dels cent anys de la primera representació de «La importància d'anomenar-se Ernest» la seva obra teatral més famosa, Wilde ha obtingut un finestral commemoratiu a l'Abadia de Westminster

En el temple de la comunió anglicana, per primera vegada el nom de Wilde acull els visitants juntament amb els de Dickens i de Kipling, de Coleridge i Shakespeare. Oscar Wilde havia estat exclòs durant molt de temps del «Poets' Corner», l'angle on es troben Hardy i Walter Scott, Keats i Shelley. Però ara el benvingut ha tingut tots els honors de les gran ocasions.

L'actor John Gielgud, va llegir el *De Profundis*, l'obra que Wilde va escriure a la presó i en la cerimònia van ser presents Judi Bench i Maggie Smith, biògrafs i crítics literaris de l'escriptor.

Peter Raby, professor de la Universitat de Cambridge que ha pu-

blicat una biografia de Wilde i l'edició de les seves obres per la Cambridge University Press, va prendre part en la celebració i explica l'insòlit interès, la nova llum projectada sobre l'autor del *Retrat de Dorian Gray*.

«En els darrers anys, gràcies a la biografia de Richard Ellman, hi ha hagut una revalorització crítica de l'obra d'Oscar Wilde. Avui comparat a escriptors de la importància d'Ibsen i Txecov», explica Raby. «Les seves obres teatrals ja no són mesurades per la capacitat de divertir, sinó per la crítica que realitzen de la societat de l'època».

«Hi ha en Wilde, com en Txecov —continua dient Raby— el senti-

ment d'una era que s'aproxima al seu final. En aquesta presa de pel de l'oprimit, firmada amb el llenguatge de l'opressor, Wilde és profundament irlandès, escriptor «dels marges» que critica ironitzant la societat anglesa.

És un aspecte que emergeix més clarament en les seves darreres obres, quan Wilde «ho havia perdut tot, família, amics, béns. En el *De Profundis* es veu un home destrossat, que vol fer balanç de la

seva vida, donant-li un nou sentit». És en aquests darrers anys que emergeix, segons Raby, una nova sensibilitat religiosa.

«Wilde se sentia atret pels ritus de la Litúrgia de l'Església, però n'hi ha més que això», explica el biògraf. «És clar que tenen una dimensió moral no sols les faules per a infants, sinó també *El retrat de Dorian Gray*». «No m'estranya, en efecte, que s'hagi convertit al final de la seva vida, en la conclusió del camí filosòfic i espiritual que havia emprat aquells anys», diu Raby.

«Acabat de sortir de la presó, Wilde va demanar entrar al convent londinenc dels Jesuïtes de Farm Street, però no fou acceptat. Potser fou un gest una mica exhibicionista, però les seves intencions eren serioses. Necessitava temps per pensar. Un moment traumàtic per a ell fou el que va de la sortida de la presó i l'exili. Cercava refugi, un espai per pensar en la seva nova vida. Quan va sortir de la presó era un marginat de la societat, un exiliat».

«Em sembla simbòlic», conclou Peter Raby, «que aquest silenci sobre la persona de Wilde, pregonada per làpides i monuments públics, hagi estat compensada per l'extraordinària popularitat de la seva obra. Hem censurat la imatge de Wilde, però les seves paraules són de les més conegudes i populars de la llengua anglesa. Hem amagat la seva imatge, però la seva escriptura és la més accessible de la nostra literatura. Wilde té la capacitat d'arribar a milions de lectors, de diversa educació i extracció social, en diversos països del món».

IMPORTANT PUBLICACIÓ PER A LES COMUNITATS CRISTIANES DE CATALUNYA

PREGUEM AL SENYOR

Pregàries dels fidels per a totes les festes i tots els dies ferials, preparades per Mn. Pere Farnés

- Fórmules pròpies per a tots els diumenges i festes.
- Col·lectes conclusives pròpies per a cada diumenge, amb al·lusió al missatge del dia.
- Pregàries per a totes les solemnitats i festes del Calendari universal, i textos propis per a les de Catalunya.
- Formularis per a les festes de les principals famílies religioses amb cases a Catalunya.
- Breus intencions per afegir a la pregària ferial de totes les memòries obligatòries.
- Pregàries per a les misses rituals, per a les necessitats ordinàries i extraordinàries de l'Església, per als aniversaris, per diverses necessitats dels fidels i de la societat.
- Diverses celebracions de difunts.
- Peticions per afegir en determinades circumstàncies.
- Formularis breus per a les misses amb nens.
- Fórmules melòdiques per a la pregària universal.

Format: 17 x 24 cm. 479 pàgines. P.V.P.: 3.500 ptes.

—De venda a les llibreries—

EDITORIAL REGINA, S. A. Mallorca, 87-89 - 08029 Barcelona

275 cançons

per pregar...

Cantoral
amb solfa
o lletra sola

**UNA VEU
EXULTANT**

Cassettes

El cantoral *Una veu exultant* és un excel·lent repertori per a les parròquies i comunitats. Aneu-lo introduint i alternant.

Són cançons fàcils que canten joiosament petits, joves i grans. Ho podreu constatar en les vostres celebracions.

Preparació: Mn. Josep Soler. Il·lustracions: P. Oriol M. Diví, monjo de Montserrat. - Editorial Claret.

Venda a les llibreries religioses.

Llibres

Per un apropament de l'Església al món

Francesc Gamissans

«La idea d'aquest llibre és la de ressaltar un aspecte bàsic de la teologia del Concili Vaticà II: l'apropament de l'Església al món», manifesta Ernest Bou i Janoher en la nota preliminar del seu llibre *Un repte inajornable*.

Aquesta idea l'autor la desgrana en diversos capítols o apartats del seu assaig: l'oportunitat històrica; com acostar-nos al món; dificultats de l'apropament; els nous models de santedat dels cristians seglars, el Concili, un nou estil, etc.

Ernest Bou demostra un gran coneixement de tots els documents conciliaris que ha estudiat i aprofundit i en fa una lectura positiva i optimista.

Tot i que el llibre hauria causat un gran impacte en els anys immediats al Vaticà II, encara avui, les pàgines de Bou i Janoher conserven una vigència extraordinària, donat que la doctrina conciliar ja és irreversible. Fins i tot, creiem que alguns dels capítols del llibre podrien ser tema de conferències en cercles d'estudi o trobades, on es vol aprofundir en el Vaticà II i fer-ne una aplicació efectiva, sense extremismes de cap mena.

Aquest llibre es mereix un altre elogi, que no es pot dir d'altres obres similars: l'estil emprat per l'autor. És transparent, sobri, entenedor i amb un català acurat. Tot i que, Ernest Bou posseeix un gran coneixement humanístic, sociològic i teològic, la seva manera d'expressar-se és accessible a tothom.

Felicitem cordialment aquest segle de la Bisbal d'Empordà. Ens trobem davant un llibre que ha estat pensat i redactat per un cristià abillat de perspicàcia, erudició i intuïció —pròpies d'un home culte— profundament enamorat del Concili Vaticà II, l'esdeveniment més transcendental del segle en la vida de l'Església.

Ernest Bou i Janoher. *Un repte inajornable*

Paràboles per reflexionar

C.C.

Les paràboles són relats amb un missatge central, un nucli essencial, que fan pensar, reflexionar, preguntar-se, pregar i actuar. Escoltar les paràboles en el món actual, amb l'oïda d'avui, aporta dades importants a la vida de l'home.

Els 18 textos evangèlics recollits aquí són estudiats en la seva aproximació exegetica mitjançant el context, el pretext i el sentit del text. S'analitza després

l'actualitat del missatge, per passar a una sèrie de qüestions per a la reflexió personal i en grup, textos bíblics per a la pregària i temes connexos amb el missatge central de les paràboles. Una pregària basada en el text tanca cada capítol.

Santiago García Lomas, SJ, va néixer a Ribadesella (Astúries 1933). Llicenciat en Teologia i Filosofia i Lletres, actualment és professor de Teologia Pastoral i animador de grups juvenils i de matrimonis. És autor de *Y Jesús les contó esta parábola* (San Pablo 1992).

Santiago García Lomas. *Escuchad esta parábola*. Ed. San Pablo

Tres eminents servidors de Catalunya

S.P.

Els editors d'aquestes tres semblances biogràfiques —Barcelonesa d'Edicions i la Generalitat de Catalunya— s'han proposat reeditar un dels diversos estudis històrics de Rafael de Carreras i Bulbena, que va aparèixer per primera vegada a Barcelona l'any 1912. Es tracta de tres biografies sobre els tres personatges protagonistes de la resistència catalana a la Guerra de Successió, el 1714: Antoni de Villarroel, que va dirigir la defensa militar de Barcelona; Rafael de Casanova, darrer conseller en cap de la ciutat, i el coronel Sebastià de Dalmau, un dels dirigents més actius de la resistència en el setge.

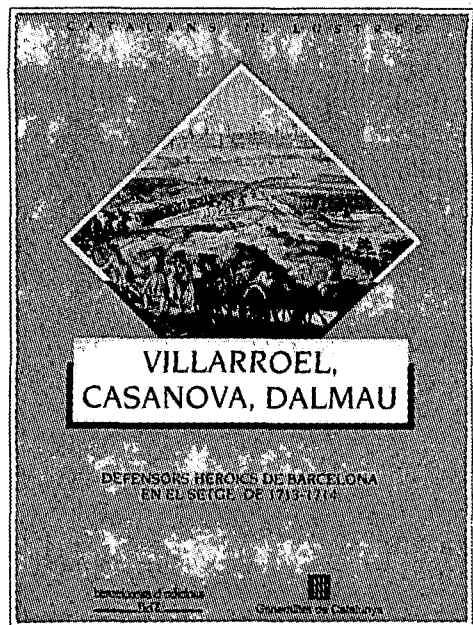
L'autor d'aquesta obra, Rafael Carreras i Bulbena (Barcelona, 1860-1931) té una personalitat intel·lectual polifacètica: musicòleg, historiador, filòleg i compositor.

En la seva faceta d'historiador es va interessar especialment per l'estudi del llinatge imperial dels Habsburg i, com a fruit de les

seves investigacions, va escriure *Carlos de Austria y Elisabeth de Brunswick a Barcelona y Girona*, editada a Barcelona l'any 1902 i reeditada novament en facsímil per Rafael Dalmau, l'any 1993.

El llibre que ara s'ha editat *Villarroel, Casanova, Dalmau: heroics defensors de Barcelona en el setge de 1713-1714* és una transcripció al català normatiu modern del text de l'any 1912. S'hi afegeixen però, en aquesta edició, dues novetats: la presentació del president de la Generalitat i una introducció a càrrec de Pere Molas i Ribalta, catedràtic d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona.

En paraules d'aquest: «El lector d'aquest llibre ha de tenir en compte que es troba davant la reedició d'una obra publicada fa més de vuitanta anys, i no del fruit d'un historiador dels nostres dies. Però la manca de biografies posteriors, l'abundosa documentació presentada, i els interessants apèndis documentals, fan que l'obra de Josep Rafael Carreras i Bulbena encara es pugui llegir avui amb interès i profit».

Rafael Carreras. *Villarroel, Casanova, Dalmau*. Barcelonesa d'Edicions i Generalitat de Catalunya

CASES RURALS

NOM _____
CARRER _____
CIUTAT _____

Desitjo rebre informació sense compromís sobre aquestes cases

a 1 hora de Barcelona

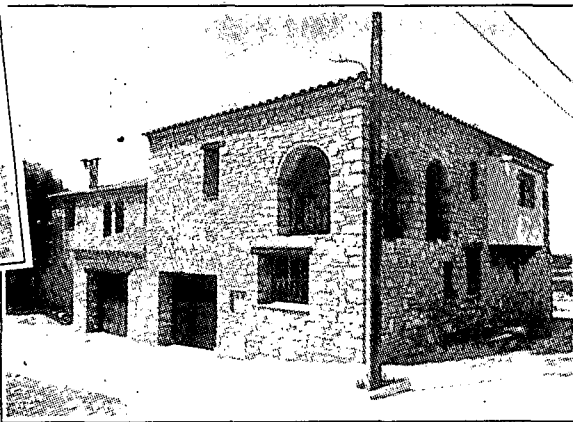
Pla de l'Església

SOL·LICITEU INFORMACIÓ SENSE COMPROMÍS

ENVIANT EL CUPÓ ADJUNT A:

ASTOR
2000 S.L.

CASA CARULLA, S/N
L'ASTOR-08281 PUJALT
O TRUCANT AL
Tel. (93) 311 64 79
(de 10 a 20 h.) o al
Tel. (93) 869 90 05

Anuari que divulga el fons documental de l'Arxiu Capitular

Publicat el Volum XI d'«Urgellia»

Antoni Mirabet

LA SEU D'URGELL.— La Societat Cultural Urgel·litana acaba d'editar l'XIè volum d'*Urgellia*, publicació anual que transcriu el fons documental de l'Arxiu Capitular d'Urgell i recull articles monogràfics sobre temes relacionats amb l'antic bisbat pirinenc.

Al darrer volum, Cebrià Baraut, monjo de Montserrat i historiador, presenta i transcriu els documents de l'Arxiu Capitular corresponents als anys 1191-1200. Es tracta sobretot de consagracions i dotacions d'esglésies i altres actes de contractacions i donacions.

Enric Moliné, sacerdot i historiador fill de La Seu d'Urgell, publica un estudi sobre els Tractats de Pau entre les valls pirinènques datats entre els anys 1653-1654. La mateixa capital diocesana és objecte de dos articles sobre el Col·legi de Sant Andreu (1601) i la petita església romànica de

Santà Eulàlia. El volum recull també un apèndix de fotografies de documents medievals.

«Fer conèixer la història cívico-religiosa, cultural, artística i institucional de les terres que foren en altre temps el bressol de Catalunya» és l'objectiu que la Societat Cultural Urgel·litana fixa a l'anuari *Urgellia*. Amb constància i treball, l'entitat asoleix els seus objectius i hi ajuda sobretot la col·laboració de prestigiosos historiadors medievalistes. El fons documental de l'Arxiu Capitular constitueix una font de dades elementals per a conèixer la història de Catalunya, el dret, l'arqueologia, la llengua i qualsevol altra expressió cultural. Entre altres historiadors, als onze volums d'*Urgellia*, hi han col·laborat Cebrià Baraut, Manuel Riu, Prim Bertran, Carme Batlle, Albert Vives, Puig i Ferreté, etc. Benigne Marquès, arxiver del Bisbat, ha coordinat els treballs i distribueix la publicació.

La sardana i la dansa

Sardana «Atlanta 96»

Josep Ventura

Amb motiu de la celebració dels Jocs Olímpics d'Estiu a la ciutat nord-americana d'Atlanta, que tindran lloc l'any 1996, la Fundació Universal de la Sardana està treballant per tal que la nostra dansa sigui present a l'esmentat esdeveniment amb un seguit d'iniciatives.

Amb aquest objectiu, enguany la Fundació Universal de la Sardana ha convocat un concurs de composició obert a tots els autors interessats. Les sardanes que s'hi presentin han de ser composicions amb dues característiques fonamentals: modernitat i catalanitat. És a dir, han d'expressar-se amb formes genuïnament catalanes i amb harmonies riques i contemporànies. Han d'estar escrites per a cobla d'onze instruments i hauran de ser inèdites. El termini per a la presentació d'obres va finalitzar el dia 8 de setembre i el veredicté es farà públic el 15 del mateix mes. El jurat, compost per personalitats del món musical català, determinarà un únic premi, que tindrà una dotació econòmica de 400.000 ptas. La composició guanyadora portarà per títol «Atlanta 96».

Aquesta sardana serà una de les que s'interpretaran a Atlanta, durant els Jocs Olímpics del 1996, en una ballada que promourà la Fundació Universal de la Sardana i que es vol que ballin dansaires procedents dels cinc continents formant cinc rotllanes que simbolitzin les cinc anelles olímpiques i els cinc continents. Com tots els actes que convoca la Fundació, aquesta ballada pretén donar a conèixer la sardana internacionalment.

Finalment, la Fundació preveu que en la mateixa ballada d'Atlanta es lliurará formalment a aquella ciutat nord-americana, en nom del poble català, el monument «Sardana oberta», de l'artista Manuel Álvarez. Una reproducció en bronze d'aquest monument també es lliurará a l'autor que guanyi el concurs de composició «Atlanta 96».

Depura el teu organisme i recupera la teva salut

L'estat saludable del nostre organisme depèn en gran part del bon funcionament dels òrgans d'eliminació. Aquests òrgans són atacats i danyats a causa d'una mala alimentació, la contaminació i les tensions de la vida moderna, que creen un estat d'estrès que inhibeix les funcions eliminatòries i perllonguen un estat d'intoxicació general.

Les principals fonts d'entrada provenen a través de la pell, pulmons (fum del tabac, manca d'exercici, aliments desnaturalitzats, etc.), fetge (alcohol, cafè, excés de greix d'animals), ronyons (excés de sal, manca d'aigua, fàrmacs, etc.) i finalment els intestins,

ocasionant l'aparició del restrenyiment. Al principi aquest restrenyiment produeix mals de cap, mal humor, hemorroides... Però si aquest s'allarga pot ser el causant de malalties molt greus.

Hi ha diferents mètodes per depurar el nostre organisme com són: el dejuni, les lavatives, beure aigua en abundància, les monodietes a base d'arròs integral i brous de seba amb api i unes gotetes de suc de llimona, i finalment la cura de xarop de saba (molt conegut i utilitzat sobretot en tractaments per a apimar-se obtenint uns excel·lents resultats ja que a més de la neteja proporcionarà tots els minerals i vitamines necessàries). Aquestes dietes

són aconsellables de realitzar-les en períodes de poca activitat tan física com mental; no allargant-la més d'una setmana.

Abans de dur a terme una neteja de l'organisme haurem de consultar amb el nostre metge, realitzant unes anàlisis i portant un control exhaustiu del nostre estat; una persona malalta mai no podrà fer una dieta d'aquesta mena. Posteriorment si veiem que estem ja preparats, començarem realitzant un entrenament del nostre organisme, menjant un dia a la setmana exclusivament fruita, perllongant-lo més endavant amb altres dies. Aquesta dieta a més de preparar el nostre

organisme evitarà els mareigs gràcies al seu alt contingut en hidrats de carboni.

El pas a la dieta habitual és important que sigui suau, evitant sempre les brusquedats. Introduïrem primer les amanides, fruites i verdures; incorporant en últim lloc els productes d'origen animal.

Ens adonem, doncs, que tan important és portar una bona alimentació, com tenir el nostre organisme lliure de toxines que s'aniran acumulant i deteriorant la nostra salut.

Emília Mas i Ortega

EL MENÚ DE LA SETMANA

1er plat

AMANIDA RACHEL

Ingredients:

- 100 gr. d'enciam francès
- 100 gr. de poma, 4 nous
- 2 tires d'agar-agar
- 2 cullerades de suc de llimona
- sal i pebre

Preparació:

Talleu l'enciam i la poma a tires molt fines. Les tires d'agar-agar s'hauran posat en remull, fins que estiguin toves, en aigua freda; talleu-les a trossets i barregeu-les amb l'amanida. Tritureu les nous i barregeu-les amb el suc de llimona. Condimenteu amb aquesta salsa l'amanida.

2n plat

BROQUETES DE VEDELLA

Ingredients:

- 100 gr. de filet de vedella
- 100 gr. de pebrot vermell, 1 cullerada d'oli
- 1 culleradeta de postre de xerès sec, sal i pebre

Preparació:

Talleu el filet i el pebrot en daus de la mateixa mida, salpebreu-los un xic i enfileu-los en una broqueta. Unteu-la amb l'oli i coeu-la a forn fort durant uns 15 minuts, sobre un recipient que reculli el suc que es desprèn en la cocció. Col·loqueu aquest suc en un cassó, afegiu-li el xerès i enceneu-lo, ruixeu les broquetes amb aquesta salsa ardent i serviu-la immediatament.

Postre

ALBERCOCS

Ingredients:

- 250 gr. d'albercocs

Cal= 453

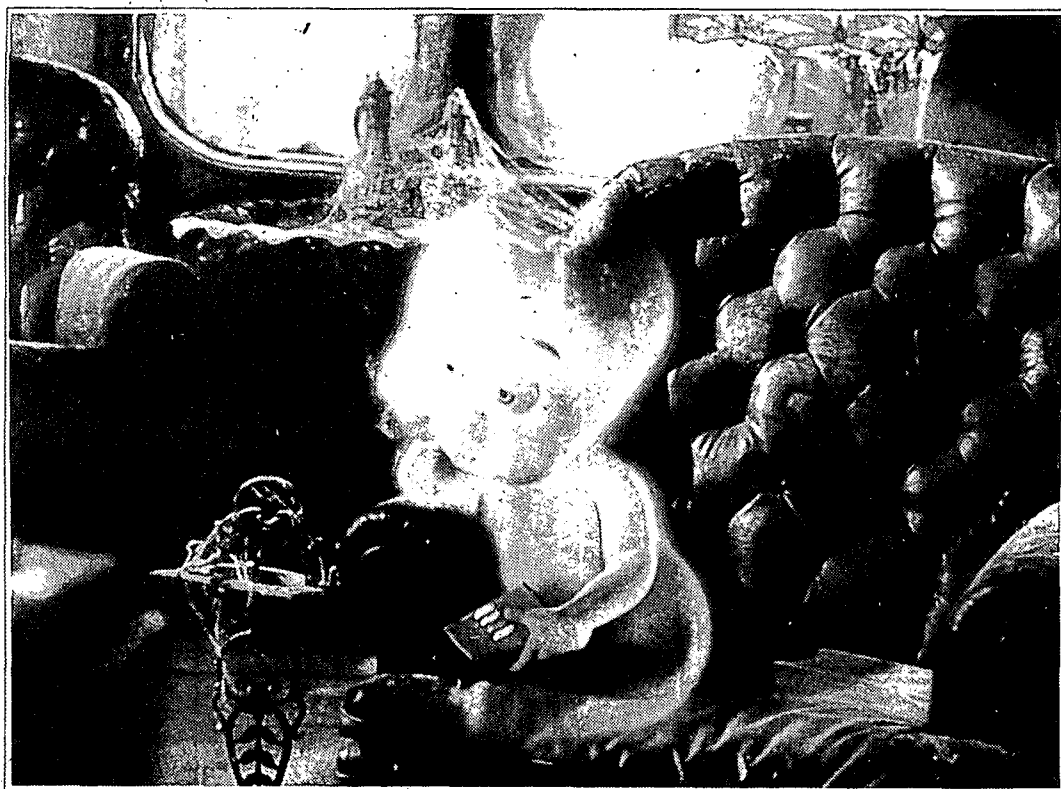
Gr. de Fibra= 12

Gr. de Prot.= 33

Cinema

Casper

Director: Brad Silberling. **Intèrprets:** Christina Ricci, Bill Pullman, Cathy Moriarty, Eric Idle, Chauncey Leopardi.

J.J. Martín

(Aceptensa)

Aquesta darrera producció de Steven Spielberg porta a la pantalla gran el popular fantasma bo i petit, creat als anys 40 per l'escriptor Joseph Oriolo i després protagonista d'una famós recull de còmics i d'una sèrie televisiva. S'hi descriu la seva amistat amb una adolescent, òrfena de mare, i el pare de la qual és un excèntric parapsicòleg que està convençut de poder contactar amb la seva dona al més enllà. Ambdós patiran les males passades dels oncles de Casper, els entremaliats Látigo, Tufo y Gordi, així com les intrigues de la cruel propietària de la Mansió Whipstaff, un palau al·lucinant amb força secrets ocults.

Cal assenyalar que *Casper* és una producció decididament familiar que sobretot pretén divertir a un públic molt ampli. Un cop acceptat això, cal dir que

té nombrosos atractius, que la situen per damunt de la mitjana d'aquesta mena de pel·lícules. El seu argument és convencional, però ofereix una sòlida combinació d'elements clàssics, com les seves referències a *La Venta focs* o a *La Bella i la Bèstia*, i moderns. La posada en escena és sòlida narrativament i treu partit als nombrosos *gags* còmics, al bon treball de tots els actors i a uns al·lucinants efectes especials que ofereixen per primera vegada un personatge digital amb vertadera entitat dramàtica.

El petit fantasma Casper és, sens dubte, el millor de la pel·lícula. Al voltant de la seva innocent i divertida bondat, magistralment reflectida en els seus gestos, s'articulen totes les reflexions dramàtiques que s'entremesclen amb els passatges còmics. Així, la pel·lícula, des de la seva assumida superficialitat, afronta amb convicció temes de gran importància, com la mort, el més enllà, l'amor matrimonial, les relacions pares-fills, l'amistat o la banalitat del materialisme.

Crònica televisiva

Una experiència pionera a la ficció televisiva

Miquel Àngel Codina

Després de molts anys de matrimoni, la Rosa (interpretada per l'actriu Margarida Minguillon) s'ha separat de l'Antònio (Miquel Cors) i decideix marxar a una altra ciutat amb dos dels seus fills, l'Anna (Gemma Brió) i en Martí (Miquel Gutiérrez), i el seu nét, en Guillem, per tal de refer la seva vida. Manresa serà el destí escollit per aquests membres de la tan coneguda família Aiguader, on la mare es farà càrrec d'un restaurant mentre que l'Anna portarà una llibreria. D'aquesta manera s'encetarà el nucli argumental de la nova telenovel·la de Televisió de Catalunya, un esqueix de la popularíssima *Poble Nou* que es titularà *La Rosa*. La sèrie, que veurem ben aviat, constarà de 29 episodis de 45 minuts de durada cadascun i tindrà periodicitat setmanal.

El dramaturg Josep Maria Benet i Jornet, autor de *Poble Nou* i màxim responsable també d'aquest relatiu de la continuació de la vida de la Rosa, ha definit la sèrie com «una història de sentiments, passions i intrigues tant o més fortes com les que es van explicar a *Poble Nou*». Els exteriors de Manresa —s'hi veuran alguns dels elements més característics de la capital del Bages com la Santa Cova, la basílica de la Seu o el pont romà sobre el riu Cardener— contitueixen només un 15% del metratge de la sèrie atès que gran part de les escenes són interiors, les quals s'han enregistrat als estudis de TV3 a Esplugues de Llobregat.

Poble Nou va ser la primera telenovel·la produïda en la seva totalitat per una televisió de l'Estat espanyol i, ara, es converteix en la primera de la qual neix un *spin-off* —mot anglès amb el qual es qualifica una seqüela televisiva—, és a dir, una sèrie que neix d'una altra sèrie, arran de l'èxit d'algun dels seus personatges originaris. Aquest tipus de producció és habitual als Estats Units, on de sèries com *Dallas* va sorgir *Califòrnia*; de *Dinastia*, *Los Colby*; de *Cheers*, *Frazier* o d'*Enredo*, *Benson*. En canvi, a Europa la pràctica més comuna, en l'àmbit de les telenovel·les, és allargar el nombre d'episodis. TV3 torna, doncs, a ser pionera en el camp de la ficció televisiva.

Veus d'Església

TELEVISIÓ

TV1

Dimarts 04.00 *Testimonio*: meditació sobre un tema religiós (catòlic).

TV2

Dissabte 10.30 *Últimas preguntas*.

Diumenge 11.00 *La Missa*: amb la participació del Grup de Flautes i Guitarres de la parròquia del Remei, de Vic (Osona, bisbat de Vic), sota la direcció de Montserrat Roca; (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

CANAL 33

Dissabte 11.00 *Signes dels Temps*: El programa presenta tres emissions especials d'inici de temporada. La primera tindrà el contingut següent:

- Comentari de l'actualitat eclesial al món i a casa nostra.
- «Bernat, constructor d'eternitat». Primer capítol de la història de la implantació i presència de l'orde del Císter a Europa.
- Comentari i presentació de l'Evangeli del diumenge. (Director: Josep-Maria Pont).

Diumenge 00.30 *Signes dels Temps*: (repetició).

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Creure avui: No hi ha programa fins a l'octubre.

RÀDIO

FUNDACIÓ MISSATGE
HUMÀ I CRISTIAN

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)**Cada dia:**

de 07.00 a 22.00h.: Cada quart d'hora, butlletins d'informació general, serveis, d'Església i cultura. Comentaris, cada mitja hora, després de la informació general i d'Església. Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i 21.30.

De dilluns a divendres:

23.00 *Nen, no em tiris sorra* (Magazine).
01.00 *Dietari de música i músics*.
01.05 *Ràdio Vaticana*.
01.25 *Espurna d'alba*.

Dilluns

22.00 *Diàleg d'Església*.
22.30 *Ara va de barris*.

Dimarts

22.00 *Versió original*.
22.30 *Perfil*.

Dimecres

22.00 *Sisters & Brothers*.

Dijous

22.00 *De persona a persona*.
22.30 *Sisters & Brothers*.

Divendres

22.00 *Sèt dies a l'Església*.
22.30 *Sisters & Brothers*.

Dissabte

22.00 *Blue Velvet*.
23.00 *Paraules d'amor*.
00.00 *Estel de colors*: selecció de música de noves tendències.
00.30 *Dietari de música i músics*.
00.35 *Ràdio Vaticana*.
00.55 *Espurna d'alba*.

Diumenge

22.00 *La Gran Via*.
23.00 *Paraules de música*.
00.00 *Estel de colors*.
00.30 *Dietari de música i músics*.
00.35 *Ràdio Vaticana*.
00.55 *Espurna d'alba*.

CADENA NOVA (Barcelona: FM 100)**Diumenge**

09.05 *Informatiu religiós* (director: José Lazaro).

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)**Diumenge**

10.00 *La música religiosa: Anthems i Serveis. O sing unto the Lord, anthem Z 44*, de Purcell.
11.00 Retransmissió de la missa conventual des de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)**Diumenge**

15.05 *Paraules de vida*: conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Francesc Romero).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 702)**De dilluns a divendres**

20.30 *El Brocal*.
21.00 *El Espejo*.

Diumenge

08.30 *Letra y música*: de temes religiosos.
09.00 Retransmissió de la missa, des de les Carmelites Descalces de Terrassa.
09.45 *Testimoni*: recull d'informacions i notícies de caire religiós.
10.00 *Iglesia es noticia*: informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.
22.00 *La linterna de la Iglesia*.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)**Diumenge**

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)**Dissabte**

08.05 *Fets i criteris*: paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).
14.00 *Avui és el teu dia*: informacions, comentaris i entrevistes.

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2)**De dilluns a divendres**

07.05 *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda.

Diumenges i festius

09.00 Santa Missa.

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)**Diumenge**

10.30 *La veu de la parròquia*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 666)**Diumenge**

De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home*: programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista amb: el P. Lluís Picazo i Ustrell, fill de la Sagrada Família que va ser missioner durant 14 anys amb els indis nord-americans de Nuevo México anomenats *pueblo*; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe Ricard M. Carles, de Barcelona (director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)**Diumenge**

08.00 *Cristians*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 104.4)**Diumenge**

09.45 *Vida i esperit*.

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7)**Divendres**

De 20.00 a 20.30h. *La punta*: (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)**Dissabte**

09.00 *Obrim camins*: programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)**Dissabte**

13.40 *Iglesia es noticia*: entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)**De dilluns a divendres**

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris*: paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

PROGRAMES PER A MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes.

L'emeten: Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Alforja Ràdio (FM 104.3) diumenge 09.00h.

Calafell Ràdio (FM 107.7) diumenge 09.20h.

Cadena Cope-Reus (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»).

L'emeten: Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Calafell Ràdio (FM 107.7) dissabte 12h.

Ràdio La Canonja (FM 102.3) divendres 20h.

L'Espluga FM Ràdio (FM 107.4) dissabte.

Ràdio Falset (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h.

Ràdio El Morell (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h.

Ràdio Montblanc (107.0) diumenge, a partir de les 11 h.

Ràdio Santa Coloma de Queralt (FM 107.5) dissabte 13h.

Ràdio Sant Pere i Sant Pau (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h.

Ràdio La Vilella Alta (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: Cadena Cope-Reus (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a 17004 Girona;
Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *A la ribera del Jordà* (reflexions escrites per Miquel Àngel Ferrés), *La Veu dels Joves* (comentaris de Jaume Reixach), *Notícies i El significat de l'Evangeli* (amb Pere Carreras). Algunes d'aquestes seccions canvien segons l'època de l'any. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cope Figueres-la Jonquera (AM 1269-FM 88.0) diumenge 9.35h.

Ona Jove Riudellots (FM 104.0) dissabte 17.30h.

Ràdio Arenys de Mar (FM 91.2) diumenge 9.45h.

Ràdio Arenys de Munt (FM 107.0) diumenge 10.30h.

Ràdio Banyoles (FM 107.3) dissabte 9.00h.

Ràdio Begur (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Besalú (FM 107.8) diumenge 11.00h.

Ràdio Canet de Mar (FM 107.6) dissabte 10.30h.

Ràdio Grup Girona (FM 89.9) diumenge 8.00h.

Ràdio l'Escala (FM 107.6) divendres 16.05h.

Ràdio la Vall (FM 107.6) diumenge 9.00h.

Ràdio la Vall d'en Bas (FM 107.9) diumenge 9.00h.

Ràdio les Planes (FM 107.9) diumenge 9.30h.

Ràdio Palafrugell (FM 107.8) diumenge 8.15h.

Ràdio Salt (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Sant Joan (FM 107.0) diumenge 9.00h.

Ràdio Santa Coloma (FM 103.6) diumenge 9.00h.

Ràdio Shalom Palau (FM 106.6) diumenge 10.30h.

Ràdio Sarrià de Ter (FM 87.6) diumenge 9.30h.

Ràdio Gironès-Antena Cassà (FM 92.8) dissabte 19.30h.

MÚSIQUES I CANTS: programa setmanal de 30 minuts de durada que fa un repàs a la música «gospel» des dels seus inicis fins a l'actualitat, amb gravacions inèdites i d'importació. Presenta: Josep Maria Pont. L'emeten:

Ona Jove Riudellots (dissabte 17.05h). Ràdio Arenys de Mar (diumenges 9.15h). Ràdio Banyoles (dissabte 9.30h). Ràdio Begur (diumenge 9.30h). Ràdio Besalú (diumenge 11.30h). Ràdio la Vall (dimecres 21.00h). Ràdio les Planes (dissabte 17.00h). Ràdio Palafrugell (dimarts 14.30h). Ràdio Sant Joan (dimecres 20.00h).

EL CAFÉ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes de la música lleugera, grups inoblidables i les grans cançons romàntiques. La música es combina amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Ona Jove Riudellots (dissabte 15.00h). Ràdio Arenys de Mar

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)**Diumenge**

09.30 *Reflexió*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SABADELL (OM 882)**Diumenge**

09.45 *Testimoni*: recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca (director: Juanjo Yunquera).

RÀDIO SALUD (FM 89.1)**Dissabte**

De 07.00 a 09.00h. *Rosari*: meditat per joves, entrevistes a catòlics en el món, concurs de Cultura religiosa, meditació mariana, heroics del segle XX, etc.

Diumenge

De 07.00 a 09.00h. Presentació de l'Evangeli del dia i meditació, tema marià, etc.

RÀDIO VALLS (FM 103.2)**Dissabte**

09.05 *Fets i criteris*: paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona)

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)**Cada dia**

20.40 *Rosari*: en llatí des del Vaticà.

22.10 *Noticario*.

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)**Diumenge**

10.15 *Església viva*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)**De dilluns a divendres**

15.30 *Café i pastes*: informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

(dissabte 19.00h). Ràdio Arenys de Munt (divendres 9.00h). Ràdio Banyoles (dissabte 10.00h.) Ràdio Begur (per determinar). Ràdio Besalú (diumenge 12.00h). Ràdio la Vall (diumenge 14.30h). Ràdio les Planes (dissabte 17.00h.) Ràdio Palafrugell (dijous 21.00h). Ràdio Sant Joan (dilluns 21.30h). Ràdio Santa Coloma (per determinar). Ràdio Sarrià de Ter (divendres 22.00h).

LA PARAULA DEL BISBE: Micro-espai presentat pel Bisbe de Girona Mn. Jaume Camprodon i Rovira. Periodicitat setmanal amb 5 minuts de durada. L'emeten:

Ràdio Calella (FM 107.9) diumenge 11.00h.

Ràdio Malgrat de Mar (FM 107.4) diumenge 11.10h.

Ràdio Olot (FM 98.1) diumenge 9.00h.

Ràdio Tordera (FM 107.1) dissabte 9.05h.

Ràdio Vilafant (FM 107.3) diumenge 9.15h.

PUNT DE TROBADA: Progràma magazine setmanal de 55 minuts de durada, que compta amb temes d'actualitat cristiana, social i humana amb diverses seccions. Presenten: Carles Sánchez i Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cadena Cope Figueres-la Jonquera (dilluns 21.05h.)

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»).

L'emeten: Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars, i també:

Ràdio Súrria (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»).

L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h.

Ràdio La Cala (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h.

Ràdio Deltebre (FM 107.6) dissabte de 9.00h.

Ràdio Flix (FM 102) dissabte de 9.30h.

Ràdio Gandesa (FM 107.9) dissabte de 13.00h.

Ràdio Infant (l'Hospitalet FM107.9) dissabte 10.00h.

Ràdio Joventut de Masdenverge (FM 100.7) diumenge 10.00h.

Ràdio Mora d'Ebre (FM 87.6) divendres 10.00h.

Ràdio Nueva Vinaròs (FM 98.2) dissabte 22.30h.

Ràdio Onda Cero (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05h.

Ràdio els Ports (Morella, FM 89.0) dissabte 12.15h.

Ràdio Ràpita (FM 107.9) diumenge 12.00h.

Ràdio Ulldcona (FM 95) diumenge 09.05h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT D'URGELL

RESSO: entrevista amb personatges o sobre fets diocesans.

L'emeten:

Ràdio Pirineu (Puigcerdà, FM89.8) diumenge 09.30h.

Ràdio Seu (FM 107.2) diumenge 9.00h.

Ràdio Valira (FM 98.1) dissabte 13.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE VIC

LLUITA I FESTA: Durada 15'. Lectura i comentari de l'Evangeli del diumenge. Conversa setmanal del bisbe (es publica al Full Diocesà); bloc de notícies i informació religiosa. L'emeten:

Anoia Ràdio (FM 92.2) diumenge 10.05h.

Ràdio Moià (FM 107.8) dijous 21.30 h.

Ràdio Monistrol de Calders (FM 107.4) dissabte 13.00h;

diumenge 11h.

Ràdio Montesquieu (FM 1

Sant tornem-hi

—Ja s'acosta «sant tornem-hi», Eixerit.
 —Què vol dir això, mare?
 —Doncs, mira, que la setmana vinent has de començar a anar a l'escola.
 —Sí, ja ho sé, ja. Prou que hi penso. Tan bé que m'ho he passat durant les vacances. Escolta, mare, en el cel sempre seran vacances, oi?
 —Ai ximplet, què t'empatolles, ara? El que passa és que durant les vacances t'has emmandrit.
 —Bé, però encara no m'has contestat el que et preguntava. Al cel, haurem d'anar al «cole» sí o no?
 —No siguis ximplet. Tu penses en el cel com si fos «Xauxa». Mira, no hi ha paraules ni exemples per dir allò que serà el cel. Déu serà el nostre cel. La seva vida, el seu amor, el seu coneixement, ens ompliran a vessar de goig

i de felicitat.

—No ho sé, el que em dius no ho entenc gaire. Però, m'agrada.

—Doncs, ara, si em vols creure, comença a preparar l'equipatge.

—Per anar al cel?

—A la lluna!

—Per cert que un tirant de la bossa està trencat. Me n'hauràs de comprar una altra. Una de nova.

—Res de comprar. Porta-la ara mateix que la cosiré ben fort.

—I si se'm torna a trencar?

—La tornarem a cosir. És clar que, també podries trencar la guardiola i comprar-te'n una de nova. Al teu gust.

—Que no se'm trenqui el tirant, que no em ve gens de gust trencar la guardiola.

L'Eixerit

El Set Homes i el Set Ciències

Diu que una vegada hi havia un home petit i escar-ransit, però tan viu i llest que sabia de tot i per això li deien el Set Ciències.

Vivia prop d'un bosc molt gran que era propietat d'un home tan alt i fort que tothom l'anomenava en Set Homes. Tot el que tenia de forçut i cepat, però, ho tenia també de totxo i de pallús.

En Set Ciències, tot i viure-hi tan a la vora, es guardava prou d'entrar al bosc del gegantó. Perquè més d'un que s'hi havia atrevit n'havia sortit ben apallissat per en Set Homes, que era molt gelós de la seva propietat.

Però era l'hivern i feia un fred que pelava. I en Set Ciències, esquifit com era, en patia molt de fred. I no sabia pas com escalfar-se. Ni on trobar llenya per a fer foc si no era al bosc d'en Set Homes.

Per això es revestí de valor, va fer el cor fort i es va endinsar al bosc, destrat en mà. Però tot fou clavar la primera destrallada quan en Set Homes el va sentir (tot i que estava molt lluny), i amb quatre gambades es va presentar davant d'en Set Ciències. Quan va veure qui era el que estava fent llenya al seu bosc, va esclafir a riure tan fort que la terra va tremolar. I com més es mirava aquella engruna d'home més ganes de riure li entraven. Aleshores en Set Ciències se li va plantar al davant i li va dir:

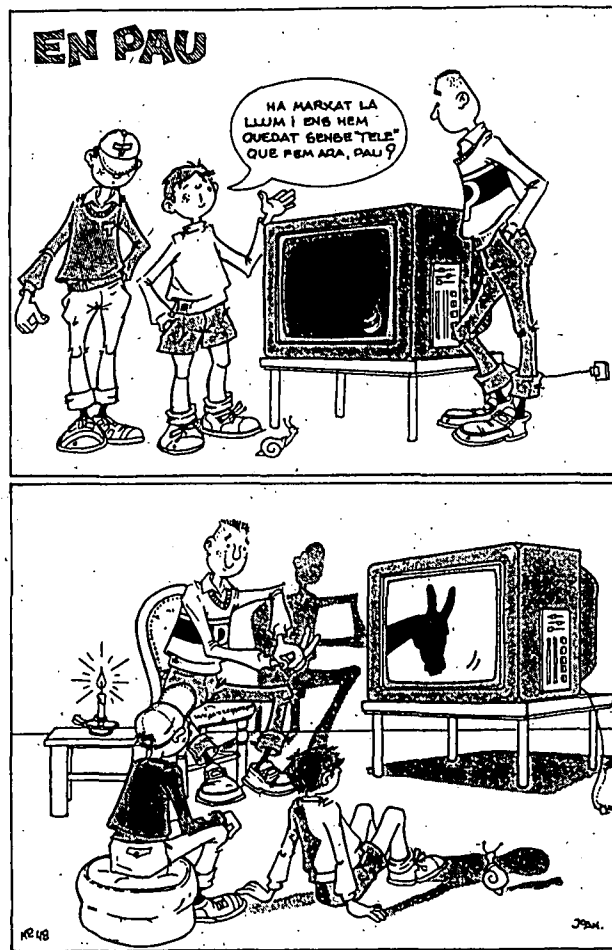
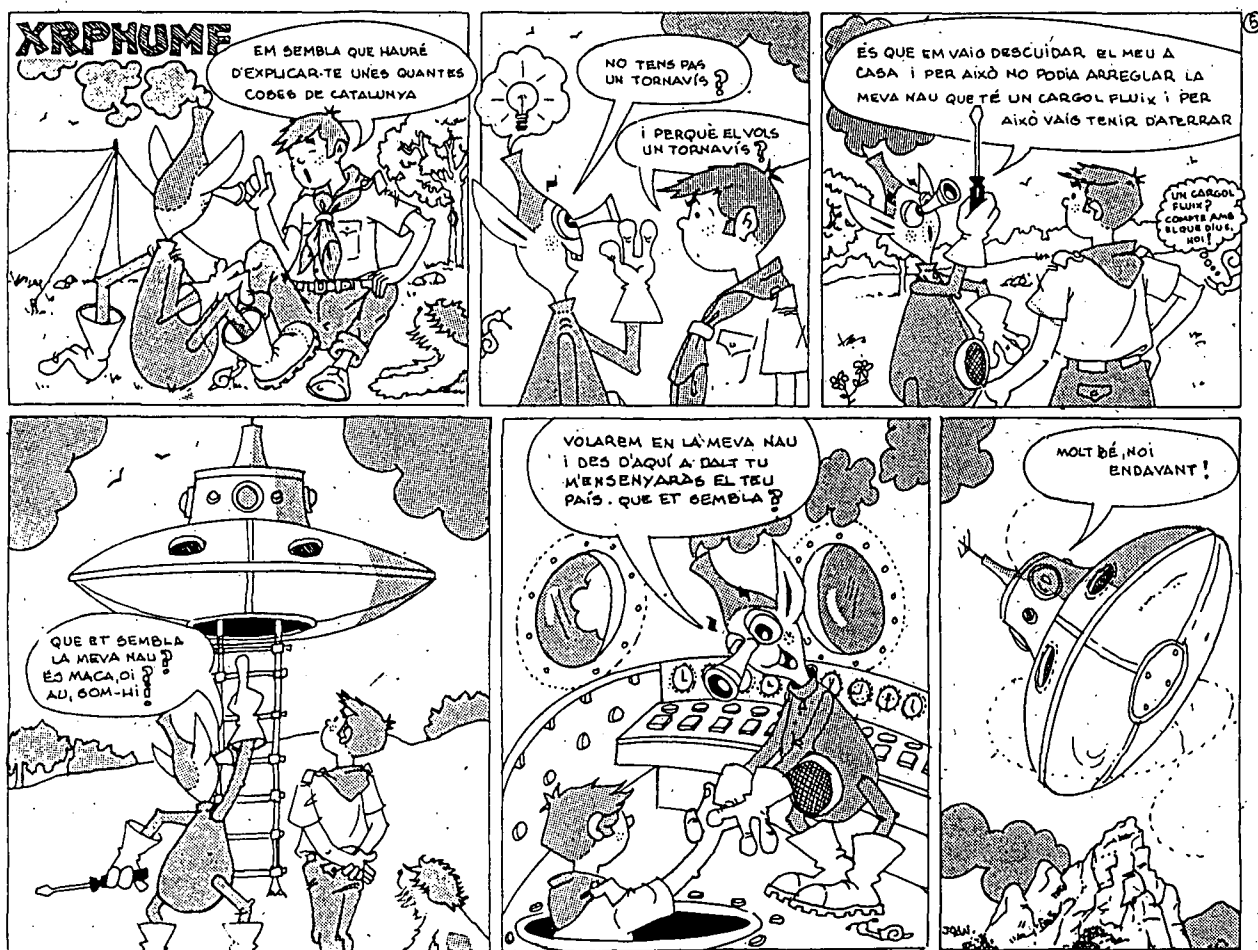
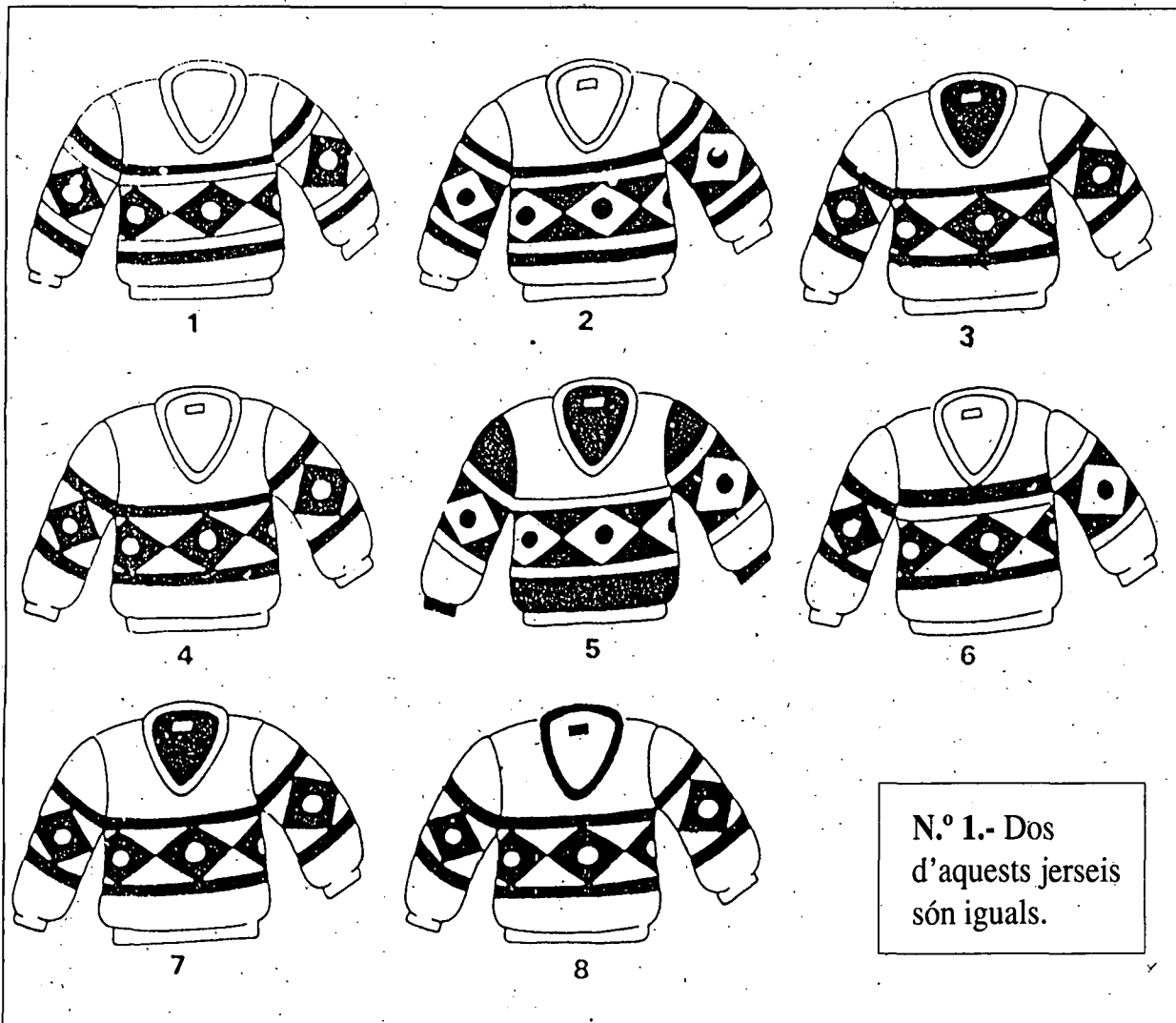
—Serà bo que sapigueu que de mi ningú se n'ha burlat mai. I si us atreviu a tornar a riure, us vento un parell de plantofades que us faig caure totes les dents.

En Set Homes, que no estava acostumat que ningú li plantés cara, es va quedar tot parat en sentir com li parlava aquella menudència. Quan es va refer, va preguntar a en Set Ciències:

—I tu qui ets?

—Jo sóc qui sóc i tu, amb tot el teu embalum, al meu costat ets menys que una puça. Si vols, ara mateix et desafio al que vulguis.

(continuarà)

Petits anuncis

VARIS

RESIDÈNCIA 3a edat amb jardí i terrasses. Hab. ind. i col·lectives, alimentació adequada, ambient familiar, assistència mèdico-sanitària, permanents o temporal. Tel. 450 39 30.

RESIDÈNCIA D'ÀVIES: intenció de resoldre les seves necessitats en qualsevol situació, sanitària, social o econòmica. 20 anys d'experiència. Tel. 203 97 40 Isabel.

SENYOR 46 anys molt seriós i responsable, s'ofereix per vigilant, porter, conserge o encarregat magatzem. Sr. Pedró. Tel. 908 44 87 60 (nits).

COMPRO segells, monedes, postals i objc. antics. Tel. 357 83 94.

S'OFEREIX Sra. 45 a. per tenir cura persones grans de 8 a 13 h. Amb estudis aux. clínic. Tel. 456 64 69.

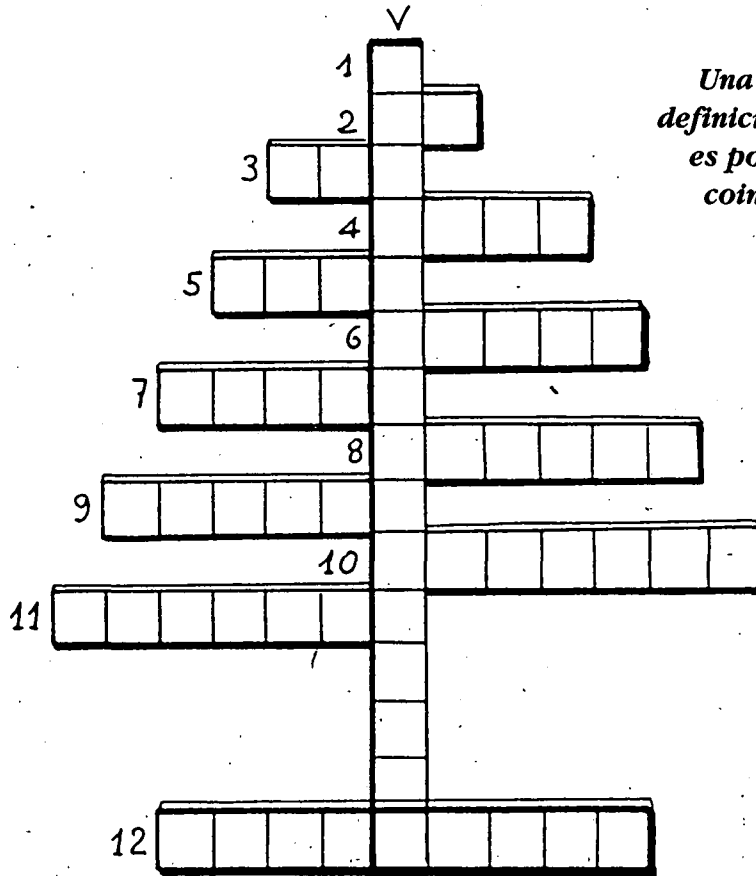
VENEM pis. P. Mallorca. T. 211 13 27.

S'OFEREIX col·lecció de nades. Tel. 218 95 09 de 8 a 10.

DISA us ofereix servei assistencial a domicili, 3a. edat, 24 h. al dia, 7 dies a la setmana. Te. 454 63 00. Urgències: 908 94 20'89.

ENCREUATS

per Rosa Collell

L'AVET

Una paraula vertical, segons la definició i a dreta i esquerra, com es pot veure en el dibuix han de coincidir els mots amb la lletra de la vertical també segons la definició.

LA VERTICAL: D'una manera vituperable.

1. Cinc.
2. Nou.
3. El que aporta la noia quan es casa.
4. Antiga unitat de pes catalana igual a 1/12 de lliura.
5. Malaltia de la laringe o de la tràquea caracteritzada per una tos ronca.
6. Que crema, que és combustible.
7. Cessar de viure.
8. Que no té nom d'autor.
9. (A l'inr.) nom d'home.
10. Que lacta, nodrissó.
11. Última sèrie o època del terci-

ari inferior, situada per sobre de l'eocè.
12. Acció de meditar.

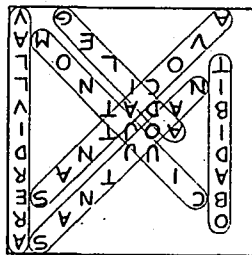
Solució:
La vertical: 1. V. 2. IX.
3. Dot. 4. Unga. 5. Grup.
6. Encès. 7. Mort. 8. Anònim.
9. Iamre. 10. Lactant. 11. Oli-gocè. 12. Meditació.

SOPA DE LLETRES

per Montserrat Albert

BUSCA EL NOM DE 6 FUNICULARS CATALANS

IVORITLOISA
JOLGCAUSAIR
ABCERICNLSE
CADIMOTPALR
ODUCUJENELD
LISAOJTITUI
ABIADATOAIIV
SINHCIUNLSL
ITCOIPLIOSL
TIVISVIEIMA
CAINOCOSGUV

Tíbidabo. 1901. Vallvidrera 1910.
Gelida 1924. Montjuïc 1929. Santa
Cova 1924. Sant Joan 1918.

JEROGLÍFIC

per Núria Albert

I SI ES BARALLEN?

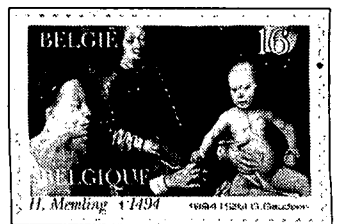

Solució al 833

D, O, N, C, S, B, US, CA, L
Doncs busca'l

FILATÈLIA

per Enric Graupera

HANS MEMLING,
pintor

En la sèrie Commemoracions, Bèlgica dedicà aquest segell al pintor flamenc d'origen renà Memling. Va néixer entre 1435 i 1440 a Hesse. Adquirí la primera formació a Colònia, però aviat passà a Brussel·les. El 1460 treballava al taller de Roger van der Weyden. L'any 1477 constava a la guia d'il·luminadors de Bruges. Les seves obres són principalment de pintura religiosa, com: *Història de la Passió*, *la Verge amb el Nen*, que veiem en part, etc. Va morir el 1494, quan els seus fills eren petits. Hans Memling va ser enterrat l'11 d'agost de 1494 a l'església de Saint-Gilles de Bruges.

Un Sol Món, Un Projecte Comú

Un 20% de la població mundial no té accés a l'aigua potable!

Mans Unides lluita contra tot això!

Finançant al Tercer Món, a més d'altres projectes: Excavacions de pous, canalització d'aigües, regatges, programes de reforestació, etc.

COL·LABORA AMB

Mans Unides

DONATIUS: a "La Caixa" cte. nº 3291-2500049778 o per ServiCaixa

Directe al Tercer Món

ESCACS

per Jaume Mora

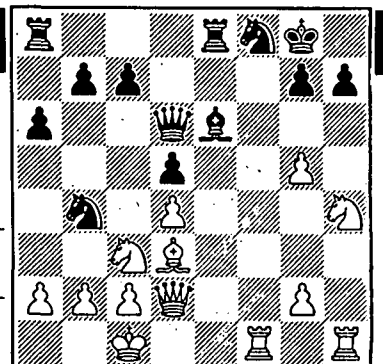
Diagrama 603

Blanques juguen i guanyen

Cal obrir més el joc.

Solució al diagrama 602

1 DXP+ PxD, 2 CST mat.

Generalitat de Catalunya

Campanya d'ajuda humanitària

EUROPA X BÒSNIA
Catalunya X BÒSNIA

(93)
 412 62 04

APORTACIONS ECONÒMIQUES
C.C. "Europa per Bòsnia"
Núm. 2100-0343-13-0200204004 de La Caixa

Què puc fer per Bòsnia?
Més informació:

 900 300 500

afinant

Llindar

Una reflexió sobre el Concili

Manuel Valls i Serra

director

El número d'agost-setembre de la revista *Església de Tarragona* està tot ell dedicat al nostre Concili. De periodicitat mensual, aquesta publicació germana, editada per l'arquebisbat de Tarragona i dirigida actualment per F. Xavier Morell i Rom, encara que no té un gran tiratge, és excel·lent en el seu gènere. Ho dic no sols pels seus continguts, sempre interessants i presentats de forma àgil i atractiva, sinó també pel seu disseny, per la qualitat del seu paper i per les seves magnífiques portades i contraportades impreses a quatricomia. Els seus diners deu costar-li a la cúria tarragonina.

El número comença amb un escrit del seu director, *Tot just fa dos mesos*, en el qual advoca per una «comunió de tots els membres de les nostres diòcesis tant a nivell espiritual com d'organització i coordinació concretes» i perquè en el post-concili no solament mantinguem el clima i el ritme de treball que ha caracteritzat el Concili, sinó que encara «anem molt més a fons». Un article de Francesc Gallart, *Números que no quadren*, quantifica totes les dades sobre tot allò que és mesurable del Concili, el qual ha costat la xifra aproximada de 84 milions de pessetes, ha exigit més 500.000 fotocòpies, l'enregistrament de 200 cassettes amb tot allò que s'ha dit i fet a l'aula conciliar, i ha comptat amb 85 col·laboradors voluntaris. Però, Mn. Gallart no s'està de recordar-nos amb humor que «quan hi ha l'Esperit Sant per entremig, com que no es pot quantificar, els números no poden quadrar».

M'ha agradat l'article de Francesc Giménez, *Tantes visions com ulls a mirar-lo*, en el qual descriu amb gràcia i imaginació la diversitat de tipologies a l'entorn del Concili: els qui l'han mirat amb un telescopi, els qui l'han mirat amb un microscopi, els qui se l'han mirat amb ulleres fosques, els qui se l'han mirat amb ulls nets. Miquel Barbarà, a *I tu, com t'ho mires?*, fa un repàs a la prehistòria del Concili recentment ce-

lebrat. Recorda un fet que molts ignoren: «Els vicaris episcopals de Catalunya el dia 23 de març del 1990 vam indicar als nostres bisbes que veïem en la perspectiva un *sínode o assemblea de l'Església catalana* (...) Sense treure gens d'importància ni de mèrit al coratge del Sr. Arquebisbe metropolità, de convocar el Concili, també és veritat que moltes persones demanàvem als nostres bisbes que es fes quelcom d'extraordinari per a l'evangelització al nostre país». Tanmateix, Mn. Barbarà, ànima de la secretaria general del Concili i bon sociòleg, subratlla l'abast i el valor de les consultes prèvies: «Penso que no hi ha cap més institució a Catalunya que durant dos anys hagi fet dues consultes directes a tothom que hi volgués participar».

Francesc Pardo i Ramon Prat són les dues úniques col·laboracions no tarragonines. El primer, a *Moltes mans per a una gran aventura* repassa amb generositat d'elogis totes les col·laboracions que han

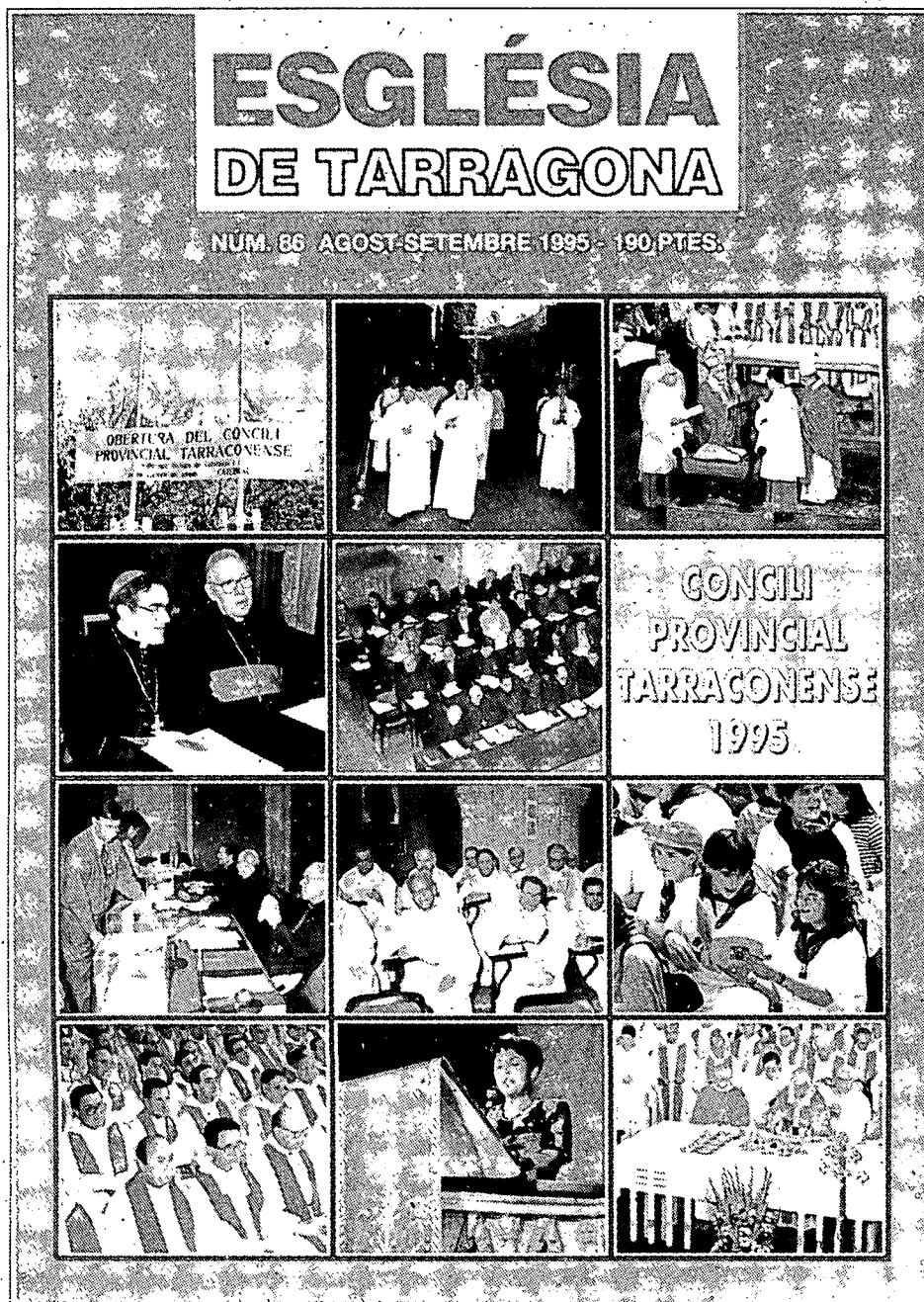
fet possible la celebració conciliar, sense oblidar d'esmentar—i ho fa amb gentilesa i elegància— un dels seus grans absents, Mn. Salvador Pié, qui deixà de formar part de la secretaria per voluntat pròpia. Un bon resum i valoració dels quatre grans temes conciliaris l'ofereixen Ramon Prat i Pons, Armand Puig, F. Xavier Rius, i Josep Raventós, aquest darrer amb una especial èmfasi sobre el paper que ha jugat la seu Metropolitana i Primada de Tarragona en aquest magne esdeveniment eclesial: «S'ha posat de manifest la importància de Tarragona com a centre i fonament visible de la unitat de les diòcesis de la Tarraconense juntament amb la poderosa influència de Barcelona, on estan establertes tant les institucions d'àmbit interdiocesà». Mn. Raventós, en el seu escrit *Comunió per a la missió*, veu el Concili en la línia de «l'enfament del servei que l'Església de Tarragona, com a metropolitana, ha de prestar a les diòcesis veïnes i a Catalunya».

No tinc res a dir sobre aquest plantejament. Algun observador primfilat, però, podria interpretar els termes «envigoriment» i «importància» (de Tarragona) i «poderosa influència» (de Barcelona) en el sentit d'una confrontació, irresolta, de protagonismes a la nostra Església.

Alexandre Masoliver, monjo de Poblet, a *Sessions conciliars a ritmes diferents*, explica la seva experiència com a secretari d'actes. Jaume Roig, a *Litúrgia per a un Concili*, l'acurada preparació i execució de les celebracions. Josep Bofarull, a *Les obres*: una llista molt llarg, fa l'elenc de les 61 obres que el Concili ha decidit potenciar o realitzar. Montserrat Coll, la més crítica, a *Algunes qüestions discutides*, expressa el seu desencís pel fet que no es poguessin votar al Concili una sèrie de propostes sobre temes punyents: «La resposta va ser que els bisbes, en consciència, no podien deixar votar allò que no podien assumir, i que no havíem entès que un Concili no és una assemblea». Joan Aragonès, vicari general de Tarragona, *Tot fent de «spermòlogos»* (recollidor de llavors), valora especialment la presència seglar al Concili, sobretot la femenina, i explica el sentit d'alguns dels vots negatius i també dels vots nuls.

El número es clou amb una anàlisi sobre el tractament concedit al Concili pels mitjans de comunicació (m'hauria agradat una paraula sobre la premsa eclesial), cosa que fa Didac Bertran, i amb un article lúcida i assenyalat de Francesc Estesó, *La tasca del Concili, encara no ha començat*, en el qual proposa una sèrie de pautes senzilles i clares de cara a la viabilitat de l'aplicació del Concili: «Ha de ser un diàleg esperançat. Malgrat ja ho hem discutit tot i ho hem experimentat tot, encara podem tirar junts la xarxa, una altra vegada, perquè ens ho demana el Senyor. Quedar-se en l'estadi de la queixa és esterilitzant».

Des de C.C. saludem la publicació germana *Església de Tarragona* i ens congratulem d'aquest número doble, el núm. 86, d'agost-setembre, sobre el Concili. Han dut a terme una bona tasca.

Ara mateix

J. Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

En Déu sí, en l'Església no? (i7)

Autocrítica i joia

És compatible un esperit d'autocrítica eclesial amb el sentiment i l'expressió de la joia de pertànyer a l'Església? Vet aquí una pregunta especialment indicada per als educadors de joves.

Un cert grau d'autocrítica és el fruit natural de la lucidesa. Enforteix les conviccions fonamentals tot distingint-les dels aspectes secundaris i tot separant-les d'adherències parasitàries. També afavoreix el diàleg de fe amb els no creients: el reconeixement de la parcel·la de veritat de l'altre ens situa en la sinceritat i trenca prejudicis. Evangelitzar vol dir comunicar l'Evangeli tal com és i no enfosquit pels nostres comportaments aberrants. Sobretot, en medis en els quals perduren malentesos històrics, mes o menys ideològics, contra l'Església —com l'obrerisme, el marxisme, un determinat liberalisme...— l'aparició de cristians capaços d'assumir els valors des de la fe crea perspectives noves. Alguns moviments apostòlics especialitzats han dut a terme amb profunditat aquest treball i han obert així camins que estaven barrats.

Ara bé, hi ha un moment delicat que no sempre el cristià autocrític és capaç de superar: quan el seu procés personal, pressionat per la crítica d'aquells amb els quals dialoga, el porta a dessolidaritzar-se progressivament de l'Església. L'experiència de la salvació de Jesús va perdent força i en guanya, en canvi, la incomoditat —que pot esdevenir acomplexament— que li causen els defectes eclesials magnificats per una crítica sistemàtica que ignora o oblidia

Hi ha un moment delicat que no sempre el cristià autocrític és capaç de superar: quan el seu procés personal, pressionat per la crítica d'aquells amb els quals dialoga, el porta a dessolidaritzar-se progressivament de l'Església

el que hi ha dins el vas de terrissa... Molts autocrítics es tornen així cristians entristits, predisposats a donar crèdit a qualsevol acusació, sense capacitat de resposta: no es veuen amb cor d'anunciar l'Evangeli.

Parlava dels educadors... Només si prioritzen l'experiència personal de Jesucrist a l'Església —l'interior del vas— i deixen que els joves facin la seva pròpia crítica, sense bombardejar-los amb crítiques residuals d'altres èpoques, aconseguiran una joventut joiosa de la seva fe i, per tant, capaç de comunicar-la. En aquest sentit, els nous moviments ens han donat una lliçó: més enllà de la secularitat tòpica, obren espais de religiositat viva. És bo que ho facin, però no ho seria que ho fessin només ells. També els altres carismes, tan rics, molts d'ells, en valors d'encarnació, han d'aportar un nou ardor a la nostra societat racionalista i enfredorida. El nou ardor que Joan Pau II posa com a premisa d'una nova evangelització. Ardor en la confessió, alhora, del Senyor i de la seva Església.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Tolerància

Enguany ens toca pensar en la *tolerància*. Ha estat una decisió de les Nacions Unides. Aquest mot serà un talismà en pro d'un millor clima internacional? Ajudarà el nostre país? Serà un bàlsam per a tantes famílies amb problemes greus? Tant de bo! Al nostre món es vessa molta sang, signe que encara té vigoria l'expressió del clàssic: l'home és un llop per a un altre home. A les famílies hi ha ruptures greus, amb repercussions per als matrimonis i invertebració d'uns fills que, sense respallera moral, viuen en una mar de confusions que condiciona el seu futur.

La *tolerància* arrela al segle de les llums (el segle XVIII). Hom volia alliberar-se de la pretesa intolerància de les grans religions. Només la submissió a la raó humana podia fer homes i dones tolerants. Tal refugi resultà sofisme o falsedat. La raó esdevingué guillotina intolerant. Quin viatge! Els humans, deixats a les nostres pures forces, ja sabem de què som capaços. La Bíblia —el llibre savi— prou que ens ho indica. L'home i la dona, desafiant Déu, esdevenen pobres i dolorosament ridículs. Fins al punt que la seva figura es deshumanitza.

Els cristians sabem que la *tolerància* és quelcom, però poca cosa. Per a nosaltres hi ha una llum més important. Té el nom de *caritat*. No sols tolerem, sinó que estimem, ajudem, perdonem, col·laborem al bé de tothom... Per això, tolerar no significa pas *mancança de conviccions*. Només qui les posseeix és capaç, no ja de tolerar, sinó d'estimar amb el mateix amor amb què Déu estima tots els homes. I això és caritat.

Impromptu

Oriol Camps

Vacances

Tots esperem aquest temps, aquests dies de vacances que ens proposem passar el millor possible, i amb un objectiu primordial: trencar la monotonia amb un període més llarg que els normals caps de setmana que, en si, també són un trencament, encara que molt curt.

Quan al trencament li donem el títol de «vacances» esperem poder inhibir-nos, absentar-nos, oblidar. Però el més segur és que només ho aconseguim en part, perquè a fi de comptes, el treball ens reclama fins i tot quan volem oblidar-lo. No sé si a tothom li passa el mateix. Però em sembla que aquesta «crida» del treball significa que ens enyora, perquè durant l'any ens hi hem lliurat, i, si ho hem fet amb entusiasme, encara ens enyora més...

El treball és molt comprensiu i ens perdona aquests desigs d'oblidar-lo, perquè sap que a la tornada no li fallarem i en resum el que haurem fet és omplir el rebost d'entusiasme per lliurar-nos altra vegada a ell.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

La fe en Déu i la fe en el PSOE

En la revista *Tiempo*, n. 692, el seu director, José Oneto, diu que el President del Govern espanyol, Felipe González, al final del seu llarg calvari ha demanat al país que es refugii en la fe, que el creguin malgrat que la credibilitat l'ha anat perdent dia rere dia.

José Oneto equipara la fe de González —la credibilitat del PSOE que demana al país— amb la fe religiosa, i involucra, fins i tot, a d'altres polítics.

El director de *Tribuna* escriu: «González, que no es catòlic practicante, se ha refugiado en la fe en este largo final. Pujol, como catòlico, cree a González. Aznar, como catòlico practicante y porque sabe bien lo que es la fe, no le cree, y Anguita, ateo, tampoco.»

Oneto acaba el seu comentari dient: «Así que todo se reduce a un problema de fe, la primera de las tres virtudes teologales y último refugio de los enfermos terminales».

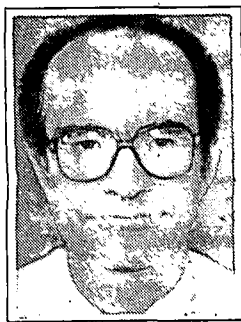
Anem per parts. L'eximi periodista sap prou bé

que les comparances, mai exactes, a voltes són odioses: no ve a to barrejar la fe purament humana —en el nostre cas, creença política— amb la fe religiosa, la primera de les tres virtuts teologals. Diu el Catecisme de l'Església catòlica: «La fe cristiana difereix de la fe en una persona humana; és just i bo confiar-se totalment a Déu, i seria va i erroni posar una fe semblant en una criatura».

Això ho saben prou bé els polítics esmentats, perquè cap d'ells no ha esmentat mai la fe religiosa com a element bàsic i indispensable per creure o no creure en el programa ideològic i polític que presenten.

Per altra banda, la fina ironia de comparar la fe dels malalts terminals amb la fe d'un partit agonitzant, segons Oneto, és frivoltzar el tema: els malalts terminals reclamen molt més respecte i consideració.

En resum: un comentari improcedent, fora de lloc.

FERRAN GUILLÉN

Escolapi

Contemplació pastoral

Una de les majors gràcies que pot concedir el Senyor a un teòleg és sens dubte la *contemplació teològica*. Podríem descriure-la dient que es tracta del moment privilegiat en què, per pur do de l'Esperit Sant, el teòleg, avesat a l'estudi de les veritats revelades, les sent com a veritats, amb una intensitat i dolcesa sobrenaturals. Es tracta, doncs, d'una certa *alegria dogmàtica*, és a dir, del goig immens d'intuir que «tot és veritat» i que aquesta «veritat» sobrepassa en saviesa i profunditat tot allò que l'estudi havia fet sospitar.

De forma semblant, i potser encara més intensa, una de les més grans gràcies que el Senyor pot concedir a un pastor és la *contemplació pastoral*.

Com descriure-la?

Es tracta d'un instant privilegiat, normalment del mateix exercici de la pastoral sacerdotal, en el qual de manera molt sovint imprevista i molt intensa, el pastor sent la veritat íntima de tot el que realitza i d'alguna manera participa conscientment en la immensa tendresa de Crist per a les ànimes. De manera infinitament variada, però depenent de l'esperit de pregària de l'apòstol, l'acció, les reaccions dels fidels, el cant, la paraula pronunciada, la fórmula, el ritu, són vistos i sentits a la llum de Déu. Aquest instant justifica una vocació, encara a la terra. Què serà el «cel» del pastor?

Insisteixo en el caràcter contemplatiu d'aquesta experiència. És a dir, es tracta d'una cosa gratuïta, encara que preparada en el fons de l'ànima per l'Esperit Sant, que floreix de repent, i il·lumina el cor del pastor, com a pastor, és a dir, en la fecunditat de la seva acció instrumental de la gràcia. Aquesta *visió* va acompanyada de gaudi i d'humilitat. És a les antípodes de «l'èxit pastoral», que és típicament superficial, objecte d'estadístiques i molt sovint carregat d'un subtil orgull.

La *contemplació pastoral*, al contrari, desitja romandre oculta, i sense voler és inexpressable; fàcilment pot transformar-se en llàgrimes silencioses i sovint no té cap més missatge concret que palpar com Déu estima i com actua en les ànimes, més enllà dels nostres pobres esforços.

El pastor que arribés a viure habitualment en aquesta

contemplació, es trobaria en una espècie de «cel sobre la terra». Per això cal afegir que aquests moments de *contemplació pastoral* es trobin molt sovint com incrustats entre molts d'altres moments d'intens «sofriment o aridesa pastoral», quan l'apòstol se sent profundament deficient i incapaç, i el context de la seva acció, sigui de la part dels fidels, sigui de la part dels seus companys d'apostolat, sembla especialment fred o hostil.

En tot cas, la *contemplació pastoral* pertany sens dubte a la *pedagogia divina* per al progrés espiritual del pastor com a tal.

A mesura que l'acció pastoral és exercida en profunditat de pregària, totes aquestes correlacions es fan més i més evidents i la pròpia vida apareix al pastor com una «trama providencial» en l'amor de Déu, on tot, fins els detalls més insignificants està amorosament previst per Algú que ens condueix a viure Crist, per a la glòria del Pare.

La *contemplació pastoral* a vegades pot revestir un caràcter gairebé teològic pel seu abast universal. Sentir, per exemple, en una Nit Pasqual, que el *Sacramentum Ecclesiae* viu la seva funció instrumental de submergir els homes en Crist, és una contemplació al mateix temps pastoral i teològica. És una contemplació litúrgica!

Altres vegades, en canvi, aquesta *contemplació* revesteix característiques totalment concretes. És a dir, ens fa sentir l'amor desbordant del Pare per aquest home, per aquesta dona, per aquest nen. M'atreveria a dir que aquest tipus de *contemplacions* mereix més exactament l'apellatiu de «pastorals», ja que la pastoral és l'art concret d'acompanyar l'acció de l'Esperit en Crist, enmig d'aquests homes. Aquesta contemplació està menys exposada a l'orgull intel·lectual i té tot el sabor concret de l'amor de Déu, que no procedeix per abstraccions.

Quedaria l'interessant tema de com preparar l'ànima sacerdotal per a aquests moments, de com discernir la seva funció espiritual, en l'indubtable «interès» de Déu pel progrés del pastor, en la seva vida profunda. Tot això unit a la necessària llibertat espiritual amb què s'han d'acollir aquestes *contemplacions*, com tota gràcia, sobretot si tenen el caràcter d'especials i consoladores.

En general podríem dir que la pregària mental assídua és el medi de cultiu d'aquesta contemplació, unida a un especial recolliment espiritual, enmig de l'acció. Encara que la fórmula *contemplativus in actione* és ignaciana, diria que sant Felip Neri va gaudir abundantment d'aquest tipus de contemplació, i sens dubte, això va contribuir a la seva irradiació sobrenatural.

Aquest seria l'últim aspecte a tractar, és a dir, de l'eficàcia pastoral d'aquesta contemplació. De nou, es podria pensar en una «quantificació» totalment errònia. Crec senzillament que aquest tipus de vivències sacerdotals irradia de manera inconscient i té una eficàcia amagada i silenciosa, que per això apareix com a més profunda i veritable. De fet el mateix pastor que rep aquesta contemplació, no n'espera cap ressò o resultat, ni immediat ni remot, i la contemplació el condueix simplement a l'abandonament en les mans de Déu.

Julio Caro Baroja i les arrels cristianes de les nostres festes

Antoni Deulofeu

prevere de la diòcesi de Barcelona

A Julio Caro Baroja, recentment desaparegut, li dolia que la cultura oficial maltracti les arrels cristianes de les nostres festes populars. En el seu excel·lent treball, antropològic-històric-etnològic i folclorista, *Los pueblos de España*, aquest gran antropòleg evidencia clarament que multitud de danses i comparses processionals tenen un sentit cristià molt concret i es queixa que en l'estudi monogràfic d'aquestes, se cerquin, de forma sistemàtica, les arrels paganes. Julio Caro Baroja criticava aquesta manera de fer que oblida la personalitat pròpia, de caràcter cristià, de moltes de les nostres festes.

Un ràpid cop d'ull a una certa presentació de l'origen de les nostres festes posa de manifest el neopaganisme furtiu de l'actual cultura dominant, la qual marginant la seva dimensió cristiana, recupera els rebrots religiosos més arcaics i irracionals com si això fos un progrés. Tot queda engolit en el mar de la banalitat i la irrellevància, d'una cultura que entronitza la diversió per la diversió. Aquest és el procediment d'una mena de fonamentalisme laicista: amb un rostre amable amputa l'arrel cristiana de la nostra memòria històrica i en totes les expressions cristianes no hi endevina altra cosa que cultes pre-cristians.

Julio Caro Baroja criticà aquesta lectura, sovint forçada, de la realitat de les coses, dient que no és ni molt menys forçós, per exemple, que allí on hi ha una Verge del Mar, existís en un altre temps una divinitat pagana, ni que les confraries d'oficis, ni el patronatge d'alguns sants hagin substituït les fraternitats i els patronatges de divinitats i herois pre-cristians. Hi poden haver analogies en el sentit de la pràctica funcional, però les festes populars són relatives a molts patronatges emblemàtics.

Per acabar aquesta telegràfica reflexió i aquest record d'en Julio Caro Baroja, voldria dir que no em manca bon humor per escoltar els invertebrats pregonos de tantes festes majors, atès que el Pregó acostuma a ser el pitjor.

Respir

Miquel Estradé

Bella manera de dir!

Les coses que sents anant pel món, o, sense necessitat de moure't tu, deixant que les persones se t'acostin, no tenen fi ni compte. Cadascú les diu, les coses, com pot i com sap, i no és la manera de dir-les allò que més valorem, sinó el contingut, el que vol dir el qui parla, encara que no aconsegueixi d'expressar-ho mai com ho sent. Això no obstant, la manera de dir les coses influeix en l'interès que desvetllen i, doncs, en la manera com els altres les escolten. Tot això m'ho hauria pogut estalviar, perquè volia remarcar només una manera de dir que em va agradar; però el *Respir* hauria resultat massa curt. Una senyora, doncs, després de la cerimònia de la seva iniciació a un grup filosòfic-religiós d'importació d'uns contorns poc corrents en les nostres latituds, digué a unes amigues seves amb un somriure de complicitat: «No en feu gaire cas! L'única cosa que cerco és la manera, o les maneres, de tornar-me cada dia una mica més un tros de pa». Em sembla que deu ser allò que molta gent busca per camins diferents i amb expressions diverses: Ser un tros de pa!

Acudit

Monsenyor Sebastián parla sobre la successió del bisbe de Bilbao

«Als bisbes els nomena el Papa, no els polítics»

L'arquebisbe de Pamplona, Mons. Fernando Sebastián, ha concedit una entrevista al Setmanari diocesà de l'Església a Navarra «La Verdad», sobre la «polèmica» de dies enrera sobre la successió episcopal en la diòcesi de Bilbao sorgida a partir de les declaracions dels líders d'alguns partits polítics.

J.C. Berasategui

—Don Fernando, en els darrers dies s'ha dit que els nomenaments episcopals, o si més no alguns, podrien estar guiats per motivacions de tipus polític...

—No he seguit molt de prop l'afer perquè en aquell moment jo estava fent uns dies de recés al monestir de Leyre. Tanmateix, sí que he pogut veure després el resum del que ha estat publicat. M'ha sorprès que unes persones madures i respectables, per certes raons fessin unes afirmacions tan vehements, tan poc fonamentades i tan anacròniques.

—Des d'una perspectiva eclesial, com cal reaccionar?

—Crec que en els nostres ambients és important subratllar la necessitat de respectar mútuament els límits de la política i de la missió de l'Església. En el que ha passat veig, en primer lloc, una visió desmesurada de la política. Voler tenir uns bisbes al servei d'unes determinades idees polítiques i partidistes és una cosa completament fora de lloc i de temps.

Certament, els bisbes hem de tenir molt en compte la situació social, cultural i política en què viuen les nostres Esglésies a cada lloc i a cada moment. Però, sobretot, hem de respondre a les exigències de la nostra missió apostòlica a favor de tots els catòlics i, fins i tot, de la societat sencera, per damunt de les diferents opinions polítiques que cada un vulgui mantenir legítimament.

En aquest afer, hi veig una imatge força mesquina del que és l'Església i del minis-

Monsenyor Sebastián afirma que cal respectar els límits de la política i de la missió de l'Església

de voler abastar i programar la vida dels altres. Com també tot sovint hi ha la tendència a jutjar i utilitzar la vida i la missió de

l'Església en funció de les pròpies posicions partidistes.

El respecte escrupolós de la llibertat religiosa dels ciutadans i de la llibertat institucional de l'Es-

glésia és una purificació permanent d'aquesta tendència absolutista que desmesura el paper i la importància de la política en la vida.

De manera complementària, el respecte a l'autonomia de la política és també una permanent purificació de l'Església i dels

preveres, que els homes d'Església hem de practicar amb una clara consciència del que és pròpiament la nostra missió.

—És sabut que vostè també va viure, amb motiu del seu nomenament com arquebisbe de Pamplona i bisbe de Tudela, una situació en què des d'alguns sectors socials —i, fins i tot, eclesials— es dubtava sobre la conveniència de la seva persona al davant d'aquesta Església particular. Quins van ser els seus sentiments aleshores?

—Sí, jo vaig rebre alguns escrits censurant-me que hagués acceptat el meu nomenament com a arquebisbe de Pamplona no essent un *euskaldun*. Ja són coses passades. La situació de Navarra és diferent. També en això Navarra és un continent. Uns altres podrien pretendre que el bisbe de Pamplona fos de la conca o riberenc. Jo estic intentant

ser un bisbe per a tots els navarresos.

La procedència material d'una persona és una dada molt relativa. Hi ha moltes altres coses que influeixen més profundament en el comportament d'una persona. A l'hora de buscar un bisbe resulta evident que una dada important és que conegui la terra on ha d'anar a viure, però això pot ser possible sent-ne natiu i també no sent-ne. Tot és molt relatiu i tot té els seus avantatges i els seus inconvenients.

Quan comencem a exercir un càrrec ningú no hi està del tot preparat. Hi ha moltes coses que no s'aprenen de veritat fins que no es viuen. El que és decisiu és l'actitud interior de les persones. I en aquest cas, l'assistència de Déu, l'ajut de la mateixa Església que es rep com a bisbe i el desig personal de respondre tant com es pugui, amb l'ajut de Senyor, a la tasca encomanada.

—Ha notat alguna evolució en aquestes postures amb el temps i el tracte personal amb el poble navarrès, i en particular amb els cristians de Navarra?

—Sí molta. Jo estic intentant conèixer tant com puc la vida de les comunitats, de les parròquies, de les diferents zones de Navarra. Tothom sap que estic procurant aprendre una mica el basc, com també intento conèixer bé la vida de Tudela, o de Tafalla d'Estella. Això és elemental en la meua vida i en les meves obligacions de bisbe. No tinc cap mèrit especial. Sóc molt conscient que no arribo al que faria falta. Tots tenim les nostres limitacions.

Però s'equivoquen els qui diuen que un bisbe, pel fer de no ser natiu d'un lloc determinat, actuarà com un missatger o instrument de no sé quines intencions o poder polítics. Als bisbes els nomena el Papa, no els polítics de cap lloc ni de cap tendència. Els nomena buscant el bé pastoral d'una Església i d'una zona determinada, sense deixar-se dur per les pressions de ningú. Alguns procediments seran opinables i cert que tot en la vida es pot millorar. Encara que també és veritat que la Santa Seu té experiència de segles i no és fàcil inventar fórmules perfectes. El que no es pot fer és atribuir al Papa intencions polítiques mundanes en una cosa tan important com el nomenament dels bisbes. Els catòlics hem de defensar la plena llibertat de l'Església del Papa en aquests afers contra qualsevol amenaça d'ingerències d'altres institucions i amb unes altres preocupacions.

D'altra banda, quan ets nomenat per a una missió així, et sents mogut interiorment a ser el que has de ser, successor dels Apòstols

«La pro
dada n
que

«El respecte a l'autonomia de la política és també una permanent purificació de l'Església i dels preveres»

teri del bisbe. Nosaltres hem d'anunciar l'evangelí de Jesucrist i d'animar tothom a viure'l en el seu propi context real de vida, respectant les diferents situacions i les legítimes opinions de cada un en moltes coses opinables i discutibles.

En política és molt freqüent la temptació

estimoni de la fe i servidor dels altres en aquesta bonica tasca de descobrir i viure l'Evangeli de Jesucrist, la paternitat de Déu i el servei de la fe i l'esperança per a tots els homes.

Les idees polítiques i els partidismes queden en una altra zona de la vida. A Navarra aquest missatge és molt clar. Em sembla que jo em veuen així arreu; i jo em sento proper i a gust a totes les parròquies i amb tots els grups que viuen amb naturalitat i alegria la comunió i la fraternitat en l'única Església de Jesucrist.

—Aleshores no és veritat que la vida de l'Església no tingui cap repercussió política.

—No, jo no vull dir això. És evident que l'anunci seriós de l'Evangeli i la vida de l'Església i dels cristians tenen repercussió

polítiques. Però no les que voldrien a voltes els partits o els homes de partit.

Alguns polítics voldrien que l'Església donés suport a la seva manera partidista de veure les coses. Però la vida religiosa i moral dels cristians repercuteix en zones més profundes i més importants que les preferències polítiques de cada partit o les estratègies d'un moment determinat. Influeix, per exemple, en la consciència d'unitat i dignitat de tots els ciutadans, homes i dones, a afirmar la primacia de les persones i desqualificar les aspiracions demesurades de la política, a relativitzar les diferències entre els diferents grups humans i valorar els elements comuns que afavoreixen la convivència, a desacreditar l'ús de la violència, de la mentida, de la prepotència, etc.

L'Església afavoreix un clima moral en el qual és possible una acció política veritablement humanitzadora. Ella suscita i enforteix uns criteris i valors bàsics que estimulen l'interès pel bé comú i pu-

rifiquen constantment les actituds i activitats socials dels uns i dels altres. Però tot això ho fa sense apuntar-se al servei de cap postura partidista i tècnicament opinable. L'Església té

uns altres objectius immediats, uns altres mètodes, treballa en uns altres nivells de l'ésser humà i de la vida dels homes.

—Davant el començament del proper curs pastoral, què destacaria com a projectes per a les diòcesis de Pamplona i Tudela?

—Invito tothom a passar per damunt de les nostres preocupacions internes, a acollir amb amor i responsabilitat eclesial les necessitats de la nostra gent, de les famílies, dels joves, dels vells, dels pobres propers i llunyans. Com més intensament visquem pendent de la nostra missió més a gust ens sentirem dins de l'Església.

Hem de fer també un esforç per veure amb claredat quina és la nostra missió com a Església i com a cristians en aquest moment

«Quan comencem a exercir un càrrec ningú no hi està del tot preparat. Hi ha moltes coses que no s'aprenen de veritat fins que no es viuen»

concret de la societat navarresa. Jo ho formule així: hem de superar el desconcert i la desconfiança que ens han deixat els anys passats, recuperar el goig de la fe i de la missió en una experiència real de comunió i d'Església, encertar amb les actituds i les paraules necessàries per anunciar la bondat de Déu i l'esperança de la salvació a les noves generacions, en la família, en la parròquia, en els col·legis i associacions. Jo em pregunto constantment: què hem de fer per arribar a ser guies espirituals i morals d'aquesta societat, de noves generacions, en el nom del Senyor, en comunió sincera amb l'Església universal, en un clima de llibertat i confiança? Aquesta pot ser també una bona pregunta per a tots nosaltres.

—Moltes gràcies per les seves paraules.

«L'ètica material d'una persona és una ètica relativa. Hi ha moltes altres coses que flueixen més profundament en el comportament de cadascú»

Les polèmiques declaracions d'Arzalluz

C.C.

Una de les polèmiques d'aquest estiu que ja es va allunyant ha estat protagonitzada pel president del Partit Nacionalista Basc, Xabier Arzalluz, en pro-

nunciar-se amb vehemència i amb un cert to despectiu contra la possibilitat que el Vaticà nomeni un bisbe que no sigui basc per a la diòcesi de Bilbao. «Si es confirma el rumor que un tal Blázquez —va dir Arzalluz— vindrà a Bilbao i li han de posar un auxiliar *euskaldun*, és a dir, un intèrpret, ho entendrem com una actuació política provinent de determinats sectors i reaccionarem, en conseqüència, prenent-ho com un cas polític».

Els partits bascos van reaccionar a les paraules del líder del PNB. Tant el Partit Popular com el PSOE o EA rebutjaren la pretensió nacionalista d'imposar al Vaticà una designació del nou bisbe basada en criteris polítics. El president del PP al País Basc, Mayor Oreja, va afirmar que la posició del PNB li recordava els temps de la dictadura en què es produïen ingerències de l'Estat i del Govern en les decisions de l'Església. Mayor Oreja va negar que existissin pressions polítiques per a l'elecció de nous bisbes.

El vice-secretari del PSOE al País Basc, José Luis Marcos, va demanar respecte per als responsables de l'Església «que han de prendre la decisió amb plena autonomia». «Pressionar —va dir Marcos— és immiscir-se en el funcionament de l'Església».

Per la seva banda, el president d'Eusko Alkartasuna a Biscaia, Sabino Inchaurre, va dir que considerava contraproduent la interferència del PNB en el nomenament del bisbe de Bilbao «per escollir-ne un de proper als seus plantejaments». Des d'EA es va demanar, no obstant, que l'escollit dominés els dos idiomes de la comunitat basca o es comprometés a aprendre euskera.

Va intervenir també en la polèmica el bisbe de Mondoñedo-Ferrol,

monsenyor José Gea, que va afirmar: «El problema l'estan convertint en polític alguns dirigents del PNB en pretendre que l'Església faci una excepció al País Basc, quan la norma és nomenar un bisbe de la regió o de fora». Monsenyor Gea va afegir que el poble cristià vol que el seu bisbe sigui un home de Déu que es preocupi dels pobres, d'animar i estendre la fe i d'ajudar a viure la comunió eclesial. «Això és el que el poble basc i els altres pobles necessiten de l'Església».

Per la seva banda, el president de la Conferència Episcopal Espanyola, Mons. Elías Yanes ha afirmat que «pretendre interferir amb pressions polítiques en el nomenament de bisbes és mirar de tornar a mètodes que tingueren llarga i arrelada vigència a l'Edat Mitjana, a la Moderna i a la contemporània fins a la segona meitat del nostre segle, i a Espanya fins al 1976».

Amb motiu de la recent polèmica sobre el nomenament de bisbes per algunes diòcesis del País Basc, Mons. Elías Yanes comenta aquest afer des de la perspectiva de la missió de l'Església. «És un intent d'exercir una pressió política sobre els qui tenen a l'Església la responsabilitat d'intervenir en el nomenament de bisbes».

«Explica el prelat que «el Concili Vaticà II va voler assolir per a tota l'Església la plena llibertat en aquesta matèria. Per això sol·licità a totes les autoritats civils que tinguessin algun dret o privilegi d'elegir, nomenar, presentar bisbes, en virtut d'acord o per costum, la renúncia efectiva d'aquests drets o privilegis. Establí, a més, que des d'aleshores no es concedís aquesta facultat a cap autoritat civil».

Mons. Yanes apunta que «si en aquests afers s'obre la porta a la pressió política local o autonòmica, de partits o de governs, l'Església tornarà a perdre en la pràctica la independència i l'autonomia que li correspon. I això serà greu no solament per a l'Església sino també per a la societat». També afirma que l'exigència que el bisbe hagi nascut a la regió on ha d'exercir el seu ministeri és un aspecte a tenir en compte però el més important és que el bisbe sigui capaç de conèixer la cultura peculiar i els problemes socials i fins i tot els polítics de la seva diòcesi, quan afecten la vida de l'Església».

Arzalluz va amenaçar amb prendre mesures si el proper bisbe de Bilbao no és basc

Cartes

◆ El 21 de setembre, Diada Mundial de l'Alzheimer

Sr. Director,

La malaltia d'Alzheimer, fins fa pocs anys desconeguda, s'ha convertit en una de les més terribles plagues del nostre segle XX. Junt amb el càncer, les malalties coronàries, la sida i els accidents de trànsit, representa la cinquena causa de la mortalitat actual.

Es tracta d'una malaltia progressiva, irreversible, sense cap possibilitat de tractament, cura o prevenció.

Es caracteritza per un progressiu deteriorament físic i mental de la personalitat que desemboca en una demència senil profunda. Pot afectar qualsevol persona adulta, encara que majorment es produeix en edats més avançades.

La mitjana, fins a la mort, en general es calcula entre 10 i 15 anys.

Són malalts que necessiten una especial atenció durant les vint-i-quatre hores del dia. El problema que això representa per als

familiars és trágic, moralment i econòmicament. Cal buscar ajudes i solucions.

Davant d'aquests greus problemes, la diada mundial de l'Alzheimer del 21 de setembre, és un angoixant crit per conscienciar la gent de l'abast i la gravetat que la malaltia d'Alzheimer està plantejant a la societat.

Segons estadístiques actuals, solament a Espanya afecta a més de 400.000 persones.

CARME GUASCH
Delegació del Garraf

◆ No es vol gaudir de les vacances amb els avis

Sr. Director,

Quan arriba l'estiu les residències geriàtriques s'omplen d'avis: els seus fills han d'anar-se'n de vacances i no en poden tenir cura. Potser s'hauran oblidat els ancians algun cop dels seus fills? Per què sembla que destorbin?

Per sentit comú, és lògic que els fills tinguin cura dels pares i pagar una residència no és comparable a l'afecte. A qui deus més, als teus pares o als empresaris hotelers de Santo Domingo? No ens enganyem: assistir els pares omple més i és més barat, encara que no nego que impliqui sacrifici.

Mª ÀNGELS CARVAJAL BARBA
Barcelona

◆ Tots, plenament, amb el Papa

Sr. Director,

Certament, Lucifer i els seus satèl·lits no paren; una onada diabòlica envaeix moltes nacions d'Europa, tradicionalment ben catòliques, (algunes espurnes ja sorgeixen a la nostra Pàtria) amb elements d'Església i entre ells també seglars, molt valuosos i significatius, contra la Seu de Pere. Recordem que fa més de cent cinquanta anys el Cel ens beneeix amb un seguit de Papes

colossals, molt sants i molt fermes. Actualment Joan Pau II és un vertader regal de la Divina Providència. Amb autèntica caritat envers aquests ofuscats (clerecia i seglars), demanem, insistentment a l'Esperit Sant que els envii un raig de llum per tal que hi vegin amb plena claredat la Veritat i acaïbin convençuts dels seus errors i s'esmenin i també que el nostre molt estimat Sant Pare l'empleni amb la Flama del seu Amor, alhora sigui el seu consol, la seva força i li conservi la vida i la salut corporal. Així us ho demanem, Senyor! Catòlics d'arreu preguem per la unió de les Esglésies, però, avui com mai, per la plena comunió de tots els elements de la nostra Santa Mare Església Catòlica, sota la guia de l'autèntic successor de Pere, excel·lent timoner de la seva Barca. No serà, avui, un fet real allò que amb gran lamentació digué un dia Pau VI i que a tots ens esperonà «el fum de Satanàs ha entrat a l'Església, per una escletxa»?

JORDI PIÑOL I PRIU
Sant Boi de Llobregat

Retalls

«Full parroquial» de Vic (10-IX-95)

La nostra festa nacional

Un any més, ens arriba l'Onze de Setembre, la Diada Nacional de Catalunya. Enguany ens arriba en uns moments en què l'atmosfera general que es respira a tot l'estat fa tuf de corrupció i és força pessimista, crispada i sense il·lusió.

Tots desitgem una Catalunya més «rica i plena». Això demana i exigeix, naturalment, que augmenti el seu potencial tècnic i econòmic i el ritme de la seva indústria, del seu comerç, de la seva agricultura i ramaderia, dels seus serveis; que creixi el nivell de vida i millorin les possibilitats de benestar de tots els qui viuen a Catalunya. Però cal que aquest progrés vagi acompanyat de l'enrobustiment dels seus valors més elevats; cal que l'esperit aleni vigorós a casa nostra i no es quedi mai reduït a pigmeu en la seva dimensió més íntimament humana, transcendent, sobrenatural i eterna.

Cal estroncar aquesta fuga persistent de valors que es dona com a conseqüència de l'atac constant de què es fan objecte —en forma de burla, de crítica, d'ironia— institucions importants de la vida social: la família, el govern, les lleis, la religió, l'Església, l'ad-

ministració de la justícia, etc.; que es dona també quan s'incita a la violència, s'atia el foc del sexe, s'empeny al consum d'alcohol, es fomenta l'espiral consumista del «qui pot més». Aquesta acció deletèria, sobretot quan és amplificada pels mass media, va descalçant els fonaments i erosionant les parets mestres de l'edifici social.

Si volem millorar Catalunya, hem de maldar per tenir unes famílies més consistentes, que no s'esquerdin i s'esfondrin amb tanta facilitat; hem d'assolir un índex més alt de natalitat que eviti el suïcidi col·lectiu del nostre poble, cada dia menys nombrós i més envellit; hem de fomentar l'estimació del treball i la il·lusió de l'obra ben feta; hem de posar l'afany de la nostra societat molt més en el *ser* que no pas en el *tenir*; hem de forjar una vida més oberta a l'autèntica alegria i no pas als plaers embrutidors i deshumanitzants; hem de millorar el llenguatge del nostre poble, tan sovint pobre, incorrecte, groller i de vegades blasfem; hem d'envigorir el nostre civisme, tan mancat de respecte als altres i de sentit social.

Cal un esforç mancomunat de les persones i de les institucions per a assolir una vida més humana i més amarada d'ètica —on sigui respectada la veritat, la pau, la justícia, la solidaritat—, per tal d'afaiçonar una societat on sigui més fàcil de trobar un lloc de treball, d'on desapareguin les bos-

ses de pobresa, on la dona vegi efectivament reconeguts els seus drets, on l'avortament i l'eutanàsia no aconseguixin arrelar, on la violència, la xenofòbia i els delictes ecològics siguin quelcom desconegut...

Us convido a reflexionar sobre aquests punts amb motiu de la nostra festa nacional.

Josep M. Guix
Bisbe

«Full parroquial» de Girona (10-IX-95)

Refermem l'ús del català

Benvolguts,

En més d'una ocasió, parlant amb persones de fora de l'àmbit català, m'han fet la següent pregunta: «Què ho fa que en les converses amb catalans, surt sempre, anant o tornant, el tema de la llengua? Se us veu orgullosos i defensius alhora». La resposta és que el català és part de la nostra identitat que hem hagut de guanyar-nos a pols dia a dia.

Gràcies a la tenacitat del poble que no ha renunciat mai a parlar-lo, al treball científic i exigent de molts estudiosos i al compromís de molts dirigents, el català pot entaular diàleg amb qualsevol llengua d'àmbit universal sobre

qualsevol matèria. Cap camp del saber i de la pràctica no li és vedat per incompetència. Les sentències recents dels Tribunals Suprem i Constitucional, favorables a la Llei de Normalització Lingüística aprovada unànimement pel Parlament de Catalunya, no deixen cap esquadra sobre la seva legitimitat. Tot i això el català no es troba pas en el moment més segur. Periòdicament, sense voler anar a la caça de bruixes, surten senyals que ens fan mantenir l'estat d'alerta.

A voltes hom pensa si l'esperit d'aquella astuta frase que un Gran d'Espanya escrivia al Virrei de Catalunya al segle XI de cara a la imposició del castellà, que s'havia de fer de tal manera «a fin que surta el efecto sin que se note el cuidado», no continua, per pressions de fora, i també —hem de plantejar el problema clarament— per feblesa o deixadesa de nosaltres mateixos. Perquè d'un temps ençà s'està donant un fet nou. Tenim unes lleis que avalen la llengua, a totes les escoles s'ensenya el català i en moltes l'ensenyament és en català. La majoria dels mateixos educadors n'és gelosa, però constaten com un fet nou que sovint els joves quan parlen entre ells, en el mateix centre escolar o en altres ambients fàcilment deixen l'ús del català. Que dominin l'ús del castellà i altres idiomes d'àmbit internacional és una necessitat per ells mateixos i pel mateix país. Però cal estar alerta perquè si en altres

èpoques els entrebancs han vingut de fora, cosa que provoca una reacció de resistència, ara l'erosió podria venir de dins mateix per la nostra feblesa o incúria.

Convé un esforç seriós i continuat de cara al coneixement fidedigne de la història i de la llengua. «Si la llengua —escriu el mestre Carles Riba— fos merament un fet sentimental patriòtic, el català hauria pogut romandre sense tribuls, ben acontentat en les seves aspiracions, dins el flèbil estat d'elegia evocadora a què l'havia deixondit el Romanticisme... Però essent el fet de la llengua el fet de la llibertat, és a dir, de creació, era possible que els catalans, des d'un donat moment, volguessin no sols purificar la llengua, sinó més, arbitrar-la per formar-ne un idioma modern, expressió viva d'un esperit així mateix modern i viu»⁽¹⁾.

Més que desfer-nos en lamentacions, que no porten enlloc, cal una crida de responsabilitat als joves des de diverses instàncies que puguin ser per a ells punts estimulants de referència. Els joves accepten les responsabilitats amb il·lusió i coratge quan se'ls presenten empreses nobles.

Ben vostre,

Jaume Camprodon
Bisbe

1. Carles Riba *Pompeu Fabra i el Diccionari General de la Llengua Catalana*.

Vers l'any 2000: confirmar els germans

Pere Tena
bisbe auxiliar de Barcelona

El programa de Joan Pau II per a la fase antepreparatoria del Jubileu de l'any 2000 inclou un tercer capítol (juntament amb la confessió dels pecats dels fills de l'Església, i la proclamació de la santedat dels fills de l'Església: vegeu articles precedents): la celebració de Sínodes de caràcter continental.

Un ministeri petrí marcat per la sinodalitat

Els Sínodes de bisbes foren volguts per Pau VI com una manera de continuar l'experiència d'acció col·legial dels bisbes, exercida en el seu grau més estricte en el Concili Vaticà II. No es tracta de concilis pròpiament dits, sinó d'experimentar la força del diàleg amb el Papa i dels bisbes entre si, parlant d'un tema prou comú dins la tasca pastoral. Joan Pau II, com ho feia Pau VI, participa en les assemblees sinodals d'una manera fraternal. En un dels seus viatges, a Manila, va expressar el seu desig i propòsit d'exercir el ministeri petrí d'una manera profundament sinodal, és a dir, en contacte freqüent amb el col·legi episcopal. Certament, fins ara ningú com ell havia convocat amb tanta freqüència els bisbes, els presidents de les conferències episcopals, els

cardenals, etc. al diàleg amb la Seu romana.

Fins ara s'han celebrat Sínodes ordinaris amb un ritme de tres anys, i dos Sínodes extraordinaris. S'ha fet també una altra experiència: la dels Sínodes continentals. El primer a preparar-se d'aquest caire fou el Sínode de l'Àfrica. La realització, però, quedà postposada a la del Sínode d'Europa; en el moment del canvi polític als països de l'Europa de l'Est semblava important reunir els bisbes de totes les Esglésies d'Europa per confrontar situacions, i promoure un «intercanvi de dons».

Després d'Europa i de l'Àfrica, Joan Pau II es proposa ara, en el context de preparació de l'any 2000, reunir en Sínode els bisbes d'Amèrica —el Sínode panamericà—, els bisbes d'Àsia, i els bisbes d'Oceania. Cadascun d'aquests sínodes està marcat per un aspecte directament vinculat amb la problemàtica pastoral d'aquestes Esglésies. El Papa els assenyala en la Carta Apostòlica *Tertio millennio adveniente*.

«Pastureu aquest ramat de Déu que teniu confiat»

Un dels aspectes del ministeri petrí, propi de Sant Pere, és l'encàrrec de Jesús a Pere: «Confirma els teus germans». Això es refereix, en primer lloc, als bisbes *germans* del Papa en l'episcopat, com els Apòstols eren

germans de Pere en l'apostolat instituit per Jesús. Aquest ministeri de *confirmació* és també ministeri d'unitat.

Els Sínodes previstos per preparar el Jubileu responen clarament a aquestes dues perspectives. Joan Pau II convida els bisbes per ajudar-los a la reflexió conjunta, d'on pugui derivar una acció pastoral també més unitària en la seva orientació. El mateix fet de reunir-los és ja una manera de *confirmar-los*.

Vist des d'Europa, aquests Sínodes poden semblar llunyans. Tanmateix, un moment de reflexió és suficient per adonar-se com ens afecta el que pugui passar a Amèrica i a Àsia. I, sobretot, el que sí ens afecta és el plantejament de fons: la conjunció i el rellançament d'esforços pastorals, la comunió amb el Papa, l'atenció als problemes específics de les Esglésies en una mateixa àrea continental.

Quan els joves de les nostres ciutats circulen per tot Europa durant l'estiu, o viuen experiències a altres continents, o —per a alguns— un cap de setmana a un altre país no és una cosa impensable... com podríem els pastors reduir les nostres preocupacions a àmbits restringits? No es tracta pas d'oblidar les persones en la seva immediatesa, o de no atendre-les d'una forma tan concreta com sigui possible; ni es tracta tampoc de sobrevolar sobre els problemes i les oportu-

nitats immediates de l'Evangeli. Crec que es tracta de prendre consciència de la globalitat del repte que es planteja a l'Església al final del segon mil·lenni, al terme d'un segle que ha vist una evolució tan ràpida i profunda en la vida de la societat.

Que això es faci per iniciativa del Papa, en diàleg amb ell, i a nivell dels bisbes que, amb ell, com a col·legi, tenen la primera responsabilitat en la predicació de l'Evangeli, és igualment important. També en això les iniciatives sinodals ens afecten. A Catalunya acabem de celebrar un Concili, que rebrà la confirmació del Papa. «Confirma els teus germans». Nosaltres necessitem urgentment revifar la comunió cordial amb el Papa. Hi ha hagut en aquests anys, i hi ha encara entre nosaltres, massa distanciament, deformació de l'activitat de Joan Pau II, de les seves paraules àdhuc les més solemnes, de les seves iniciatives. No es poden construir Esglésies particulars sòlides si no mantenen conscientment aquest vincle fonamental de comunió eclesial. El ministeri de Papa no anul·la el dels bisbes, però el dels bisbes és legítim en la mesura que està en comunió amb el Papa. I, mitjançant els bisbes, és tota l'Església diocesana la que viu la comunió.

Progressar en aquest camí és, per a nosaltres, una bona preparació per al Jubileu de l'any 2000.

Lectures Bíbliques

Diumenge XXIV de durant l'any

Lectura primera

Ex 32:7-11,13-14

El Senyor es desdigué del mal que havia amenaçat de fer al seu poble

Lectura del llibre de l'Èxode

En aquells dies, el Senyor digué a Moisès: «Vés, baixa a la plana: s'ha pervertit el teu poble, que tu havies fet pujar de la terra d'Egipte. De seguida s'han desviat del camí que jo els havia prescrit. S'han fet un vedell de fosa i l'han adorat, li han sacrificat víctimes i diuen: "Poble d'Israel, aquí tens els teus déus, els qui t'han fet sortir d'Egipte"». Per això el Senyor digué a Moisès: «Veig que aquest poble és rebel al jou. Deixa'm que s'inflami la meua indignació, i no en deixaré rastre. Després et convertiré en un gran poble».

Però Moisès apaivagava el Senyor, el seu Déu, i li deia: «Senyor, ¿per què s'encén el vostre enuig contra el vostre poble, que havíeu fet sortir de la terra d'Egipte amb gran poder i amb mà forta? Recordeu-vos d'Abraham, d'Isaac i d'Israel, els vostres servents; recordeu que els va jurar per vos mateix i els va dir: "Faré que la vostra descendència sigui tan nombrosa com les estrelles del cel i tot aquest país que jo us havia dit, el donaré als vostres descendents i el posseiran per sempre"».

Llavors el Senyor es desdigué del mal que havia amenaçat de fer al seu poble.

Salm responsorial 50:3-4,12-13,17 i 19 (R.: Lc 15:18)

Compadiu-vos de mi, Déu meu, vos que estimeu tant;
vos que sou tan bo, esborreu les meves faltes;
renteu-me ben bé de les culpes,
purifiqueu-me dels pecats.

R. Aniré a trobar el meu pare i li diré: Pare he pecat.

Déu meu, creeu en mi un cor ben pur,
feu renéixer en mi un esperit ferm.
No em llenceu de la vostra presència,
ni em prengueu el vostre esperit sant. **R.**

Obriu-me els llavis, Senyor,
i proclamaré la vostra lloança.
La víctima que ofereixo és un cor penedit;
un esperit que es penedeix,
vos, Déu meu, no els menyspreu. **R.**

Lectura segona

1Tm 1:12-17

Jesucrist vingué al món a salvar els pecadors

Lectura de primera carta de sant Pau a Timoteu

Estic agraït a Jesucrist, el nostre Senyor. És ell qui m'ha donat forces. Li agraeixo que m'hagi considerat prou fidel per a confiar-me un servei a mi, que primer blasfemava contra ell i el perseguia i l'injuriava. Però Déu s'apiadà de mi perquè, quan encara no tenia fe, no sabia què feia. La gràcia del nostre Senyor ha estat pròdiga amb mi, juntament amb la fe i l'amor en Jesucrist.

Això que ara et diré és cert, i del tot digne de crèdit: que Jesucrist vingué al món a salvar els pecadors, i entre els pecadors jo sóc el primer. Però Déu se n'apiadà perquè Jesucrist pogués demostrar primerament en mi tota la grandesa de la seva paciència, fent de mi un exemple dels qui es convertiran a la fe i tindran així la vida eterna.

Al rei de tot el món, Déu únic, immortal, invisible, honor i glòria pels segles dels segles. Amén.

Al·leluia

2C 5:19

Déu, en Crist, ha reconciliat el món amb ell mateix,
i a nosaltres ens confia el missatge de la reconciliació.

Evangeli

Lc 15:1-32

Al cel hi haurà alegria per un sol pecador convertit

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

En aquell temps, veient que tots els cobradors d'impostos i els altres pecadors s'acostaven a Jesús per escoltar-lo, els fariseus i els mestres de la Llei murmuraven entre ells i deien: «Aquest home acull els pecadors i menja amb ells». Jesús els proposà aquesta paràbola: «¿Qui de vosaltres, si tenia cent ovelles i en perdia una, no deixaria en el desert les norantanou i aniria a buscar la perduda fins que la trobés? I quan l'hagués trobada, ¿oi que se la posaria tot content a les espatlles i, arribant a casa, convidaria els amics i els veïns dient-los: "Veniu a celebrar-ho: he trobat l'ovella que havia perdut"? Us asseguro que al cel hi haurà també més alegria per un sol pecador convertit, que no pas per noranta-nou jutos, que no necessiten convertir-se.

I si una dona tenia deu monedes de plata i en perdia una, ¿no encendria el llum, i escombraria la casa, i la buscaria amb tot l'interès fins que la trobés? I quan l'hagués trobada, ¿oi que convidaria les amigues i les veïnes dient-los: "Veniu a celebrar-ho: he trobat la moneda que havia perdut"? Us asseguro que hi ha una alegria semblant entre els àngels de Déu per un sol pecador convertit».

(versió breu)

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(Cicle dominical C; ferial II)

Setmana XXIV de durant l'any
(Salteri: setmana 4)

SETEMBRE

17. **Diumenge XXIV de durant l'any, verd.** Lectures: Èxode 32:7-11.13-14 / Salm 50 / 1 Timoteu 1:12-17 / Lluc 15:1-32. VIC: *blanc*. Dedicació de la Catedral (catedral, S / diòcesi, F).

ALTRES CELEBRACIONS: *La Impressió de les Llagunes de Sant Francesc*. Sants Robert Belarmino, s.j., b. dr.; Lambert, b.mr.; Pere d'Arbués, mr.; Flocel, nen mr.; Stes. Ariadna i Agatòcila, mr.; Hildegarda, vg.; Columba, vg.mr. **Festa Major:** a Aiguaviva, Alinyà, Almenar, Avinyó, Begur, Campdevànol, Castellfollit de la Roca, Corró d'Avall, Creixell de Mar, Envinny, La Granada, Montornès del Vallès, Osor, Palamós (barri de Sant Joan), Pinós, Pla de Sant Tirs, Ridaura, Riudarenes, Salàs de Pallars, St. Esteve d'en Bas, Sant Feliu de Codines, Sant Gervasi de Cassoles (Barcelona), Sant Julià de Vilatorrada, Sant Pere Sallavina, Suterranya, Torelló, Vallbona de les Monges i Verges.

18. **Dilluns. Fèria, verd.** Lectures: 1 Timoteu 2:1-8 / Salm 27 / Lluc 7:1-10.

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Josep de Copertino, franc.; Metodi, b. mr.; Ferriol, mr.; Stes. Irene i Sofia, mrs.

19. **Dimarts. Fèria, verd.** Lectures: 1 Timoteu 3:1-13 / Salm 100 / Lluc 7:11-17. Si es vol: *vermell, Sant Gener, b. (MLI)*. BARCELONA: *blanc, Santa Maria de Cervelló (MO)*.

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Eutiqui, Acuci i Nil, mrs.; Stes Pomposa i Susanna, vgs. mrs.; Constància, mr. *L'Aparició de la Mare de Déu de la Saleta*

20. **Dimecres. Sant Andreu Kim Teagon i Sant Pau Chog i comps. mrs. (MO), vermell.** Lectures: 1 Timoteu 3:14-16 / Salm 110 / Lluc 7:31-35.

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Prisc, mr; Eustaqui, gral.-romà i la seva esposa Teopista i els seus fills Agapit i Teopist, mrs.; Stes. Felipa, mr.; Fausta, vg.mr.

21. **Dijous. Sant Mateu (F), vermell.** Lectures: Efeis 4:1-7.11-13 / Salm 18 / Mateu 9:9-13. GIRONA: *blanc*, Dedicació de la Catedral (catedral, S / Diòcesi F).

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Jonàs, prof.; Meleci, b.; Pànfil, mr.; Stes. Ifigènia i Celina, vgs.

Festa Major: a Esplugues de Llobregat i Vallirana.

22. **Divendres. Fèria, verd.** Lectures: 1 Timoteu 6:2c-12 / Salm 48 / Lluc 8:1-3. GIRONA: *vermell, Sant Mateu (F)*

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Maurici i comp. mrs.; Fèlix IV, p.; Santí, b.; Stes. Digna, Emèrita i Iraida, vgs. mrs.; Salaberga, ab.

Festa Major: a Espot, La Portella i St. Mori.

23. **Dissabte. Fèria, verd.** Lectures: 1 Timoteu 6:13-16 / Salm 99 / Lluc 8:14-15. TARRAGONA: *vermell, Santa Tecla* (ciutat, S / diòcesi, MO)

ALTRES CELEBRACIONS: St. Linus, p.mr.; Soci, mr.; Constanci, sagristà; Stes. Xantipa i Polixena, germanes; Sira, vg.

Festa Major: a Calella, Roda de Ter, Sitges, Tarragona, i Riudecanyes.

«Moisès apaivagava el Senyor»

(Ex 32:7-11.13-14)

Josep M. Aragonès

Rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

La perícopa

La perícopa que llegim avui, més aviat sembla una incorporació tardana al text del c.32. Aquest capítol inicia el relat de la infidelitat del poble i la renovació de l'Aliança (cc. 32-34). Després de l'episodi del vedell d'or en el campament dels israelites mentre Moisès era a la presència de Jahveh dalt la muntanya (vv. 1-6), se'ns ofereix un colpidor diàleg-confidència entre el Senyor i Moisès, que anticipa el que aquest viurà en haver baixat de la muntanya. És la nostra perícopa, possiblement redactada en temps de la reialesa d'Israel. ¿Pretenia l'autor sortir al pas de la desviació cultural originada al Regne del Nord pel seu primer rei Jeroboam, en el moment de la secessió d'Israel de Judà? (1Re 12:26-30). Elies i Eliseu fustigaran amb energia aquesta desviació, inicialment subtil, que tot i que aparentment no podia dir-se segurament idolàtrica, sí que minava l'autèntic jahvisme del poble de Déu. De fet, tant Aaron en la desviació de l'Èxode, com Jeroboam a Betel, el que pretenien era organitzar el culte «en honor del Senyor» (v. 5), però en una altra forma que la prescrita per l'Aliança (v. 8).

Jahveh judica i sentència el poble

Jahveh fa avinent a Moisès la seva sentència sobre el poble que havia deixat a la plana: «S'ha pervertit el teu poble, que tu havies fet pujar de la terra d'Egipte. De seguida s'han desviat del camí que jo els havia prescrist» (v. 7-8a). L'acusació és forta: corrupció i perdició. S'ha allunyat de Jahveh, per això Jahveh ha abandonat el poble. Ja no diu *el meu poble* que jo havia tret d'Egipte, sinó «*el teu poble, que tu havies fet pujar de la terra d'Egipte*». Jahveh constata la duresa de cor del poble: «Veig que aquest poble és rebel al jou —literalment: *té el clatell dur*, ni es gira ni es doblega per escoltar, va a la seva—. Per això la sentència serà també dura a més de radical: el consumiré amb el foc de la meua indignació i que siguin esventades les cendres. «Després et convertiré en un gran poble» (vv. 9-10). Jahveh es disposa a repetir la gesta d'Abraham, que, a la crida de Déu va abandonar poble i parantela, sense dir res. Fou una manifestació d'obediència confiada. Moisès, però, es manifestarà fidel al Senyor amb una altra manera de fidelitat: la confiança audaç. Així, el conductor del poble, es mostra fidel a la seva missió de mediador entre aquest i el Senyor. Manifesta la seva solidaritat amb els que el Senyor ha salvat d'Egipte i ha encomanat al seu guiatge. Aquest és el seu poble, amb tots els seus defectes i possibilitats, per

això ell, Moisès, l'home de Déu fa comunió amb el poble pecador i assumeix el compromís —el rol— del just enmig dels culpables. Com ens recorda aquesta actitud valenta la lliçó de la paràbola de Jesús sobre el blat i la cogula! Per això Moisès, en lloc d'avenir-se amb la idea possiblement afalagadora de fer foc nou, un nou poble a partir d'ell, assumeix amb una confiança valenta, audaç, el compromís de seguir endavant amb el poble i enmig d'ell, prenent el paper de mediador del poble davant Jahveh. I la primera cosa que fa és la d'apaivagar l'Omnipotent.

Moisès parla a Déu

«Moisès apaivagava el Senyor, el seu Déu, i li deia: Senyor, per què s'encén el vostre enuig contra el vostre poble, que heu fet sortir de la terra d'Egipte amb gran poder i amb mà forta?» (v. 11). Moisès s'adreça a Déu, el mira a la cara com un amic, i li prega que s'exameni ell mateix. Procedir des de la irritació, per justa que aquesta sigui, no sols no és bo sinó que pot menar al desastre. La pregària de Moisès assoleix un dels nivells més elevats d'amistat i confiança amb Déu, i alhora deixa entreveure el gran amor que sent pel poble, el seu poble, que és justament... el poble de Déu. Es fonamenta en tres consideracions. Primera: l'obra de Déu. Aquell poble, que Jahveh en el seu enuig ha nomenat despectivament *el teu poble, que tu has fet sortir d'Egipte*, és en realitat el poble de Jahveh, que el mateix Déu ha tret de la casa d'esclavatge. Se'n desentendrà ara? S'hi juga la seva reputació. És el segon fonament de la reflexió que Moisès fa a Jahveh. «Permetreu que els egipcis diguin: Els va fer sortir amb mala intenció, per matar-los a les muntanyes i fer-los desaparèixer de la terra?». I de la reconversió passa al consell: «Feu-vos enrera de la vostra indignació, renuncieu a fer mal al vostre poble» (v. 12, que el leccionari litúrgic omet). Finalment li recorda les promeses fetes als patriarques (v. 13). Jahveh no pot faltar a la paraula donada. I no s'hi val a proposar de fer un nou poble a partir de Moisès: és a partir d'Abraham, passant per tots els patriarques —per tota la història amb les seves clars i les seves ombres—, que el poble el vertader poble de Déu, avança per la història amb la seva càrrega de bé i de mal. I hi avança justament perquè compta i es fonamenta en la fidelitat indestructible de Déu, passi el que passi. En definitiva, la pregària de Moisès, a part de ser una imploració confiada, és sobretot una professió ardent i atrevida de fe en Jahveh, el Tot-Altre i per això el Déu fidel, immutable en el seu amor. Professió de fe que eixampla el cor i al mateix temps ens dona una gran lliçó a nosaltres, que no som déus, i que ens costa tant de mantenir-nos oberts al diàleg i disposats a la misericòrdia i el perdó en el tracte amb els altres, dins i fora de l'Església.

Retrats bíblics intencionats

El meu país, la meua terra, la meua tomba

P-J Ynaraja

Capellà de La Llobeta

El meu amic Dominique Kahanga sacerdot del Zaire, ens deia un dia parlant-nos de les seves coses: aquesta no és la meua terra, i palpava el terra on estava assegut, no és la meua terra, perquè aquí no hi ha enterrats els meus difunts. Kahanga s'ha doctorat a Montpeller i serveix ministerialment en una parròquia d'aquesta població, però diu que la seva terra és la que va rebre els seus avantpassats. És una concepció bantú, em va dir un dia que li ho vaig recordar. És una concepció del poble hebreu, afegeixo jo ara. Hi ha d'altres concepcions, tan legítimes com aquesta, de la pertinença al terror i no podem sobrevalorar-ne cap, qualsevol d'elles no té cap valor antropològic, qualsevol d'elles és relativitzada per la revelació neotestamentària.

Els germans amb el seus animals i els seu pare han arribat a Egipte. El Faraó els ha donat una regió perquè la cultivessin, ho faran sense abandonar el pasturatge que els és peculiar i propi («el meu pare era un arameu errant», continuaran proclamant, Deut, 26.5). Conviuen amb els egipcis. S'eràn pastors, cultivadors de la terra. Si actualment puc mostrar la Santa Hòstia i proclamar: Aquest és l'Anyell, ensenyant un tros de pa, és gràcies a aquesta experiència dels clans-hebreus a la terra de Gosen.

El patriarca és conscient que li ha arribat l'hora de morir i ell mateix es prepara acomiadant-se dels seus i atorgant-los una benedicció. Actualment, encara causa admiració la serenitat amb

què acull la mort, tenint una visió del més enllà tan incipient. Quantes vegades se'ns diu als sacerdots quan assistim un malalt, que no li diguem que es morirà, nosaltres que a més a més de la il·luminació de l'evangeli, tenim la seguretat que Algú ja ha ressuscitat i a Algú ja l'han ressuscitat. Jacob tenia confuses nocions d'un *sheol*, si és que les tenia, però sabia que havia rebut la vida com un do i l'assaboria fins a l'últim moment amb la mateixa fruïció amb què ens mengem fins al final un pastís sense desesperar-nos perquè s'acabi. Ell crida els seus per beneir-los. L'episodi bíblic està redactat més tard i recull tradicions molt variades, per això el seu contingut és molt dens. D'aquí que el meravellós pintor rus-jueu-francès Marc Chagall quan va voler plasmar aquestes benediccions a les vidrieres del centre mèdic Hadassa de Jerusalem dediqués molt de temps a estudiar la llum, els colors i el paisatge del lloc abans de fer-les. Aquest ric contingut és difícil captar-lo en les nostres ràpides visites.

Torno a repetir-ho, és d'admirar la serenitat del Patriarca i és d'estranyar el nostre pànic.

Abans de morir va manar que fos enterrat allí on també ho va ser el seu avi, allí on és la seva terra, encara que aquella terra ho fos d'afflicció i aquesta de goig, encara que allí no hagi deixat descendència i aquí hi hagi pogut ja acariciar els seus nés. I el destunicat, afortunat virrei i espós d'una egípcia, donarà un dia les mateixes disposicions. A Hebron i a Siquem sempre que hi vaig, medito sobre tot això que hi ha narrat al final del llibre del Gènesi.